

НЛУКОВА БІБЛІОТЕКА ОНУ імені І. І. МЕЧНИКОВА

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА ОНУ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА

IN FERALI PEGMATE

ob

Nefanda Crimina in provin-
cia Guienna perpetrata,

à

PETRO JARRIGIO

antea ejusdem Societatis Vi-
ro, quarti Voti Religioso, &
Concionatore Con-
stitutus,

è Gallico latinitate do-
natus,

Cum Judicio Generali
de hoc Ordine.

Jo. Alberti Fabricii

Lugduni Batavorum

& excusus

ANNO clo lxx LXV.

In numeror libris Joh. Mich.
Trompsorii. an. 1673.

Aspice ferali sublime in pegma-
te monstrum

Connubio Satanæ cum Feritate
satum.

Picta quidem nemesis, sed factis
debita veris,

Hic brevis indiculus quæ nūme-
rosa dabit.

Sic, ubi Carnificis verè reus effu-
git enssem,

In tabulâ pictum plectere iura
sunt,

Lectori Salutem!

Hoc ipso anno, quo re-
culæ prodierunt Mon-
taltianæ Epistolæ, da-
mus & hunc tibi, Le-
ctor Benevole, Jarrigii libellum,
è linguâ Gallicâ nunc primùm la-
tinitate donatum. Si cum Episto-
lis illis ex mole compares, longè
minus est, fateor, quod damus; si
ex argumento, propè dixerim tan-
tò superius, quantò plus conducit
Reipublicæ facinorosos homines
in pegma protrahi, ut ultima pati-
antur, quâ in cathedrâ scholasticâ
injecto capistro compelli ad silen-
tium publicum. Sed nolo invidiam
provocare; nec inficior, in hoc li-
bello non procedi ultrâ delatio-

a 3 nem

nem maleficorum. Ad concentum
ergo potius utriusque scripti arbi-
trandam te voco. Quid doceant
Jesuitæ, ex Montaltio disces; quid
vivant, ex hoc Jarrigio. Ille scientiam
eorum denudavit; hic conscientiam.
Ille synteresin scrutatus est; hic
praxin. Ille ex floribus notabiles
fecit; hic ex fructibus doctrinæ;
dignis utrisque, qui converrantur
cum pulvisculo, & mittantur in
libanum gehennæ. Nunquid enim
potest arbor mala fructus bonos
facere? Nunquid colligunt de spi-
nis uvam, aut de tribulis ficus? Qui
docent Probabilissimum, mirumne
est, si vivant Epicureismum? Per-
suasum cupiunt Auditoribus suis
Jesuitæ, neminem peccare, ne in
teterrimis quidem flagitiis, dum-
modo probabiliter opinetur, lici-
tum

tum esse sibi quod facit: cæterum
ad hanc probabilitatem sufficere
vel unius Doctoris famosi senten-
tiam absolventem, licet reliquo-
rum omnium damnantibus calcu-
lis. Hoc fundamentum apud illos
est Moralis Theologiæ: hæc prima
sunt in eorum scholis elementa vi-
tæ Christianæ. A quibus quid san-
cti speres in officiis versus Deum?
quid in commerciis justis; in mori-
bus, casti? Si moralium actionum
pretia pendent vel ex unius Casu-
istæ non obscurissimi cerebro, jam
sceleribus omnibus non fenestram,
non januam, sed portam apertissi-
mam habemus. Nihil est nequi-
tiarum, cui pro conscientia tribu-
nal non commodaverit advocati-
onem aliquis ex illo nequam Or-
dine Doctor famæ si non bonæ,

saltem magnæ. Facrestare miserum aliquod crimen, quod nondum invenerit Patronum: habebit illic est tam impudenti secta, ubi sit opus, pro uno vel sexcentos. Adeo frons illis omnis deperit. Enimvero supergressa est ipsorum improbitas corruptionem ejus seculi, quod pro hominibus procreabat genimina viperarum, Johannis Baptistæ zelo increpanda. Quod in populo Dei tum erant Pharisei, nunc in Orbe Christiano sunt Jesuitæ, contemptores aliorum, laudum suarum insani buccinatores. Atqui Phariseos in hoc saltem commendabat Salvator, quod quæ non facerent sancta, dicerent tamen. Itaque doctrinam eorum, hactenus quidem, sequi jubebat, solos mores aspernari ac fugere. In Jesu-
itis

itis & mores detesteris, scelestissimi sunt; & execreris doctrinam, pestilentissima est. Equidem laxaverant in cathedris suis & Pharisei divinæ legis vincula: sed externæ tamen disciplinæ simulacra conservare, utut speciosa magis quam solida, quibus poterant modis, conabantur. Jesuitæ non hæc tantum evertunt, sed manifestariis etiam scortis, raptoribus, homicidis culcitrans supponunt, quibus eorum conscientia indormiscens absque sensu periculi ruat in baratrum infernalem. Pharisei adulteram comprehensam sistebant Christo, ut ejus voce condemnaretur. Equidem non condemnavit Christus, quia meminerat, illam se tempestatæ in hoc adesse, ut partes ageret Liberatoris, non

Ju-

Judicis. Non condemnavit Ream;
sed Actores tamen, opinione san-
ctitatis inflatos, coegit impurita-
tem suam desertione causæ fateri.
Non condemnavit ream; vetuit
tamen lotā reverti in volutabrum
luti. Quid hīc facturum putas, Le-
ctor, fuisse Vasquesium aliquem,
aut Lessium, aut Valentiam, si ad i-
psum fuisset delata criminis co-
gnitio? Quasi de ipsius Christi sen-
tentiā puram pronunciaisset adul-
teram, dummodo hæc fidem fe-
cisset conscientie probabilis: Acto-
ribus verò exprobrasset delatio-
nem forminæ innocentis, aucto-
rque illis fuisset philosophiæ mora-
lis haud paulò impudentioris.
Non ergò est, quod in Ecclesiā
quæramus, quibuscum compona-
mus Lojpolitice scholæ Magistros.

Quæro

Quæro extra pomeria civitatis
sanctæ, & vix invenio Protagoram,
qui hominem dictitans mensuram
esse omnium, id nempe voluit, ta-
lem esse verè cujusque actionem,
qualem ipse conciperet animo, sta-
tueretque secum. Verùm ne hujus
quidē porci grunitus quicquam
ad suem Parmenontū nostrorum,
Nam si illis credo, non meus tan-
tū error licentiam mihi dabit
peccandi, sed, si ipse non errem
judicando, faciet aliena credulitas,
modò eam intra cor admittam,
quæ illum videlicet non errandi
errorem corrigat, (vide absurdis-
simi dogmatis insolentiam) ut
contra dictamen conscientiæ meæ
agens, immunis sim tamen ab om-
ni reatu. Quæso, quid aliud do-
cent, qui vociferantur, liberum es-

26

se,

se, etiam probabiliorem opinio-
nem de agendis fugiendisq; quam
& credas veram, deserere, & adha-
rere minus probabili, dum illi ran-
tùm qualecunque pondus verifi-
militudinis conciliaverit vel unius
scriptoris non indocti autoritas?
Verè hoc possumus affirmare, ad
hunc pravitatis in opinando gra-
dum à nullo fuisse unquam secu-
lo processum. Neque habet hæc
impietas, quò ultrà promove-
at pedem. Ut vel hinc extrema
tempora metiri queas, quibus præ-
dixit Christus fore, ut revisens ad-
spectabili formâ hunc orbem nihil
fidei reliquum inveniat. Sanè illi
plusquam Protagorei Philosophi
jam dudum ex acroateriis suis pe-
pulerunt Fidem, Fidei nescio quod
Probabilitatis monstrum suppo-
sue-

27. 11. 10.
suerunt. Probabilitatis & imò Perfi-
diæ, & ejus quidem omnibus nū-
meris absolutæ. Jam ex hoc tali
Moralis Theologiæ seminio quæ
herbæ in ipsam vitam efflorescere
potuerint, exputare promptius est
cogitando, quàm commentando
describere amœnius. Contremi-
scent tibi, Lector, sat scio, fibræ, ubi
legeris in libello tam brevi tot sce-
lera, tot sæ vitias, tot impuritates,
tot piacula, quibus illigaverunt se
in unâ Viennensi Galliæ provinciâ,
nec ita multorum annorum spacio,
ipsi sancti Patres. Quorum vide-
licet interfuit horribili doctrinæ
discipulos non scribendis tantùm
libris, sed capiendis experimentis
invitare. Quæquam in Jarrigio
sanè parùm illis ex voto res pro-
cessit. Quem Ordini jam ex pro-
fesso

fello devinctum adeò alienaverunt Sociorum tam nefarii mores, ut factius esse duxerit quovis terrarum profugere, quam talia videre diutius. Ac placuit Deo, Viri hujus calamo uti ad detegenda multa Societatis pessima facinora, quæ fortè non erant aliàs in orbis notitiam perinde ventura. Quanquam diu jam aliunde comperti sunt isti homines atrocissimorum criminum. Nam nec primus est Jarrigius, nec inter paucos, cui de scholâ eorum exeunti, secretas fraudes eliminare libuerit. Et solet alioqui tempus ipsum, quod ajunt, in apricum proferre vel abditissima. Ipsos verò delectari etiam putes novis subinde nequitiz scenis instruendis, quasi de industria id agant, ne quod lustrum sine ipsorum Ludis abeat.

Suppe-

Superiorum annorum imposturas omitto. Hoc ipso tempore, quo libellus hic excuditur formulis, quod miraculum apud Sarmatas isti Thaumaturgi patnaverint, solennibus nunciis est ad nos allatum. Leopoli Autores fuerunt Scholaribus suis, ut commorantes eâ in urbe Judæos pessundarent. Direptæ per vim publicam ædes: occisi Judæi centum & quadraginta: administri facinoris ope Patrum multi elapsi: comprehensi tamen quidam, & in his Capitaneus ipse, in vinculis Podhajecium missi: Capitaneus etiam capite plexus. Cadaver hujus à Jesuitis templo illatum, religioseque ut Martyris conditum sub arâ. Emptus homo de plebe, qui subterraneâ voce

voce personam sepulti ageret, & è cryptâ diras denunciaret Potoccio Prætori (hujus jussu damnatus nebulo fuerat,) tanquam qui vim intulisset innocentia. Sed hominaris minimè obesæ Potoccius in rem præsentem veniendum sibi ratus extraxit è cuniculis lemurem personatum. Quid censes Lector? satisne bellè hunc mimū egerunt, qui Deo pariter & hominibus eadem operà ut illuderent, animum induxère. In uno Abrahami factò, filium Deo maectaturientis omnes virtutes quatuor, quas cardinales vulgò appellamus, advertere alicubi jubet Ambrosius. Fuit enim Prudentiæ, Deo credere, (dixit insipiens: quia non est DEUS.) Fuit Justitiæ, acceptum reddere. Fuit Fortitudinis, appetitum ratione cohi-

cohibere. Denique Pietatis modum & Executionis ordinem tenere, Temperantiæ fuit. In Jesuitarum factò facilè, qui hoc agat, quatuor vitiorum illis virtutibus ad-versantium, colluviem notaverit. Si Deum credidissent ultorem profanitatis, non deposuissent in loco sacro facinorosi hominis exuvias, cum sanctorum, quos ipsi colunt, lipsanis miscendas. Fuit hoc ergò ejus Insipientiæ, quam primæ cardinalium virtutum opponebat Ambrosius. Injustitia nimis manifesta est. Sive enim innocentes Judæi fuerunt, injuriâ ipsos affecerunt, sive nocentes, Magistratum, cujus gladium iniqui raptores occupaverunt. Porro inducere hominem, ut Manes mentiretur, ejus Audaciæ fuit, quam ferinam appel-

pellarent Philosophi. Denique in
eâ totâ re nihil suo loco, nihil suo
ordine gestum, confusa potius di-
vina humanaque omnia, satis de-
monstrant, quàm nihil habuerint
temperantiæ, qui sic egerunt. Uti-
nam aliquando aperiat orbis ocu-
los, & ab his carcinomatis se expe-
diat! Hic scopus est libelli: Hoc
votum ejus, qui hæc scribit. Erit
& tuum, mi Lector, si pietati, si ho-
nestis moribus, si tranquillitati
Rerump. bene cupies. Vale.

In-

Cap. I. Præmunitio contra Jesuita- rum calumnias.	pag. 16
II. Jesuitarum crimina læsæ Ma- jestatis.	23
III. Jesuitarum crimina Falsi.	39
IV. Jesuitarum cædes exposi- tiorum.	52
V. Jesuitarum luxuria in Clas- sibus.	67
VI. Libidines in visitationibus.	76
VII. Libidines in templis.	91
VIII. Libidines in ædibus privatis.	103
IX. Libidines in Itineribus.	118
X. Libidines in claustris Moniali- um.	134
XI. Adulteratio monetæ.	143
XII. Savitia & Ingratitudo.	153
XIII. Statera præcedentium cri- minum.	166
Judicium Generale de Jesuitis.	176

Pag. 10. concludentes
Pag. 24 superat
pag. 26 fasces
pag. 28 interea
Pag. 29 pertractandam
Pag. 29 insolentes
pag. 31 teneritatem]
Pag. 34 Reges
Pag. 38 subnixi
Pag. 39. mille
Pag. 41 reditus
Pag. 43 totiusque
pag. 43 secreta
pag. 80 quarum
pag. 105 Concionatore
pag. 190 campeftria
pag. 124 Monachus
pag. 146 erat
pag. 150 Rupisfulcolit
pag. 167 incolunt, effem
pag. 179 Aquisgranum
pag. 188 Grazensem, qui
pag. 222 velut.

Summis & Potentissimis

Dominis, Dominis meis

Clementissimis,

STATIBUS GENERALIBUS
HOLLANDIÆ & PROVIN-
CIARUM UNITARUM,
DOMINI.

Folumentū, quod
ad conservationem
Status, qui supre-
mam suam Juris-
dictionem Deo Ter Opt. Max.
effectibusque vestrorum invi-
ctissimorum armorum debet,
redundaturum est, obligat
me, ut ad pedes vestros sistam
metuendos incognitos & pro-
dito-

A dito-

ditores, pro sanctis hæcenus
fallentes, detracto iis pallio ni-
gerrimæ hypocriseos, sub quo
tantum temporis delituerunt.
Ex vultu & habitu pro inimi-
cis vestris cognoscetis eos hõc
solo, quo Jesuitæ sunt, & ex re-
censione nefandorum scele-
rum ab iis patratorum, judi-
cabitis, illos non magis in pro-
vinciis vestris tolerandos, quã
Tyrannos & venificos esse. Ve-
neti exturbârunt eos è territo-
rio ceu pestem publicam cum
hoc elogio: ITE, AUFERTE NI-
HIL, ET NUNQUAM REDITE. An-
gli ultimo affecerunt suppli-
cio Garnetum, Oldecornium

& Campianum pluresq; alios
è consortio illorum, nõ in effi-
gie ob sacrilegia, sed in perso-
na propter vera crimina læsæ
Majestatis. Galli eosdem pro-
scripserunt, ut vitam suorum
Regum securam redderent, &
Curia suprema Parisiis, quæ
sententiã tanti momenti pro-
nuntiavit, execrata hæcenus
ejusdem revocationem eli-
plorans Mortem Augustissimĩ
Monarchæ sui. Vos, Domini,
supplicio novissimè afficieba-
tis Rectorẽ Collegii Mastricen-
sis propter conjurationes ma-
nifestas; et antiqua vestra De-
creta tam æqua, quam pia, ar-

&

A 2 cent

cent illos à vestris terris poena
capitali in temerarios consti-
tutà. Quod si hæc præjudicia
authentica non satis eos o-
mnibus collegiis ac commu-
nitatibus suspectos redderent
hoc saltem meum scriptum
Domini, quod vobis consecro
humilimè, novis argumentis
justificaturum esset iudicium
Rerum publ. quæ eos proseri-
pserunt, & oculos aperturum
iis, qui ad vestrum exemplum
clavum imperii tenent, quo
malitiam, nefandas eorum ar-
tes, vitæq; turpitudinem eo
melius deprehendere que-
ant. Non ex conjecturis lo-
quo

quor peregrini instar, sed ex
certa scientia, utpote eorum
hactenus domesticus. Accusa-
tiones meæ non levia vitia per-
stringunt; Crimina, quorum
eos postulo, sunt ingentia, nisi
adulterasse monetâ leve pec-
catum, & sollicitasse vitas &
fortunas Principum ludum jo-
cumq; dixeris. Si vobis placu-
erit vires, quæ arduis subinde
vacant, ex lectiōne harum pa-
gellarum, quas vobis in præ-
senti offero, non nihil refice-
re, non sine stupore ibi videbi-
tis Sodomitas & Gomorrhæos;
cum indignatione aspicietis
subiecta immania, quæ ignes
A 3 lati-

latitiæ accendunt, ut gaudia
sua ex calamitate Principis
contestentur. Ejulatus lamen-
biles infantum miserabilium,
quos perdunt, ut crudelissimo
appetitui satisfaciant, corda
vestra emollient; & templa im-
punitate eorum polluta arma-
bunt zelum vestrum sacrâ irâ
contra hos profanos & sacri-
legos. Prævideo eqvidem, ini-
micos lucis accusaturos esse
libertatem meam, quòd à te-
nebris opacæ noctis vindi-
cem, ac luci sapientis seculi ex-
ponam incognita crimina:
nec dubito, asseclas illorum
me, potiùs ignis ac cholerae,
quàm

quam phlegmatis hominem,
plus zeli, quam salis habentem
judicaturos esse eò, quòd solus
me audeam opponere tot ho-
stibus. Sed Veritas *Domini*, ip-
sis hominib9 fortior, me red-
didit vocalem, & salus vestri
statùs hoc à me fidelitatis exi-
git tributum, quia vestris bene-
ficiis me totum debeo, et se-
curitatem meam vestris uni-
cè acceptam fero armis. Cele-
britas illorum expergefecit
me ex sopore, et illorum ca-
ptiones eloquentem me fece-
runt, qui elinguis antea, om-
nem vocis ac loquelæ usum
perdideram, Divinum pariter

ac humanum jus imperat, ut
 quietem meam interpellem
 & Gloria Dei me in partes a-
 git. Adior igitur illos in illa
 præcisè regione, in quâ cognov-
 eos nec arma aut Hispaniæ in-
 tero ad opprimēdos eos, aut in
 Italiam ad profligandos pro-
 moveo: tantum illic me de-
 fendo, ubi impetitus ab iis
 sum, ut eam ipsam provinciam
 quæ iudicium capitis dictura,
 mortē meam moliebatur, ru-
 bor suffundat, quando se in in-
 fami pegmate ob infanda cri-
 mina constitutam deprehen-
 det. Arma, quibus in hoc scri-
 pto utor, ea ipsa sunt, quæ in
 manus

manus mihi tradidēre. Vulnera
 quæ illorum existimationi in-
 infligentur, eò magis iis conve-
 nient, quò crebrius, & quidem
 sine ulla ratione me lacesive-
 runt, stimulum subdiderunt,
 necessitatemque eos con-
 vincendi imposuerunt. Si
 neminem opinioni meæ suc-
 centuriantem, præter dimidi-
 am haberem Europam, alte-
 ramque ejus partem dubiam
 suspenderem in illo, quò con-
 scientiosos hos scilicet hypo-
 critas, Rebus publ. nocumen-
 to esse assero: cæteræ partes
 mundi, quibus nihil de Jesu-
 itis Vasconibus innotuit, an-
 cipes

pites fortè ex hoc meo discursu aliàs relinquendæ, vel solâ experientia de eorum monopoliis & proditiõibus, quibus omnes passim regiones promiscuè infestant, edoctæ, confirmandæ facillè de iis forent, quæ in Guienna delinquunt. Has florentes et triumphantes provincias quod attinet, in specie non dissimulandum est, Domini, cõfederationes illos improbare, quas potentissimi Regum vobiscum inveniunt, hanc exstruentes quaestionem: num liceat fidem frangere, quam vobis dederunt? concludentes, quod hi, qui sub vexillis vestris stipendia merent, damnati sint: in id eorum studio ac industria solum vergente, quod gloria vestri triumphum unam cum splendore trophæorum in perpetuum dedecus desinens

nens, altissimè sepulta ac tumulata jaceat, quos indies flagrans desiderium nocendi vobis, & indefessus labor avitas vestras desolandi provincias indefinenter exercet. Arguti hi speculatores suos in vestris passim habent provinciis, quorum novissimè non parvus erat numerus in publicatione meæ declarationis, ut cœtum scilicet cogerent Hagæ-Comitis, & in medium consularent, utrum mihi respondendum esset. Hi lupi rapaces, in oves personati, pervagantur vestras passim urbes, ut devorent inhabitantes, & divagabuntur ulterius, nisi Leo vester sagittarius eos discerpere. Conventicula ibi agitantur æquè numerosa, atque præteritis annis in Anglia cœperunt. Quinquaginta sub diverso habitu

A 6 congreg-

congregati ad consilia Londini
 Romæ procuratorem suum publi-
 cum constituerunt. Audacia eo-
 rum consueta ad paria facinora eo-
 rum facillimè impellere posset, hoc tri-
 sti successu, ut pax, Vobis adeo
 proficua, quæ limina vestri Impe-
 rii quam pacatissima reddit, bello
 religionis funesto occasionem præ-
 beret, quod hi vestri Status perdu-
 lles anxie meditantur, eo que pe-
 riculosius inspirant rebellibus, quo
 prolixius iis ipsius paradisi volu-
 ptates exinde promittunt. Multi-
 tudo & varietas criminum, quo-
 rum ego eos convinco, in uno atq;
 altero tractatu vobis eosdem re-
 velabit, quò maturè de remediis
 vobis prospicere possitis, quæ ne-
 cessaria erunt. Detraho illorum
 vultibus personam hypocriseos,
 quæ

quæ occultit illorum deformitatem
 & impono eos pegmati, ut eò me-
 lius conspicui sint ad propriam
 ignominiam atque confusionem.
 Quod si incomparabilis vestra
 moderatio modum hunc proce-
 dendi nimis rigidum judicabit, æ-
 quum est, Domini, zelo id imputa-
 re religionis, & considerare, quòd
 post cruentas illorum persecutio-
 nes, quibus meæ mutationi immi-
 nebant, non potuerim, nec debu-
 erim illis parcere, nisi innocentiam
 ipsam oppressam & conversionem
 meam vituperabilem esse volue-
 rim. Odium, quod venenum illis
 contra me inspirat, furiosos illos
 reddidit, & rabies ex mea conver-
 sione, ad ferrum & flammam, qui-
 bus in me sævirent, coegit. Si de-
 claratio fidei meæ verbis, satis mo-
 destiam

destiam Christianam spirantibus
 & ab omni convitio alienis facta
 nihilominus iis calcaria addere po-
 tuit ad mortem meam, quòvis mo-
 dò festinandam, quid efficiet pe-
 gma, in quo eos colloco, et consili-
 um, quod vestris Excellentis con-
 tra eorundem monopolia suppe-
 dito. Quarent procul dubio ultri-
 ma media, quibus me perdant, ut
 jam inceperunt. Verùm vivo ego
 Domini, per infinitam Dei miseri-
 cordiam sub securitate vestrarum
 Legum, & protectio vestra parti-
 cularis, quam humilimè imploro
 pro scuto mihi fortissimo erit, con-
 tra omnes persecutiones meorum
 adversariorū. Quod si, ô Eminen-
 tissimi Statuum, non nihil in me mi-
 serum intueri volueritis, qui ma-
 num calamo admotam, & cogita-
 tiones

tiones subindè impeditas habet ad
 se defendendum contra hos, qui in-
 vitam ipsam inquirere satagunt,
 non aliam ob causam, quàm quòd
 huic Communioni me addixerim,
 in qua vos constituti estis, uti om-
 nes fratres in Gallia hoc attestari
 possunt, ab omnibus injuriis im-
 munis, sub vestris ego palmis de-
 litescam, & sub splendore vestri
 gloriosi nominis, fortitudinis in-
 victæ laude insignis, precaturus
 Jesum indefessè sum, propter què
 ego patior, ut omni tempore ve-
 stris Illustrissimis Dominationibus
 ex alto benedicat.

*V. Illustriss: Dominat. Humi-
 limus, Obsequentiss: & fide-
 liss: Servus*

PETRUS JARRIGIUS.

Cap. I.

CAP. I.

Mos & consuetudo Jesuitarum, infestare illos, quos ex conscientia criminum sibi suspectos, adeoque manifestatores eorum metuere necesse habent.

Calliditas quædam atque astutia inter Jesuitas inveterata, quâ calumniis proscindere con-
sueverunt illos, qui eorum societatem ex fonticis causis relinquerent, si conscientia facinorum, aut publicæ salutis religione tacti, pariter ac scriptis iniquissimum procedendi modum revelare con-
guntur, fidem apud alios haud veniant. Quamdiu Galli confæderationes cum aliis habuerunt, nulla arte accusationes Pasquieriorum & Arnoldorum enervare conati sunt, quam ut persuaderent

derent facili plebi, incomparabiles hos redolere Calvinum, et hæc imbecillitate, quæ veritati admodum præjudicabat, nixi, crediderunt, sufficienter se purgasse à crudelissimis facinoribus parricidiisque execrabilibus quorum eos illustres Ministri Regis justè postulabant, sibi abundè satisfactum putantes, si in libris quibusdam futilibus hæreticos eos declarassent. Ictus, quem iis aliquot abhinc mensibus intuli, vertiginosos eos reddidit, qui ut arma è manibus extorquerent suspectasque redderent accusationes Universitatibus, Judicibus, Præsulibus et ipsis Regibus factas, ad antiquum confugere stratagemata, non audentes dicere, quòd Reformatus essem, Orbis enim ipse hoc palpatis maxime è re sua fore putat.

putârunt, si præterea adjicerent
 me hominem nullius esse pretii,
 quâdam die, cum in ordine eorum
 adhuc commorabar, extitisse sac-
 legum, & ne spe suâ, quam tacila-
 conceperant, frustrarentur, scilicet
 ut animos aliorû perversa opinio
 ne contra me imbueret, impostore
 re sibi opus esse deprehenderunt,
 & fallariô, qui falsis fictisque
 minibus in me decertaret, homi-
 neque protervo, qui impudenti-
 quælibet mentiretur, adeoque
 fati, qui de sua existimatione
 rum aut nihil sollicitus esset. Co-
 pus hoc infensum Statibus, alter
 quus Trojanus repletus Dolopibus
 & Myrmidonibus, innumeris
 patum Calumniatoribus, ad catho-
 dras venenandas chartasque
 gerrimis conspurcandas calumni-

Quo

Quod si ingenio qui optimis vide-
 licet exemplis vitam meam instru-
 eret, æquè atque perfrictæ frontis
 homine, qui famam meam suggil-
 laret, opus fuisset; nã illi majori
 difficultate in reperiendo eo usi
 fuissent. Electio nihilominus eorû
 haud infelix fuit, nullus enim facie
 re, qui affectibus non nimis indul-
 get, inter eos invenietur, qui vitam
 Invenietur, qui vitam
 ac mores satis corruptos dissimula-
 bit, ibique inficias, hunc hominem
 tantum nõ impudentissimum esse,
 ut potè qui non dubitet in faciem
 negare universo alicui populo il-
 lud, quod suis usurpavit oculis, &
 pro veris criminibus nefarias ven-
 ditare imposturas. Defensio itaq;
 solum mihi contra ingens hoc cor-
 pus, quod brachia sua usque ad
 Chinam extendit, suscipienda est;

&

& deinceps contra infamem hūm
 concionatorem, qui ore & scripti
 me perit. Dispersam opusculum
 hoc in libros, in quibus ostendan
 crimina execrabilia, quæ Jesuitæ
 in hac provincia commiserunt, ut
 cognoscatis, conscientiam illorū
 cuj, exciti stimulis metuūt, ne al
 quando, & fortē brevi, in flagiti
 eorum inveherem, eos ad festinan
 das impulisse calumnias. Debitū
 autem religione ac sanctitate scri
 ptum exarabo, & ad injuriam illi
 tam propulsandam potius, quam
 ad eam convincendam occupabo.
 Providētia divina, quæ occulta cri
 mina tandem evidentia reddi
 permisit, ut Jesuitæ me adorirentur
 quò orbi exponerem spurcitiē
 eorum, quam pallio hypocriteo
 suæ hactenus velaverunt. Deum, i
 cuj

cujus ego oculis hæc scribo, testem
 imploro, illosque, qui me propi
 us norunt, quos haut fugit, mihi ta
 cere propositum fuisse, animumq;
 quietis amantissimum semper ex
 titisse: Verum implacabilis eorum
 furor, cujus ipsa Francia non expers
 est, calamum in manum tradit, ne
 cessitatemq; me defendendi con
 tra cruentas eorum injurias impo
 nit. Capram illi, quæ jam Jovi im
 molanda erat, imitati sunt, cujus sa
 crificulis culter in juncorum stratu
 ram exciderat, quæ tam diu tripu
 diabat, donec invenerunt illum &
 in guttur ejusdem adegerunt. Abs
 confus in parvo quodam Hollan
 diæ delitesceram angulo, ut extra
 commercium seculi salutem meā
 procurarem, ad exemplum apum,
 quæ mel in suis conficiunt alveis;
 aut

aut cordatorum illorum Architectorum instar, qui templum Salomonis ædificârunt, ut nemo ictu malleorum inaudierit; Verùm illi tantis vociferationibus impleverunt suggestus, me sacrilegum clamant, uti quidem à variis ego admitantes, tantâ anxietate literarum conquissiverunt undique, ut ex iis querelam quandam formarent; tandem me in jus vocârunt non aliò effectu, quàm ut eò commodiùs jure in eos experiri possent ob ingentia piacula, ab iis perpetrata. Quod si me missum fecissent, incognitus in regione peregrina habitarem, & facillimum fuisset, me pro homine parvi pretii venditare; Jam verò, cum me ascribendum provocent, me non a deò infelicem jejünumque, qualem

dem me hætenus orbi propinquantur, deprehendent, & si eousque progrediuntur, quò collimant, scilicet ut me aut assassinio aut veneno tollant, uti quidem à variis ego admitantes, tantâ anxietate literarum conquissiverunt undique, ut ex iis querelam quandam formarent; tandem me in jus vocârunt non aliò effectu, quàm ut eò commodiùs jure in eos experiri possent ob ingentia piacula, ab iis perpetrata. Quod si me missum fecissent, incognitus in regione peregrina habitarem, & facillimum fuisset, me pro homine parvi pretii venditare; Jam verò, cum me ascribendum provocent, me non a deò infelicem jejünumque, qualem

CAPUT I I.

Crimina Lesæ Majestatis à Jesuitis perpetrata.

Maximæ ingratitude character omni temporis esse consuevit,

suevit, odisse scilicet eum, quem
mē natura amare debebas, & de
mnis ac sinistris succesibus refoc
lari illius, cujus Protectioni ac be
nificiis salutem ac incolumitatem
tuam imputes. Ludovicus XII
eius memoria perennet, totius
Regni tempore non intermisit be
nificiis Jesuitas sibi devincit
Pecuniam quam in eos erogavit
coemendā aream, quam in Pav
opido habent, & ad extruendū
sumtuosissimum illud ædificiū
quod magnitudine juxtā ac pi
chritudine ipsum Regium super
palatium, duodecies mille libr
ex redditibus annuis, quas iis as
gnavit ex domanio suo in regio
indiga ad mediocrē saltem mil
onis summam ascendunt, qua
narcha hic nimis magnificē eos

ta

tavit in diversis locis Franciæ. Cæ
terum beneficia, quæ tigrides man
suefaciunt, & dona quę infēssimo
rū hostium amarulentiam placant,
non potuerunt eradicare vetus o
dium, quod aluerunt contra poste
ros Henrici Magni communis illi
us ac munificentissimi regū. Sen
tentia contra eos & contra Johan
nem Castellum a suprema curia la
ta eò quod sceleratē mortem atq;
perniciem Invictissimi hujus Re
gum machinati fuerant; supplici
um Johannis Guignardi, societa
tis hujus sacerdotis, qui suspendio
pœnas luit; piramis parisiis posita,
cui proscripio eorum incisa est,
eorum memoriæ non sine maxi
mo argumento livoris altissimē in
herent, adeò ut felicitatem Regni
obliquis semper intueantur oculis,
& ex adversitatibus illius ingens

B

capit

capiant solatium. Convenit mihi
 ceu ingenuo Gallo jam in securi-
 tate degenti, orbi declarare in non
 exiguum Regnorum Imperiorum
 que emolumentū, nefandas quas
 dam actiones, quas perpetravit
 ex quibus secretum eorum odium
 quod in Rerum publicarum exci-
 dium interitumque perpetuò fo-
 vent, elucebit. Eo tractu temporis
 quo hostes Regni felici successu
 sub ductu Johannis de Werth per-
 fruebantur in finibus Picardix, oc-
 cuparâ urbe Corbiâ gaudium tan-
 ingens eos pertentavit in Collegio
 Burdegalensi, ubi tunc temporis
 commorabar, ut decem eorum
 scopas suas virgultorumque fascis
 secretè in fornicem turris campa-
 narix portantes, ignem lætitiæ ac-
 cenderint, Deoque laudes canen-
 verint

verint, victoriis imperatoriis atque
 Hispani in carmina redactis, ad
 fortitudinis insignisq; expeditionis
 illius laudes celebrandas. Cujus
 rei rumore clandestinè in ædibus
 illis, quas excessus gaudii quasi ex-
 tra se rapuerat, percrebrescēte, Re-
 ctor intellectâ ea dissimulavit &
 Provincialis, postquam ej⁹ certior
 redditus esset, rogavit illum inge-
 nuum Gallum, ex quo hoc rescive-
 rat, ut quicquid hujus esset, curiosè
 supprimeret. Quod si hoc in quo-
 dam hispano collegio contra Re-
 gem Hispanum, aut Romæ in quo-
 dam collegio contra Papam ac-
 cidisset; superiores, qui pote-
 statem habent sibi subjectos ob-
 minora delicta deponendi, pro
 authoritate quâ pollent, subito has
 pestes ex consorcio suo procul du-
 bio ejecissent. Verum qui mecum

viginti quatuor annos apud illos commorato, perpendet, quod favore Hispanis, & exhillarari calamitatibus Gallia, solus character plerorumque Jesuitarum sit; non mirabitur, hoc crimen læsæ Majestatis, in medio Urbis Burdigalæ in collegio Jesuitarum commissum, impunitum fuisse; qui autem tacet, consentire videtur.

Expectans quadam die in illo collegio Rectorem, subsistensque in ejus antecamera, illi de quibusdam necessariis rebus collocuturus, & hærens interea in contemplatione Tabulæ Geographicæ Flandriæ, in cujus circumferentiâ omnes Leonis Belgici depictæ erant provinciæ, illorumque qui Hollandiam unitasque gubernaverant provincias, imagines, vidi Jesuitam quendam malitiosè induxisse effigiem alicujus,

& curiosè inspiciens, equis ille esse posset, cujus imaginem protervus hic illustri hōc ordine indignam judicasset, ex literis, quæ ex nomine ejus supererant, pro Francisci Valesii, Ducis Alenzonii, effigie cognovi, excandui, & nullâ mentione illi⁹ rei, quam pertractandam cum eo mihi proposueram, injectâ, monstravi illi imaginem inductam, insolentes illos dicens ac præfractos, qui ab effigie nostrorum Principum haud sibi temperarent, quos ferendos minime æquumque esse, ut clandestine inquirat in autorem ad eum, ceu crudelem nostrorum Regum ab eoque descendentiū osorem, à corpore & collegio nostro exterminandum. Hic homo, justo clementior meticulosiorque, respondit,

30
dic hūmōros trahendō : Ecce furo-
rem nostrorū hominum, quid vis
ut faciam? ne quidem possunt ferre
imāginem nostrorum principum.
Parva hęc fortasse iudices, nec ta-
lia quę tantopere urgeas : Sed ex
his nihilomin⁹ elucescit, quas vi-
peras Gallia in sinu suo foveat. Hęc
tabulam in supradictō conclavi ad-
hęc, credo, reperias, nisi hoc scri-
ptum meū, eam ut tollant aut mo-
tent, eos forte impulerit. Eandem
vesaniam in nostros Reges testa-
tus est Jesuita quidam in quodam
convivio, nomine Fabricius, Ger-
manus, qui Dionysio Espolario
familiaris erat, & eum comitaba-
tur tunc temporis cum adventu
Christi in urbe Fontanii prædica-
ret. Jæprudens hic, utpotè quod
nondum Gallorum ingenia & re-
ne

neritate animorū, quando de eo-
rundem Regibus sermo est, satis
edoctus erat, audiens aliquem con-
vivarum quædam de Henrico Ma-
gno differentem, & inter alia, Ro-
manum eum affectasse Imperium,
illudque multis procul dubio mu-
tationibus obnoxium fuisse futu-
rum, si diutius terris superstes fuis-
set Henricus, gloriantem; Ita est,
dixit ille latinè, sed per Dei gratiam
& bonorum curam culter ei obsti-
tit. Quod si quis huic Oraculo pol-
licem pressisset, veritatem fortasse
ingenue confessum esset, posterita-
tisque revelasset id, quod Gallia
longè antè subolfecit. Veritate au-
tem nondum totā patefactā, Deum
precor, ut manifestare velit Nepo-
ti Magni Henrici naturam & stu-
dia horum innocentium, qui secun-

HA
dum effatum hujus Jesuitæ Galli-
am nigerrimò involvere peplò &
plusquam nefatiò ausu Avum præ-
posterè subdlexerunt tunc tempo-
ris articulò, quò triumphum spon-
sæ suæ dilectissimæ pararet. Ho-
mines hi, dolis suis ac malis artibus
nimis confisi, metuere debebant,
ne ex verbis Deus eos redarguat &
voti sui in propriam perniciem
damnet, eò quò cum universa
Francia pro regis salute tales fun-
dunt preces : Vitiorum monstra
devitare HOSTES SUPERARE. Pro-
vincialis eorum pitardus ex Lita-
niâ, quam circa vesperam canunt,
hæc verba; HOSTES SUPERARE ex-
punxit. Nam cum extra omnem
dubitationis aleam positum sit,
quòd post Carolum V. infensissi-
mus Gallorum hostis sit Hi-
spanus, nunquam à se impetra-
turi

turi essent, ut victoriam pro Rege
Galliarum, à Numine sollicitare
instituerent. Increpatus ego sum,
& vidi, reprehensos esse gravissi-
mos Viros à superioribus, quòd,
omni prohibitione insuper habitâ,
nihilominus adjecerint hæc suprâ
allegata verba : Et his responden-
tibus; sibi, utpotè Gallis omninò
hoc permissum esse debere, præ-
cipuè ordine ac methodò Eccle-
siarum cathedralium, quæ in hunc
modum orare consueverint, exi-
gente ipsâ adeò æquitate, quâ pro
Regiis armis preces fundendæ
sint, id suadente : Oportet, regere-
bant illi ad occultandam sub spe-
ciæ pietatis feloniam, non Eccle-
siæ Gallicanæ, sed regulis, à Ponti-
fice præscriptis se conformare, quæ
pro Regibus non solent eflagitare
victorias, Quod si curiosus qui-

IKOBA

dam incautos deprehendere voluerit, inspicere saltem, illorum Libertarias debet, quas in oratorio concinaculi invenire licet; reperiet enim in illis parvis ternionibus, modò aliquò tempore iis usi sint, hæc verba; **HOSTES SUPERARE**, planè deleta. Adeò horum hominum voluntas corrupta est, qui venenum suum ipsis etiam precibus infundere non dubitant. Rex noster exstruit his hypocritis collegia, pro felici successu Regionum armorum Deo preces fundant, & Proceres Optimatesque Jesuitarum in Guienna edictò expressò prohibent, ne ulla in precibus primariis victoriæ mentio fiat. Hoc odium in Reges, quod quam plurimis congenitum est, non desinit in sanguine regio; sed se porrigit ad illos

illos, qui sanis consiliis & arduis conatibus procurant incolumitatem status, limitesque illius extendere laborant. Cum rebellionem universæ intellexissent Lusitanix, judicassentque tam fatalem Hispanix ictum à sola Richelii, Cardinalis illius Eminentissimi manu illi intentatum fuisse; de improvise intellexi quatuor Jesuitas, secretè in conclavi quodam confabulantes, quos inter unus tantò furore agitabatur, postquam audivisset, Hispaniam tantum damni esse passam, ut effigiei hujus Cardinalis è dolore multis ictibus scalpellò inflictis, tandem eam penitus ad candelam combusserit. Hæc vulnera papyro illata, parum quidem insigni huic ministro nocuerunt; Verum, si adhuc superstes, ferociam horum Hispania-

Spanorum complicum scivisset, nã ille sollicitè sibi cavisset ab his, qui sub nomine blandiente Jesuitarum persuadere orbi conantur, se extra illum vivere, nihilque adeò sibi cum eodem esse commercii. Alius quidam ex eadem societate, postquam vidisset, quendam malè hunc maximũ hominem sculpsisse; pluscula exemplaria congeffit, easque ad collegia Hispaniæ ac Germaniæ misit, dicens, se velle monstrare fratribus imaginem hujus Diaboli. Impetus eorum, utut pueriles nugæ atque ineptiæ sint; tamen argumenta evidentia præbent amarulentia atque odii internecini, quo regnum nostrum prosequuntur. Quando Episcopi præceperunt, ut ordinariæ Deo caneretur laudes, & publicæ funderentur

tur

tur preces pro secundo successu armorum regionum, sæpiusculè unum alterumque dicentem audivi: Lubens quidem supplicabo Numini, non ut benedicat armis regis, sed potius, ut sistat cursum cruentissimarum victoriarum, & confundat consilia & machinationes Cardinalis, qui flammæ & sanguini universam exponit Europam ob phantasma vanitatis. Quid nunc dicent ingenui Galli de his, qui precibus ipsis felicitatem status oppugnant? Quod si molitiones ac fraudulenta cõsilia justâ mentis trutinâ ponderabim⁹ ab illo tempore, quo Galliam incolunt, faciliè cognoscemus, quod hoc corpus non nisi ex hypocritis conflatum, ob nullam aliam rationem veneretur Principes, quam proprii emolumenti intuitu

B 7

tuitu

cuitu; morigerum autem ac ductile tandem supremo existat Principi, quoad beneficiis juxta ac blanditiis fomentatū se ab eo videt. Judicare licet ex actibus hostilibus, quos contra superiores suos, ipsosque exercere consueverunt Episcopos Aulæ supnixi, quā tandem vesaniā in ipsum Magistratum Politicum debacchaturi sint, si Papa eos in jurgiis & simulatibus particularibus imposterum proteget. Prolixior hac de re ero in libro, quem de illorum instituto describere cogito, ubi regulam quandam ponam, cujus vigore uni alteri que factioni Principum Christianorum hactenus adhæserunt. Interim Deum veneror, ut oculos Gallæ, dilectissimæ meæ patriæ, aperire dignetur, ut cautius imposterum

posterum mercari discat, sollicitè sibi cavendò ab hac progenie viperarum, quam in sinu suo hactenus fovit, ne latera & ilia tandem eidem perfodiat.

CAPUT III.

De Usurpationibus eorum & diebus Instrumentorum adulteratis aut stellionatus falsique Crimine.

RES quæ in sensum communem hominum cadunt, ordinariè quâdam veritate nituntur. Ex mille Gallis, qui de rebus eorum loquuntur, nongenti illos accusabunt bonis temporalibus nimis inhiare. Ego quidem citra vanitatem affirmare audeo, illos, ut opibus potiāntur, viduas pupillosque circumscribere, nec dubitare, mediantibus falsis ac suppositis contractibus

bus, penitus opprimere artifices
pariter atque egenos. Cum ad pri-
oratus eorum concionandi gratiâ
missus essem, adeoque querelas
& planctus afflictorû coram con-
spicerem, quos Syndicus per me-
ras captiositates, rabularias hære-
ditatibus, in quas filii parentibus
succedere debuissent, spoliaverat;
erubesceram & perturbatio animi,
quæ in vultu meo notari poterat,
miseris his facile persuadebat, quod
ex rapinis his nihil participarem. Et
ut Veritatem particulatim & in
specie, quam lachrymæ plurium
confirmant, contestari super-
tedeam, sufficere exempli loco
adduxisse argumentum, quod nul-
la objectio convellere videlicet
poterit. Ex quo Jesuitæ possessio-
nem prioratus sancti Macarii super
Ga-

Garumnam apprehenderunt, cum
quingentis per annum imperiali-
bus redditus ejusdem censebantur,
tot artibus ac mediis studuerunt
augendis iisdem, ut hodiè eorum
summa ad duodecim millia libra-
rum ascendat: Ex quo quis facile
conjectaverit, annon ad hunc sum-
mam lucranda domus depræ-
dandæ, ac integræ evertendæ fue-
rint familiæ? Redituû liber, quem
Franciscus Suillietus confecit, ad
obventiones ibi consignandas, tam
exilis olim, nunc verò tam crassus,
satis testatur de iniquissimis lucris.
Quod si Parlamentum Burdega-
lense se non opponet insatiabili
habendi cupidini, ab effossione ta-
bularum publicarum priscorum
Ducum Guiennæ vix abstinebunt;
aut cõficiēt novas, si opus esse pu-
tabunt

rabunt, saltem ut omnia tandem
regionis bona corradant; Si fortè
miserum agri cultorem instrumēt-
tum mancum ad suum jus dedu-
cendum possidere animadvertunt;
jam occasionem nactos se putant,
mediante veteri, nescio quò, ac sup-
positiō manuscriptò, adoriendi
illum suòq; penitus jure privandi.
Persequamur accuratius non nihil
hoc punctum, & monstremus in-
exhaustum bonis alienis, per frau-
des & technas apertas, insidian-
di cupiditatem. Dn. Deideus, illu-
stris familiæ Vir & Civis Burdega-
lensis, gratias fortè mihi habebit,
ejus intuitu revelavero secretum
ipsi maximè proficuum, modo
falsarios illos lite pulsare voluerit,
supremaque Curia lætabitur, quā-
do intelliget falsum, ad quod di-
gnis pœnis plectendum suâ pariter

to

totiesque reipublicæ interesse vi-
debit. Lupi ovibus devoratis se
iplos consumunt; Quod si Provin-
cialis Malescotus non accensus fu-
isset contra Petrum Boisium, illi-
us societatis sacerdotem, nec illum
toti ordini suspectum reddens, eò
adegisset, ut excommunicatione
ab Ordine dignus visus fuerit eò,
quod Bosquetio, Rectori Collegii
Burdegalensis aperuisset, supra
dictum Malescotum & Sabatheriū
provinciæ Procuratorem falsum
in dato seu subjectione diei in cau-
sa Tilliaca contra Dominum Dei-
deum commisisse: hæc impostura
æquè secreta fuisset, ceu aliæ mul-
tæ; nec falsum hoc tam amplò ru-
more eliminatum esset. Vafri ca-
piuntur in sua vafritie. Provincialis,
homo vindictę cupidissimus, & au-
dax deceptus in eo fuit, quod Pe-
trum

trum Boisium hominem meticulo-
 losum & imprudentem existima-
 verat: nam experiētiā edoctus est,
 non adeo rudem eum esse, atque
 quidem ipse sibi persuaserat. Si
 Malecotus dissimulasset, fortē &
 hic omne, & quicquid tandem hu-
 jus fuerit, suppressisset: Verum,
 postquam eum citasset: partim ut
 minis illum terreret, partim ut ex
 eo sciret, ex quo didicisset, se &
 Procuratorem hoc Antedatum
 falsumq; commississe, ut regionem
 Tilliacam, terram nobilem, per re-
 tractum gentilitiū nancisceretur.
 Boisius dissus his perplexis inter-
 rogationibus, postquam respon-
 disse, se accepisse a quodam Rivie-
 rio tunc temporis Collegii Ama-
 nuensi, nunc verò parochio inter
 duo maria in archiepiscopatu Bur-
 degalensi, qui præcise rem ut gesta
 es-

esset, nōsser; benè judicavit ex re-
 sponse Provincialis, quod solli-
 citè rebus suis prospiciendum es-
 set, itaque ne præventus Impostor
 per collusiones & tectas fraudes
 Malecoti declararetur, tres pasto-
 res præcipuos sibi ascivit, occultas
 vitque eos in interiori parte cons-
 clavis, ut testes essent, accersensque
 Rivierium, petiit ab eo, ut haud
 gravatim & secretò sibi adhuc se-
 mel recenseret modum, quo falsum
 commissum esset. Hic se solum
 cum eo credens, fidelissimè illi
 ordinem falsi perpetrati exposuit,
 simulque rationes edisseruit, quã-
 obrem ita videlicet procesissent:
 De cætero obtestari eum, ne alicui
 concederet hoc secretum, laqueò
 procul dubio expiandum. Crimen
 hoc nondum propalatum esset,
 verum ex imperscrutabili DE I
 confi-

consilio, qui ex innumeris quædam saltem in lucem producturus melesicia erat, permisit, ut Provincialis nimis indignè hunc tractaverit, ut illi, qui atrocissimam ejus reprehensionem audiverunt, quâ durante prandiô supplex devorare cogebatur, calidas profuderint lachrymas. Verum illi, qui testes temerati secreti extiterant, implacabilem furorem Provincialis malefici indignati, præcipuè quòd innocentem hunc tam indignis habuisset modis, Deo gloriam dantes, evidentissimeque Generali Mutio Virellesco commissû probantes falsum, ad justitiam provocarunt. Malum nimis latè serpserrat, animique magis exacerbati erant, quàm ut denegare justitiam dissimulareque facinus possent.

Ne

Neigitur publico hoc, & inprimis Dn. Deideo, ad quem præcipuè hoc pertinere videbatur, innotesceret, processus statim decretus fuit non tam ad satisfaciendum Petro Boissio, quàm Domino Deideo, qui maximè irritatus videbatur. Sub specie igitur administrandæ justitiæ Sabbatherius exesse jussus est. Boissius honoris locum obtinuit in Procuratura, Collegii Burdegalensis, & Provincialis Malescotus, cujus officium elapso tempore finitum erat, locò patibuli, aut ad minimum perpetui ex monastica consuetudine carceris, quo falsarii videlicet detrudendi sunt, provinciâ expulsus est sub specie perpetui exilij, reverâ autem ad Rectoris munus Tournonii subeundum. Qualis hæc, bone Deus, regimi-

giminis forma, quæ maleficos thro-
no imponit, & virtuosos compe-
dibus vincit! Quodsi iudices ho-
minem meritò ad mortem con-
demnant propter adulterationem
dierum literis ac documentis sub-
jectarum; quænam quæso est justi-
tia generalis Jesuitarum, quæ
Rectorum officia illis concedit,
qui publicè super falsatione con-
tractuum publicorum sunt convic-
ti; qui nihilominus tamen officia
ac dignitates, non nisi in dignos &
benè merentes, conferre videri vo-
lunt. Sabatherius & Malefcotus
veteratores juxta ac impostores, ut
ego quidem opinor, adhuc in vivis
sunt. Si Dominus Deideus satis, ut
quidem natura est, animosus esset,
facile hos veteratores, quorum u-
terque septuagenarius est, vitam
è pa-

è patibulo cum morte commutare
efficere posset. Falsi, quocirca mo-
menta temporum, quæ in valorem
Instrumentis subjiciuntur, com-
mittunt, satis convicti sunt, quic-
quid superiores ringantur ad eos-
dem quoq; in Curia suprema con-
vincendos. Multi testes nobis ex
peregrinis suppetunt, qui, post-
quam ordini valedixêre, non de-
meminisse poterunt hujus crimi-
nis; ut sunt; Dominus Dabilonius,
Dn. Abadias, Dn. Badius Dn. Cos-
lon, Dn. Debonte. Ex illis, ceu in-
digenis, Petrus Boisius, & quidem
in Collegio Burdegalensi adhuc
vivit, Arnoldus Bohyrus, qui Com-
missarius à Generali designatus
fuit, & adhuc in vivis est, nisi intra
septem octovè menses esse desiit,
satis probationum convincentium
C ad

ad Divini nominis gloriam & ad
 exonerandam ſuppeditavi con-
 ſcientiam. Cauſa Tiliacenſis in ſu-
 prema curiâ ſatis ventilata eſt.
 Quid igitur reſtat, quàm ut veriſſi-
 cem per illuſtre juſtitie exemplum
 publico, corpus hoc, quod de ha-
 innocentia ac puritate tantum glo-
 riatur, multorum falſorum enor-
 miumque criminum eſſe reum; un-
 de fit, ut vetus proverbium hodie
 non amplius habeat locum; Crimi-
 na ſc: eſſe particularium. Hic enim
 Provincialis, ceu caput, totum cor-
 pus repræſentat, & Sabatherius ce-
 Procuratorum Procurator & prin-
 ceps perſona in negotiis ſeculari-
 bus. Ambo hi in negotiis magni
 momenti falſum committunt. Par-
 vi Falſarii capiuntur, & magni eve-
 dunt incolumes. Maxime autem

inter eſt Reipubl. Raptores ejusmo-
 di viduarumque oppreſſores in
 flagranti deprehendi crimine ad
 frena vehementioribus eorum cu-
 piditatib⁹ injicienda, & tranquilli-
 tatem tot exercitiis afflictisq; perſo-
 nis, quas proceſſibus premunt atq;
 fatigant, reſtituendam. Declarabo
 aliò quòdam in locò, quemadmo-
 dum hi reformati Clerici occaſi-
 onem venantur tum, quando con-
 cubinæ Sacerdotum iis peccata ſua
 confitentur, dum iis perſuadere
 conantur, ut amafios ſuos de prio-
 ratibus ſollicitent ad eosdem re-
 ſignandos, non alium in finem,
 quàm ut hi eorum potiantur. Vo-
 lupte hic foret ordine recensere te-
 chnas, quib⁹ ſimplicitati cujuſdam
 ſcorti illuſerūt ad obtinendum Pri-
 oratum in Dioceſi quadam Picta-

viens: Verùm hõc in locõ ingen-
tia saltem perstringenda sunt cri-
mina.

CAPUT IV.

*Expositiorum cades à Jesu-
itis perpetrata.*

Crudeles hi, qui interimunt in-
fantes recens editos, ut luxuri-
am suam unã cum iis sepeliant, or-
bique subducant, meritò patibula
& execrationem omnium pro præ-
mio inveniunt. Memoria Herodis
Africanæ, execrabilis illius, jam
mille sexcentis quadraginta annis
maledicta est, eò, quod tot inno-
centes infantes interemit, qui o-
mnibus hodieque commiseratione
lachrymasque exprimit, qui histo-
riam ejus evolvunt. Nilus erubuit
olim ob crudelitatem Pharaonis
excecatis illius Regis Ægyptiorum
& nefas duxit, carne humanã pa-

scere

scere crocodilos ex mandato cru-
delissimi hujus regis, qui infantes
Israelitarum recens editos eodem
submergi jusserat. Hæc barbaries
in Ægypto desit, neque homicidia
hæc amplius in Palæstina sunt ob-
via, quamvis eadem sub jugo ac
dominatu Turcico sit. Verùm hæ-
cades & lanienæ ab exoticis in
Guiennam irrepserunt terris, & exer-
centur hodiè Burdigalæ in infan-
tibus expositiis adeo impunè, ut
neminem invenias, qui huic mise-
ria indoleat, aut se opponat fune-
rissimis ausibus. Burdegalenses,
qui hoc scriptum legent, ad hoc no-
vum attoniti erunt piaculum, quod
ipsis incognitum adhuc est, ut in
urbe eorũ haud infrequens sit, nec
sibi persuadere poterunt, hoc cri-
minis in mentem venire posse Sa-

C } cerdo-

cerdotibus ac viris religiosis. Cœteri perspicaciores, & quibus jam nata suspicio est, cur è tot spuris qui orphanotrophio Sancti Jacobi inferuntur, ne unic⁹ ferè superstiti auctà, quam tacitè intra se conceperunt hactenus, suspicione, vereri incipient, ne sub specie alimentationis ac educationis truculentæ eorum cædes committantur. In casu tanti præjudicij ob bonam publicum contentus ego ero simpliciter & in ipsius Dei præsentia quasi examinasse statum hujus negotii, ut, postquam sententiam meam explicuero, idque, quod mihi hac de re liquet, manifestaverim vos judicum partes implere non dubitetis. Hi qui Burdigalæ commorantur, aut aliquo tempore ibi vixerunt, norunt, prope spatiosam plateam

plateam fossæ non procul à curia Nosocomium reperiri, peregrinis sancti Jacobi, vel exposititiis etiam recipiendis alendisq; destinatum. Census atque obventiones eidem concessæ, amplissimi sunt redditus Jesuitisque cum omnibus immunitatib⁹ ac privilegiis indultæ sunt, adeo ut extra injustitiæ impietatisque notam nec infantibus talibus alimenta, nec subsidium elemosynasque peregrinis denegare queant. Viri Consulares, quos Juratos appellant, quibusque ad modum Magistratus publici incumbit cura horum Orphanotrophiorum, nondum inquisiverunt in hos infantes, quorum insignis tamen erat numerus, quomodo alantur, in quam spem adolescant, aut quomodo cum iis procedatur. Ex

quo fit, ut Jesuitis non solum pro
 luitu de facultatibus horum orpha-
 norum disponendi, sed etiam eos
 commodè & sine rumore è medio
 tollendi occasio haud desit. Diver-
 sos præcisè enumerare modos,
 quibus maximam horum innocen-
 tium partè extinguunt, res admo-
 dum difficilis esset, nam, uti hæc
 crimina satis monstrosa sunt, ita
 via ac media ea perpetrandi per-
 plexa atque occulta, non omnibus
 videlicet in propatulo sunt. Faci-
 lis nihilominus conjecturæ res est,
 variis artibus eos eorum moliri in-
 teritum, quemadmodum ex inqui-
 sitione Magistratus, si sollicitè suo
 defungi voluerit officio, satis con-
 stabit. Hoc enim modò quàm plu-
 rimorum homicidiorum rei erunt,
 unaque arcanæ eorum molitio-
 nes

nes ac abstrusæ technæ ponentur
 in apicem. Quocunque autem
 modò fontes existant, crimina ta-
 men eorum infinita sunt, si multi-
 tudinem hõc modò pereuntium
 intueamur. Unicâ ego saltem vice
 ad sepeliendum quendam adhibi-
 tus sum; (nam, ut malum occultetur,
 & omnis sinistra præscindatur o-
 pinio, sacerdos veste sacrâ & stolâ
 sacerdotali indutus terræ eos man-
 dat, ceremoniis consuetis adhibi-
 tis;) Verum conscientiosè & ad pe-
 des depono Jesu Christi, vidisse me
 sudariû defuncti hujus cruentatû:
 & postquam commiseratione ta-
 ctus, inquisivissem, quamobrem
 corpusculum hoc sanguinem stil-
 laret, Hugo Sutor, eorum Noso-
 comus, sepulturæ assistens, cum
 fratre quodam respondit mihi, fec-
 minam

minam, quæ eum aluerat, postquam à luxuria sua destitisset, fortiter restitisse quibusdam sceleratis, qui petulanter abuti corpore ejus voluerant; irritatos eos ex resistantia mulieris, furibundos tibias misello huic fregisse, & tandem necasse, ad ulciscendam hanc faminae repulsam. Hæc responsio mihi nō satisfacit; nam justis parvulo huic persolutis, Franciscū Jratium adii, pro tempore Rectorem Collegii, & illi, quid vidissem, exposui, adjiciens, Procuratorem Syndicum in conscientia esse obstrictum, ut in hoc maleficiū accuratè inquirat, jureq; in fontes homicidii in misello hōc commissi, & de quo ratio aliquando reddenda esset, experiatur; qui mihi his præter propter verbis, respondit: O quam

quam multa nobis expedienda essent; hic infans in Paradiso nunc est, nec expectat, ut argentum Collegii ad facinus vindicandum insumatur, quod huic miseriæ illum subduxit. Nimis importunè officiosus extiteram, quàm ut alterâ vice ad tale officium me reholcerent; prohibitum fuit fratri, ne me amplius sibi adsciceret: ad quod officium postea sene quōdam Ignatiō Lentilliacō usi sunt, qui ex Apoplexia mortuus est. Unicum crimen sufficit, ad detegenda enormia flagitia, judicesque in viam veritatis deducendos. Unica saltem sanguinis gutta, quæ de improviso in vestibus homicide conspicitur, maxima sæpè indicia & præsumptiones præbet. Hæc autem quæ dixi omnino ponderanda sunt,

sunt, & quilibet justò zelò accensus
mecum judicabit, Magistratui in-
oumbere, ut sollicitè in hujus xeno-
dochij administrationem inquirat,
Ausim sponsonem facere, si Ma-
gistratus curiosè in rem tanti mo-
menti inquireret; ex triginta inno-
centibus, qui in has ædes non tam
ex charitate Christiana, quàm cru-
delitate recepti sunt, sub finem an-
ni ne tres quidem superfuturos esse.
Provoco hîc ad conscientiam Ju-
dicum, & ad sanum eorum judici-
um, an extra casum contagii uni-
versalis, tot infantes morte natu-
rali interire possint, & annon hoc
argumento sit, quod crudeliter e-
necentur, & fatum eorum per artes
secretas acceleretur languore cor-
pusculis inductò, qui eadem ab-
sumat, Ex sensu communi pate-
scit;

scit, quod ex decem infantibus, qui
in Republ. nascuntur, semper plu-
res aliquot annos vivant, & ut se-
cundùm commuem casuum hu-
manorù loquamur conditionem,
ex decem ne tres quidè annò mo-
riantur. Porro considerandum est,
parvulos hos exposititios mortis
in partu evitâsse periculum, nec a-
gonizantes à matribus expositos
esse. Nec memini, inventos quos-
dam mortuos esse: Clamores satis
acuti quorundam, qui dormien-
tes cellulasque suas plateam versùs
inhabitantes, excitant, abundè in-
dicant eos vegetos ac sanos. Invo-
lucra fasciæq; , in quibus concinnè
involuti reperiuntur, scriptum è
collo nomen gestantes, exigua salis
quantitate, si nondum baptizati
sunt, iis adjunctâ, & quæ sunt cæteræ
C 7. solli-

sollicitudines, quas unâ cum infantibus deponunt, quæ parentum amorem in eos satis indicant, adeò, ut quamvis illos derelinquant, nihilominus tamen honestæ cuidam familiæ vel maximè concreditos velint. Quî fit igitur, ut tantò numero moriantur, nec unicus ferè eorum superstes remaneat, nisi cui sollicita parentum liberalitas Patronum quendam precibus ac signis, in certissimum tenerrimæ affectionis pignus, quâ sobolem prosequerentur suam, secretè adjectis, videlicet conciliauerit? Hi enim lascivis amoribus opinionique; juxta ac famæ virginum oppressarum consultum cupientes, quantivis dulcissimas clandestinorum amorum primitias redimere satagunt, quò certè Jesuitæ, tantum abest, ut quid

quid de suo impendant, ut potius lucrentur eò, quò sibi bonam obligant alumnam. Non quidem decet personam meæ conditionis Magistratum officii sui admonere; conscientiam tamen ad boni publici commodum levare, eumq; ad vindicanda excitare scelera, opinor, licebit. Modus consuetus, quò avari hi uti consueverunt ad tollendos tot innocentes, in eo potissimum consistit, ut pauperrimas eligant fœminas, quæ indigentia ac necessitate coactæ, curam illorû suscipiunt, quibus ubera, levissimò pretio in id conductæ, præbent, ut haud mirum sit, si nutrices juxta atque infantes fame pereant: ex quo consequitur, ut brevi temporis spatio, ex penuria alimenti ac lactis, facies horum misellorum cinerei colo-

coloris appareant, oculi sub frontem recedant, genæ deficiente malâ extant, ossa cutem perforant, & nutrices tandem eos rigidos ac exsuccos, sceletorum instar, apportent. omnis & benigne Redemptor hominum, qui ex intimis cordis penetralibus Apostolis ingeminabas: Sinite parvulos ad me venire; nam illorum est regnum cœlorum Matth 19, v. 14. Num impune futurum est his profanis, religiosos se afferentibus, sceleratè abuti bonis & vitâ tot parvulorum baptizatorum, & fame enecare eos in Christiana urbe, ubi tanta rerum affluentia, in divite xenodochio, quod honesti ac probi fundarunt, ac tantis immunitatibus decorarunt; dum hi homicidæ interim eorum bona dilapidant, & ex eorum redditibus saginantur. Aliàs modus

eos

eos e medio tollendi non minus aptus est, ut mulieribus improbis ac lue venereâ infectis tradant, quò miseri hi locò alimenti ac lactis venenum sugant. Taceo, quod in platea multis clamoribus languentes tardè tollant, iisque de nutrice tardius adhuc prospiciant; ex quo facilè conjiciendum, quod occidere eos magis, quàm conservare laborent. Reliquos modos ac dolos secretiores ac magis detestabiles, Judices deprehendent, quando rationem de tot infantibus ab iis exigent. Quin non contenti bona redditusque eorum circumscribere, eosque interimere, modum præterea invenerunt, quomodo ex laborioso hõc officio lucrari possint, & ex hâc obligatione commoda querere didicerunt. Nemini fortè ignotum est, procurâsse eos, ut

causæ

causæ Orphanotrophii hujus Gratianopolim evocarentur, primò, ut jurisdictioni augustissimæ Burdegalensis curiæ se subducerent, quæ ob vicinitatem citius commodiusque cognoscere de iis poterat, eum saltem in finem, ut eò melius crumenas emungere possent illorum, quos de infantum expositione suspectos videlicet haberent, Metus enim longi ac tædioſi itineris adeoque sumtuosi, adigit eos, ut quocunque pretio id redimant. Ex fratre Jacobo Philollo audiivi qui circa talia negotia occupatus esse solet, quod intra annum plus pecuniæ lucratus fuerit postquã scilicet causæ Gratianopolim advocatæ fuissent, quam antea annis viginti, Præterea si quem Scholarem aut mercatorem inveniunt, qui non pos-

possit aut audeat hoc iter suscipere ad causam dicendam, tam inique cum iis procedunt ut uni sæpe tantum dare cogant quantum fortasse sex suffectorum esset. Non opus hic supplicare Judicibus ac Magistratibus ut consilium hoc meum trutinent, quod publico dedi, Sanguis tot innocentum satis vocalis ipsam implorat Justitiam ad exemplum Abelis, & iniquissimum est infortunatos hos, quos parentes exponunt, Jesuitæ occidunt, ipsis etiam Magistratibus atque Judicibus, qui mortem eorum debite ulciscantur, penitus excidere.

CAPUT V.

Luxuria Eorum in Classibus.

SOL qui mundum illuminat solus hoc privilegii habet, ut radios suos

suos super viarum purgamenta & loca lutosâ spargens, nec lumen nec puritatem inquinet. Hinc difficilimum est, cogitationes meas lectorisque animum circa spurcitiem, cuius eos redarguâ, occupare, ut non periculo quoque contagii exponâ imaginationem nostram. Verùm Deus puritatis, qui propter salutem publicam nefandas impuritates omnium observari oculis vult, per gratiam suam nos defendet, ne, factorem ex tractatione harum sordium trahendo, inquinemur. Ignatius regulam saltem ad conservandam castitatem scripsit, sed quia Moñachis suis mandavit, ne Magnorum Sanctorum vel Virginis Mariæ, sed ipsorum angelorum puritatē in corporib⁹ suis imitarentur, in desperationem eide-

dem

dem se conformandi jamdudum eos adigit. Qui cùm se angelos monstrare non possint (nimis enim carnales sunt) se potius homines ostendunt & præterea sensualitati pariter ac carni subjectissimos. Vulgus, qui eos videt familiariter conversari cum devotis, & tres quatuorve horas in colloquio oribus junctis, judicat eos in tantum impuritati exemptos, in quantum prima Sphæra corporum cœlestium ab impressionibus terræ immunis est. Verùm hæ garrulæ, quæ sub specie devotionis mediantibus his familiaritatibus amores lascivos alunt, non ignorant; carnis pruritu illos obnoxios, eidemque ita indulgentes, ut corvis post diluvium cadavera sectantibus haud absumiles esse videantur. Diceres illos

illos devotionibus suis vacantes
elevato volare spiritu in sanctuario
divinitatis, quemadmodū aquila
in medio sole. Verum mihi accre-
das, maximā partem horum infamium
fœtidis vulturibus esse simi-
lē, qui sublimiori volatu diffusoq;
suo ac orbiculari ambitu pro secu-
ritate cœli excubare defensioniq;
terræ prospicere videntur, cum in-
terim oculos in inferiora defixos
habentes perpetuò terræ intenti ad
præcipitandū ubi aliquid prædæ,
vel exiguus etiam angvis in fimo
apparuerit. Hi hominibus super-
stitiosis persuadere semper conati
sunt, sectam suam longè antecelle-
re puritate cæteros ordines. Ego,
qui diutissimè cum iis conversa-
tus sum, non subscribo huic erro-
ri, præsertim si castitati non me-
lius

lius in cœnobiis suis, quam ædibus
privatis student. Explodendæ o-
mninò eorū regulæ & instituta de-
ridenda sunt, confitendumque est
puritatem ac innocentiam ex Mo-
nasteriis prorsus aufugisse ad ex-
emplum illius Satyrici, qui illam
plumas nactam è mundo evolasse
conquerebatur. Securè affirmare
possum, nullum inter peccata Car-
nis inveniri facile crimen, cuius ego
Jesuitas arguere non possum. Et
ne longius, quàm in tria vel quatu-
or eorum excurram collegia, sal-
tem in hac, quâ inter eos vixi, Pro-
vincia, ostendam publico, quod o-
mnes nequitix ac impuritatis nu-
meros absolverint. Prodeat nunc
lascivia, quæ classes ac domicilia
literarum infamia reddit. Nemo
præter Deum cogitationes pene-
trat,

trat, renes tentat ac corda inspicit. Non tango hoc sanctuarium, cum homini non sit permiffum, perferuari omnes hujus abyffi finus. Verum ex confuetis relationibus, quibus de tentationibus carnis ac vehementiffimis concupifcentiis conqueruntur, luce meridianâ clariffus apparet, ardere illos titionum inftar. Mollities, contrectationes obfcenæ, pollutiones et hujus generis impuritates, tam familiares funt junioribus, ut veftigia maculasque non fine horrore undique relinquât, adeò ut a morû cupiditatumque incendia incredibilia videantur. Rectores fenioresque eorum non dubitarunt, infames pati contrectationes Difcipulorum, ut quidam horum huic ordini fe poftmodum applicantium, hos impudicos

dicos acufarint penes Magiftrum Novitiorum. Atramentum meum rubet, ex quo spurcitiem eorum prodit. Collegium quod Lemovici eft, negare non poterit, quod quidam præceptorum, nomine Sangvinerius, die folis formofum ad fe juvenem vocaverit, fub specie exercitiorum illi corrigendorum, cumque ipfo fermones libidinosos habuerit, quin imò fe contrectari paffus fit, tandemque confuetudine in habitum traductâ, ita poftea exccæcat⁹ fuerit, ut eum ad fe in cathedram accerfierit (pour avoir des pollutions entre les mains) interea domo cæteri ejus difcipuli lectionibus fuis intenti effent. Deprehendi ipfe, cum adhuc præfectus in collegio Agenni effem, magiftrum quartæ claffis, cui nomen

D

Fran-

Francisco Mingelufio erat, qui tenerrime osculabatur & artiffimè amplexabatur parvum quendam Nobilem unum ex discipulis fuis. Infans fe maximè amari credebat; verum fi illius parens, ex generoffiffimis illius Regionis viris hunc infamem resciviffet amorem, non obftante exiftimatione Jefuitarum aures procul dubio illi detruncaffet. Si cæteros nominare deberem, qui in hoc peccatum inciderunt, à Collegio magno Burdegalenfi inciperem, tranfitum deinceps facturum ad cœtera & finiturum in illo quod Fontanii eft, & monftraturum effem, ne unicum ferè ab hac immunditie effe immunem. Non manibus illi nec oribus lascivis moderari poffunt. Hinc joci ac lufus adultiorum difcipulorum: Hic vel ille

ille eft Amafium noftri præceptoris. Hæ & fimiles Sodomix, quas nonnulli præceptorum exercent non folum in Academiis, ubi liberior videlicet eorum electio eft, perpetrantur, fed in minoribus quoque Collegiis frequentantur, adeo familiare omnibus hujus Societatis hoc malum eft. Duo Scholares parvi oppidi D. Macarii conquæfti coram fuis parentibus funt, parentesque coram fuperiore illius loci, quod Magifter eorum nomine Gervafius vim iis intuliffet, locum, modum circumftantiasque tam accuratè recensentes, ut facillimè hunc Sodomitam convincere pottuerint. Chriftophorus Penaudius Præfectus, testis hujus rei omni exceptione major eft, qui à Rectore Burdegalenfi deputatus fuit, ut in

hæc secreta & enormia inquireret flagitia. Honesti satis viri, nec infimæ conditionis homines Burdegala vivunt, qui norunt Leonardum Alemaium pueris caligas solvisse non alium in finem quam ut nuditatem illorum contemplaretur. Virgis eos cædere, lusus eorum oculis gratissimus existit, quos Deus igne suo absument, si non abstinebunt à tali peccato, quod naturam ipsam pudore & confusione implet.

CAPUT VI.

Veneræ Jesuitarum Actiones in consuetis Visitationibus.

Philippus secundus, maximus illorum protector elegantissimi ingenii Princeps, jocus in eos aliquando interrogabat, quomodo casti esse possent cõversantes privatum

tim & familiarissimè cum venustioribus fœminis Aulæ responde-
runt, herbâ quâdam se instructos esse, quam secum circumferrent, cujus beneficio se omnia pericula cupiditatum ac ipsos insultus carnis superare posse. Quibus cum instaret Rex, & ut sibi hoc secreti revelarent, peteret: responderunt; Timorem Domini eam appellari. Verum certus sum, quod si tunc temporis eâdem instructi fuere, omni nunc semine ejus adeo illos excidisse, ut ne granulum quidem in eorum amplius reperiatur hortis. Exeamus nunc classes eorū & comitemur eos ad conversationes fœminarum, experiamur, num antequam egrediantur, herbâ hac salutari, ceu amuleto præsentissimo contra pravas concupiscentias

sibi prospiciant? Initio sciendum, primam curam & occupationem Rectorum, postquam ad hoc officium recepti sunt, in eo consistere, ut intenti cellulis cæterorum confessionariorum curiolè lustrant ac circumspiciant, quicquid pulcherrimarum fœminarum uspiam sit, his in certum librum confessionalem redactis, si evolveris illum, florem ipsum exquisitissimarum formarum ibi invenies. Hoc experimentum unius quadrantis curâ constabit, cui solummodo quodam die Solis libuerit lustrare confessionale Rectoris. Singularis calliditas ad alliciendas pertrahendasque has oves in ovile suum, & has simplices columbas in suum columbarium, in eo consistit, ut eas crebrò invisent, ex quo fit, ut cor-
da-

datiores tantum abest ut proficiant, ut potius magis ac magis inde scandalizentur. Petrus Galeusius Rector Collegii Burdegalensis adedò his ineptiis deditus fuit, ut Declamationibus, quæ à Præceptoribus sub studiorum ac lectionum renovationem habebantur, ne semel quidem interesset, malletque tempus honori collegii destinatum, consuetudini fœminarum impendere. Frontonius Gadautius Rector Collegii Fontaniensis & Petrus Regnierius successor ejus convicti sunt fœminas illustres, quarum nomini in presenti parco, annos integros & sæpe quinquies aut sexies in septimana visitasse. Qui ut occultarent nimiam familiaritatem fratribus, præsertim cum integrum

6
LIBRARIUS
iis esset, socium quemcunque vel-
lent sibi adungere, semper alium
atque alium sibi adsciscebant. Nec
verisimile est eos, nisi Sexus affe-
ctum & inclinationem eorum
promeruisset, tres quatuorve ho-
ras ad animarum culturam insum-
pturos fuisse, cum alias fratres suos
ignorantiæ vix una aut altera vice
in mense mittere consueverint, ut
de rebus divinis ad eas loquantur.
Indignor sanè, quod conditio per-
sonarum, quibus hoc meo scripto
necessariò infamia irroganda est,
me obliget potius, ut dissimulem
quamplurima crimina, ex quorum
recensione, mariti de rectâ ratione,
uxores autem de ipsa periclitaturæ
essent vita, quearû pudicitiam soli
hi impudici corruerunt. Pater
Dancerovius ex eorum ordine ne-
gare

gare non poterit, si juridice inter-
rogabitur, se mihi dixisse, Jesuitam
quendam, cujus nomen tunc sup-
primebat, honesta foemina in an-
gulo lecti abusum, illâ ægritudi-
nem simulante, & hoc solidis con-
solationibus ac piis sermonibus in-
firmæ adesse præ se ferente. Pater
Antonius Raulius ex eadem soci-
etate aperuit mihi, quod per com-
missuram velamentorum, quæ le-
ctum cingunt, in domo quadam
Pictavii vidisset Patrem Bonnetiû
& pœnitentem quandam foemi-
nam eadem voluptate perfrui. I-
dem narravit superioribus, quod
rediens ex horto, quem orâdi gra-
tia intraverat, non imi subsellii cõ-
cionatorem deprehendisset came-
ræ cuidam inclusum cum conjugè
alterius in tanta confusione, ut fœ-
mina

D 5

mina fores ei aperiens facie accensa ardere videretur. Sub initium Collegii Fontaniensis cum Jesuitæ soli incederent, quidam nomine Galopinus ex societate illorum, qui ex Hollandia venerat, ad quandam in alienis ædibus virginem invisens, eam solam adortus, de concubitu compellavit tam infeliciter, ut in flagranti crimine deprehenderetur. Franciscus Robinus, qui solus ferè inter eos sapiebat, multum laborabat, ut hanc ignominiam supprimeret, verum facinus tam subito evulgabatur, ut nullo alio modo, quam subitaneâ ab ordine remotione huic scandalo consuleretur. Gilbertus Ruffovius cum Neracum missus esset, tanta familiaritate cum Lotrice sua usus est, ut illam gravidam ex se

cer-

cerneret. Ad occultandam tam insignem turpitudinem, in civitate Reformatorum commissam, quæ hoc captabat ad prædicatorem Jesuitam diffamandum, confusum statim rumorem sparsere, ministros fabricasse hunc dolum ac crimen excogitasse, ut existimationem flagellarent adversariorum. Nihilominus tamen rei veritas ita innotuit hætenus, ut hærens ante hos sex annos apud Dominum Mombetum, quem hujus rei testem adduco, in Parœcia Cerigniacâ in Diœcesi Condoniensi præsentibus plurimis honestis viris, ipsisque Jesuitis, qui tunc mecum una ablegati erant, Nobilis quidam tam evidentibus probaverit argumentis, ut confusis nobis nil aliud responsi suppeteret, quam facile excogitari calumnia-

D 6 lumina-

lumniam contra probum & honestum virum posse. Patres Dominicani Mombetus & Petrus Dessenierius ex illorum societate mei tunc temporis collegæ, reminiscuntur adhuc, quâ fiducia, quibusque argumentis hic Nobilis probaverit, quod puella hæc ab hoc Jesuita decepta esset, qui utut hac infamia laboret, nihilominus tamen eorum provincialis esse promeruit. Quid nunc de Johanne Delvossio dicam, celeberrimo illo confessionario, cui similem Collegium Burdegalense intra viginti annos non habuit, qui acidulas, quo missus erat, relinquens, infamem insecutus est scœminam, id quod Johannes Richardus & Franciscus Ducreusius negare haud poterunt. Nam postquam in confessione au-

ricu-

riculari percepissent (judices hinc, num arcana eorum fidei concredenda sint) illum sæpius hac miserabili fuisse abusum, accusarunt eum apud Provinciale & probarunt intentatum crimen non tam ex amore justitiæ, quam ex furibundo quodam zelo, quo ambo stimulabantur, eò quod illi in officio melius succedere deprehenderent. Nihil hic dicam de scandalosis actionibus, quæ Jacobum Bosium in visitationibus impudicis Bearnensibus infamem reddiderunt, quarum ille veniam supplex ab Arnolde Boerio petiit Provinciali suo. Non tango hic turpitudines fratris coadjutoris, qui imprægnatâ cujusdam villici ancillâ communi consultorum voto à Collegio Aginnensi remotus fuit sub ha-

D 7

bitu

bitu servi ad conservandum Collegii honorem contra puellam, quę infantem illi alendum apportabat. Silentii peplo involvo effrenatam illam licentiam quam plurimum Jesuitarum, qua in conversationibus uti consueverunt, ut genas lascivis tractent manibus, mamillas palpent, manusque in sacculos feminarum inferant quę, quemadmodum haud levia sunt peccata, venialia tamen si cum actionibus illis, quę restant, comparretur, Historia Patris Olivę Concionatoris perfectam heroicorum facinorum fictam narrationem relatura esset, nisi ea Ordini & que ac Sol in cęlo cognita esset. Cubicularia quędam, cum qua sæpissimè lascivos miscuerat sermones in & dibus Professoris Burdegalensis, imò clancula-

cularios sæpe congressus cum ea habuerat, ad eum invisit in portu Macarii, ubi Christi adventum prædicabat. Amor, qui se ægre admodum occulit, persuasit ei ut neptem eam diceret, & ut illã eò commodius & sine suspitione frui posset, finxit eam advenisse ut maxima familię secreta cum eo communicaret, eumque in patriam post finita sacra expeditaque debita spartę suę munia adduceret in id, ut quasdam hæreditatum, ultimarumque voluntatum difficultates componeret. Frater Laicus Johannes Testius fraudem non olfecit, sed informationis gratia hoc fieri interpretatus, quod puella hæc in eodem hospicio prope cubiculum ejus cubaret, judiciumque suum cęcæ cuidam obedientię submit-

tens,

tens, familiaritatem hanc ceu patruī atque neptis minime suspectam habuit. Parvas illas ineptasq; commiffiones, quibus frater hic onerabatur, ut eò liberius cum hac delectâ nepte conversari posset, enumerare nimis longum foret. Itinera, quæ eidem suscipienda erant, spatium ipsi præbebant sollicitudines suas in sinum hujus exponendi meretriculæ. Hinc admonere eam sollicitè, ut maturè cubitum iret, & suas curas patris instar in dilectissimam dispensare filiam, saltem ut eò commodius & extra periculum in cubiculum ejus perreptare posset. Ad quas tandem nequitas miser ille aperuit oculos, cum superiores post reditum eum interrogarent, ubi reliquisset meretricem: Quid judicas amice Lector

ctor de his rebus, quæ tibi antea erant incognitæ? Si existimasti Jesuitas homines castos pudicosq;, nunc corrige errorem, & crede eos ingeniosis dolis technisque subtilibus plures faminas, quam ceteros omnes corrumpere. Cognovi è Clerico quodam quarti voti, feminam quandam eum accessisse, quæ illi dixerat, à prædicatoribus se ad concubitum esse sollicitatam, sed se nullos præter Jesuitas amare posse, cum longè urbaniores ceteris existerent. Novi uxorem Legati cujusdam fiduciarium operam obtinentis in civitate quadam maritima, cujus nomini in præsentiarum parco, quæ rem habuit cum Jesuita magno philosopho. Quædam Procuratoris Regii uxor ejusdem civitatis sæpe confessionarium

rium suum Jesuitam in prædium ad se invitare solet, qui diffamatus est per totam regionem Lemovicensem propter luxuriam suam. Si mihi liceret designare æquè illustres fœminas nomine & cognomine, quemadmodum hos immundos appellare haud dubito, jam ipsos tremere Nobiles, fremere præsides, rubore suffundi Consiliarios, pallefcere Advocatos, Thefaurarios juxta ac Gubernatores Civitatum cerneret. Verùm cautius hic non nihil procedendum est & Persarum instar in Ceremoniis suis digito compescenda læbella sunt, admirandaque indicibilia hæc mysteria.

Caput

CAPUT VII.

Spurca & detestanda in Templis ac locis sacra à Jesuitis commissa.

Sapiens dictum Magni Augustini est, Cum Deus propter immensitatem suam ubique sit, ea propter felix illa necessitas nobis incumbit, ut secundum Justitiæ regulas & rectæ rationis normam vitam nostram instituamus, quia operamur in conspectu Dei justi Judicis, qui omnia nostra opera videt. Nullus locus, sive sacer sive prophanus is fuerit, permittit nobis, ut nostrum corpus polluamus, verùm immundities, quæ leve peccatum fuerit, in quibusdam patrata locis in enorme degenerat flagitium & monstruosum sacrilegium, præsertim quando in templo committi-

mittitur. Omnis ille, qui in templo crimen contrahit, merito sacer ac criminalis evadit. Verum Romanenses magis culpabiles existunt, quando sanctuarium suum profanant. Nam quemadmodum religio eorum obligat eos, ut credant, Jesum Christum realiter corpore & anima sub specie panis seu hostiæ, quæ super altaribus eorum asservatur, præsentem esse, quando in his sacris locis stupra committunt, convincuntur non solum peccasse in templo, ubi Deus adoratur, verum etiam in facie & oculis Jesu Christi, qui in carne & ossibus in eorum habitabat tabernaculis. Monstravi tibi, Amice Lector, Jesuitas esse impudicos & spurcos. Jam ostendam in sequentibus historiis, sacrilegos eos prætereà

terea esse. Movere autem hos factores vix sine pudore possum, nihilominus tamen, quicquid erubescam, ad id obstrictus sum, ut orbis eò facilius eorum piacula deprehendat: Non igitur errabis, si templa ea esse loca credes, in quibus libidinibus suis ut plurimum indulgere solent, cum alibi nunquam ferè sine sociis degant. Quapropter alibi mille sycophantiæ ac imposturæ excogitandæ iis sunt, ne quasvis suspiciones quam longissimè à se amoliantur, oculosque horum Corycæorum fallant. In templis autem soli cum Amasiis suis versantur, Equidem Fundator sectæ piè credidit, Altarium sacram opinionem satis venerabilem illis futuram; sed quotidie videmus, quod ex domo orationum prætereà cum,

cumque speluncam latronum faci-
ant; nam ibidem lascivi undique
personant sermones, impurissima
conspiciuntur contrectationes, re-
ciprocique amoris characteres ab-
undè se produnt. Quod si tem-
pla novis consecrationibus expi-
anda essent, uti Canones Roma-
nensium desiderant, præcipuè
quando quadam immunditie fœ-
data reperiuntur: Jesuitarum san-
ctempla quovis octiduo de novo
consecranda essent. Ex quinquag-
inta exemplis, quæ in medium
proferre possem, trium saltem
mentionem faciam, ad eò citius
declinandam hanc viscosam ac lu-
tulentam materiam. Celebris ille
Prædicatorum Maniam cujus si-
mitem cathedra sancti Didii picta-
vii intra annos viginti non habuit,

unus

tin⁹ ex illis est, qui sacella eorū pro-
fanavit. Postquam execrabilis hic
sibi proposuisset recreare animū
cum illius loci procuratore, post
finitam concionem tam blandis
sermonibus innocentem devotam-
que illius urbis dementavit fœmi-
nam ei persuadendo ut ad se invi-
feret in prioratum, qua adveniente,
suique copiam in templo illi faci-
ente, deprehensi sunt mirabili inso-
litoque modo & quidem in fla-
granti delicto à patre Morino, qui
disimulare hoc non poterit, modo
non calumniator à trecentis Je-
suitis, qui audiverunt depositio-
nem, quam fecit provinciali Jac-
quinoto, qua Maniam hujus Spur-
citiei convicit, haberi noluerit. Nec
longè nobis ad simile & æquò de-
testabile flagitium eundum est, ne
viden-

videantur templa Pictaviensia sola latronum esse cavernæ receptaculaque sacrilegorum, descendamus modo in civitatem Fontanensem, intremusque templa horum bonorum patrum. Honestus quidam vir, Mercator Pictaviensis cum summo mane horâ quarta æstivo quodam die sacellum Jesuitarum orandi gratia ingressus esset, distinctè sub introitum audivit strepitum quendam viri & mulieris in conflictu venereo hærentium in suggestu ligneo, præcisè super eum locum, ubi Deo preces fundebat. Hoc novo is attonitus, & screando tumultumque excitando curiosos quosvis lustrans angulos, vidit tandem quendam, qui lentè surgens, timidiusculè circûspiciebatur num fortè auditus à quopiam fuisset.

set, vidit hominem barbâ satis promissâ & jam canescentem, eoque momento se in Collegium contulisset, ut hujus rei indicium deferret ad Superiorem, verum negotia Rupellas eum avocabant. Ne tamen præposterè in manifestatione hujus criminis procederet, revelare id suo confessionario, & ipsius hac in parte sequi consilium decrevit. Confessionarius videns, facinus esse evidens & manifestum, obtestatus eum est, ut Superiori Collegii id revelaret, id quod factum; Et Frontonius Gadotius p. t. Rector quamvis quibusdam in locis hoc meo scripto se peti judicabit, modò Deo gloriam dare voluerit, non negabit, hoc sibi esse patefactum. Cujus rei fidem si impugnare fuerit conatus;

natus, en ego eum convincere paratus sum testimonio Dancerovij illorumq; , quibus hæc res concreta fuit. Confessionarius Ruppellensis, qui consilium dedit, Mercator, qui aperuit facinus, qui illud oculis usurpavit, audivitque, in hanc rem sufficientes mihi erunt testes. Janitorem suspicati sunt, verum ne quidam consultantium in criminis autorem inquirentium, imò ipse fortè Rector reus illius existeret, suppresserunt quantum potuerunt, huic Maximæ subnixi; SI NON CASTE, TAMEN CAUTE. In hoc ipso Collegio Johannes Surinus in sacrario cum foemina inventus fuit juxta altare, ubi preces fundere solent Deo gloriæ, modò ex principiis fidei, quam profi-

profitentur, judicandi sint. Quale hoc inauditum facinus, polluere se ad pedes Jesu Christi! Honestæ quædam foeminae conquestæ sunt coram prudenti hujus ordinis viro, quòd Petrus Regnierius interrogationibus lascivis in ipsa confessione ad malum eas provocasset, quærendo ex iis, si Elles avoient usè de telles & telles facons pour prendre du plaisir, les avoit instruites a prattiquer de honteuses vilenies. Hic Jesuita magis maliciosus, quam astutus, & qui propter imbecillitatem judicii non nisi instruendis foeminis adhibetur, ut iisdem in conversatione de nullo alioquam de affectibus matricis loquatur, maximè tunc temporis occupatus fuit, quo Rectoris muus obiit, ut dissolu-

tas ac luxuriosas fœminas ad se pertraheret, sub specie eas convertendi, ad eò ut etiam probis ac honestis mulieribus ad eas sibi adducendas usus fuerit. Tempus, quo cum iis in templo conversari solebat, erat, cum Missa celebrata esset, omnesque, quæ eidem interfuerant, secessissēt cæteri; Jesuitæ pranderēt, quod maximis suspicionib⁹ præbuit ansam, illumq; suspexit, quasi laborem hunc susciperet, non ut easdem converteret, sed ut iis eum jacturâ conscientia pariter ac pudicitia commodè frui posset, absq; arbitrâ ac libertate quævis patrandi constitutus. Patres Dancerovius, Le Grand, Verierius & ego, quib⁹ tunc temporis in illa civitate concionandum erat, murmurabamus,

&

& quidam Provinciale hujus admonuit, ut in tempore remedium huic malo pararet. Negent, si audeant, quòd aliam ob causam frater Miroardus à sacratio Burdegalensi remotus fuerit, quàm quod Rectori Collegii opitulatus fuerit in congressibus illis, quos cum fœmina quadam in sacello sanctæ Magdalena celebravit. Johannes Rhedius Jesuita, qui eos deprehendit, jurare non detrectabit, ut ipse sibi de spurio, quem Burdegala habet, conscius sit. Breviter, si Herculeos susciperem labores ad purganda hæc cœnosa, finemque his infamibus actionibus imponendum, spatio vix decennali finiturus essem, nec purgaturus templa Guiennæ, quæ polluerunt. Muri templi Santoniensis

E 3

EX

ex illorū impūritatibus rubent, & si laterculi atque cancelli horum facellorum loqui possent, accusatores illos ferales producerem, ut condemnarent Surinos Dufrenios coram Tribunali divino, quod toties fœdati ac inquinati ab iis fuerint. Templū Lemovicinum ex confabulationibus lascivis, & illud, quod Agenni est, pollutionibus adimpletum sacrilegiisq; fœdatum est, nec reperitur ullum facile, quod non in porticu recessibusque fœdè conspurcatum contaminatumque sit. Multæ fœminæ atque puellæ diversis in locis cohorrerunt, quando viderunt, Jesuitas audacter ac sine omni metu altaria accedere, stolis suis sacerdotalibus indutos, postquam paulò antè cum illis secretè de

de amoribus lascivis sermones habuissent, O Deus puritatum, quando iterum ingredieris templa cum mastige atque flagellis ad ejciendos columbarum venditores juxta ac emtores? An semper impune licebit incestuosis his lupanaria in sanctuario tuo exercere & sollicitare sub velo devotionis pudicitiam in his locis, quæ illi a sylla debebant esse præsentissima?

CAPUT VIII.

*De impudicis Actionibus
eorum in privatis adibus perpetratis.*

Nullum crimen ita occultum est, quin tandem manifestum fiat, secundum Salvatoris nostri effatum. Ordo Jesuitarum hætenus similis fuit spatiofo campo, altissimis cooperto nivibus, quæ æ-

E 4 quali-

qualiter marmora & quævis passim stercorea obtegere solent. Verùm postquam sol veritatis radios suos spargit, easdemque illuminat, resolvit eas, sepultasque sordes prodit ac detegit. Vel millies ij, qui fervidiori zelo ac studio pro existimatione Ordinis excubabant, præfente me dixerunt, si quis eorum, qui Societati valedicunt, propalaverit vitam historiamque Perioti, in omnes procul dubio redundaturam infamiam esse, quâ quidem iniquè & sine suo facto prægravandi videlicet essent. Ego in solius Dei gloriam publicamque salutem hoc crimen revelaturus sum. Stephanus Periotus satis celebris in provincia hac, ob pulcherrima sua merita pro modestissimo ordinis viro, uti ego

quidem

quidem memini, semper fuit habitus. Panegyricus, quem in Rappellas captas composuit, cum Rhetoricam profiteretur, Burdigalæ maximam illi existimationem conciliavit; negotia, occupationes & provincia, quæ ei à Provinciali demandata fuit, cum eum primariis præficeret cathedris, celeberrimum eum reddiderunt. Ex quo liquet, me non hic loqui de crimine parvi alicujus fratris, aut cujusquam Theologià leviter tincti, qui hactenus nec sessionem nec existimationem inter suos obtinuerit, sed de Jesuita magni nominis & de Professore quarti voti; de viro haud perfunctoriè in humanioribus versato literis, & insigni concionatore. Crimina conspectiora sunt quando in primoribus Ordinis vi-

ris notantur. Habitabat hic in ædibus Professoris, & in templo sancti Projecti prædicabat, & ne otiosus videretur, illo, quod Adventum & quinquagesimale intercedit, tempore, interdum confessionibus auricularibus vacabat ad exemplum aliorum, recreationis & prædæ nanciscendæ causa potius, quam ut peccatores converteret, animarumque vero eos saturaret pabulo. Voluptuarius ex quocunque afficitur, cancelli ipsi & clathraignes ejus nō remorantur. Hic, qui in suggestu pro sancto fallebat, in Confessionali Asmodeus existens, cæco igne carpi cœpit erga quandam subfuscā puellam, quæ pedibus ejus advolta peccatorum veniam humillime exposcebat. Hujus ille venustate ita accen-

accensus fuit, ut pluribus peccatis onustam, quam advenerat, dimiserit. Prima hujus impudici cura erat, ut animam illius frivolis ac lascivis occuparet sermonibus: unde obtestari eam, ut ad se veniret tum temporis, cum cæteri Jesuitæ pranderent, ut eō liberius & extra omne discrimen cum eâ conversari posset. Puella, quæ paupercula, adeoque ministrando victum quærere coacta erat, videns tenerrimè se amari ab illo, cujus laudes atque encomia undique personabant, ad supremum felicitatis humanæ gradum aspirasse credens, tanto reciproci amoris cæstro percita est, ut spem ejus frustrati, fidemque datam fallere sacrilegium putaverit. Ingeniosum hoc furtum variasque ejusdem

dem artes ac modos, quibus in his furtivis congressibus utebantur, facillimè ex vehementia amoris, quo tantùm non ambo flagrabant, conicere potestis. Sufficiet vobis dixisse, nullam corporis partem intactam, nullumque voluptatis genus inexpertum fuisse ultimo tandem amoris complemento se exsatiantibus. Unica solum sollicitudo eos inquietabat; attentè enim iis singulis ferè momentis circumspiciendum erat, ne quis peregrinus arbiter iis importunè superveniret, illorumque lascivos turbaret circulos. Et ne diutius chartam inquinemus, puella narravit tribus vel quatuor Jesuitis, quòd Peritotus ipsam amplexus osculatusque esset, omnesque amoris numeros absolvisset, imò

faisant

faisant couler la semence dans sa main, proh nefas, illi dixisset; Respice meum corculum quelle matiere est celle dont nous sommes composez Autor ille, qui scripserat Desirandum, nunquam similem attigerat historiam. Quando dixerat, Janitorem Monasteriorum venerabilem esse senem, cui Timor Domini nomen esset, si scriberet hodie, ad minimum domicilia Jesuitarum excepturus esset, sub quorum introitu cum nomen Jesu spinis coronatum superscriptum reperiat, tantò inconvenientius videlicet iis, quo minus puritatem virginis Mariæ imitantur. Intremus, amice Lector, non nihil cellas illorum, ac videamus, quæ in iis delinquant, cum in porticibus ac xyftis talia committere

E 7

non

non erubescant, Concionator hic, quo majorem studiis incumbendi commoditatem nancisceretur, se parato ab aliis utebatur hospitio, clauso ac pessalis bene munito, quod Provincialis Jacquinotius ipsi elegerat, ornaveraturque, judicans, facillimo negotio se hoc pacto puellam introducturum, eademque sine periculo fruiturum esse; hinc eidem persuasit, ut sumtâ virili veste sexum mentiretur. Quæ statim Dominam suam de mercede compellans, eidem valedixit, pileum sibi emens, habitumque virilem, quo rustici uti solent, in vineam versus Palatium Galienum se contulit, abscisso ad justam mensuram capillo, rebus suis muliebribus confarcinatis convasatisque Adoloscensulum se simula-

mulavit, & fasciculum lignorum illi apportavit. Hic, qui erat in excubiis, jam templum transeuntem animadvertens, ex compacto ad eam descendit, & adjungens eam sibi ceu rustici cujusdam filium absque omni suspitione eam in cubiculum suum deduxit. Quis nunc eloqueretur utriusque de tam felici successu & de tam audaci arduoque facinore gaudium? Passio eorum tanto hæctenus sufflaminata obstaculo, impetuossimi fluminis instar rupto quasiaggere inundabat, suoque se efferebat alveo: prolixis affectibus, reciproque amoris contestationibus, labores exantlatasque sollicitudines exquantibus. Amor hic ramen maximè dissimilis fuit fluviis viscera altissima hiatusque ter-

terrarum sine strepitu permeantibus. Fœminæ nihil reticere, imò nec ipsas suas turpitudines celare possunt. Hæc puella peccata sua Nathanieli Sichoardo confessura, minutissima quævis, quæ in dicto conclavi accidissent, recensuit, & ne stupiditati atque malitiæ quidquam deesset, eidem permittebat ad libitum hoc tractare secretum. Hi Hypocritæ scrupulosi ad eum modum superstitiosi sunt, ut dubitent revelare machinationes, quæ in perniciem excidiumq; Regum tendunt, facile adducuntur, ut fratrum scelera, sacro confessionis sigillo fracto eliminent, quò eos perdant, in primis si indignitate constitutos & sibi superiores obliquis oculis intuentur. Pitardus qui non alieno ab amoribus erat

ani-

animo, tunc temporis cum in insula, quæ a rupe nomen habet, vesperi subinde se cum saltatrice puella oblectans, suppressisset omninò facinus, quod hic imprudens Confessionarius ei revelaverat, verùm puella, quæ non amplius videbat suum hominem, qui missus erat ad comitandum Episcopum Santoniensem, satis apertè loquebatur, & adhuc semel confessa erat Petro Thomæ, quod octiduum integrum in ædibus Professoris cum hoc homine commorata esset, & quod significare vellet Domino Episcopo Bazensi, nisi argentum, ab hoc, qui eam ad hanc nequitiam perduxisset, sibi promissum, solveretur. Alter hic non magis secretò tenuit hoc in confessione auriculari sibi revelatum, nam Franciscum

scum Labrossium & me vocavit, consiliumque a nobis expetiit, quid sc. in hoc periculosissimo negotio sibi agendum esset, quod existimationi Ordinis nescio quod nigrum thera præfigere posse existimaret. Consilium nostrum fuit, puellæ persuadendum esse, ut extra confessionem hoc secreti in familiari colloquio adhuc semel recenseret, modò hujus declaratione mali non majus crimen contrahere vellemus. Puella morem gessit & aperuit facinus tanta cum perspicuitate, ut nullum dubium mihi amplius remanserit. Ea exactè recensebat, per quænam ambulacra eò processisset, quot gradibus eousque ascendendum fuisset, figuram conclavis, in quo lectus erat, cujus materiæ coloris-

que

que ornatus, quæ mobilia ac utensilia, quæ picturæ ac cæteræ parvæ curiositates, ut ne ipsorum quidem linteorum longitudinem oblivisceretur; porrò quot Patres invisere ad Amatorem suum soliti essent, ubi se tunc temporis occultasset, quibus artibus ac persuasivonibus eos aliorum abduxisset. Hæc omnia ego exactissimè novi & cum salvâ conscientia eam Superioribus revelare potuissem, religioso eam involvi silentio, eorum exemplo parùm commotus, qui duplex hoc Secretum naturæ ac confessionis, ut devoti & fideles videantur, instituto satis injurioso ac publicæ fidelitati præjudiciali, aperire non dubitant. Quod tunc temporis ob certam rationem Jesuita adhuc existens tacebam, id

id nunc dico propter gloriam Dei
& ad eorum confusionem. Puella
hæc ancilla erat in platea carnenfi
Burdigalæ ex oppido Regula ori-
unda, soror pauperulæ cujus-
dam cæco cuidam desponsata.
Judicetis hinc, num domus hæc
Sancti Francisci Xanierii, quam
hypocritæ hi per antonomasiam
sanctam appellant, non potius no-
men infamis mereatur lupanaris,
vos facile pollicem premetis, mo-
dò in mentem vobis revocare ve-
litis illud, quod dixi Ruffovio su-
periori illius loci, & Patri Olivæ,
qui inde dependebat, cum tam
pulchrè præflet rebus in porticu
sancti Macarii, & de Petro Go-
calesio, qui celebris confessiona-
rius existebat. Faxit Deus, ut Ma-
gistratus Burdegalensis aperiat o-
culos

culos, ut videant illas pestes, quas
munificentia sua in præsentissi-
mum totius Reipubl. malum fo-
vent actuentur. Nisi intra limites
Guiennæ permanere instituissem,
narrarem adhuc historiam Recto-
ris Languedocensis, qui quandam
luminibus orbatam puellam, quæ
stipem ostiatim rogabat, suscipi-
ens & in conclavi suo tribus men-
sibus occultans, postquam com-
plexibus se illius satiasset, xeno-
dochio eam intulit cum promif-
sis satis prolixis, se ad eam sapius
invisurum, ac dignis donis eam
remuneraturum esse. Quæ, dece-
ptam se postea videns, evulgavit
facinus, & ut illud probaret, fratri
cuidam illius Societatis quodam
die dixerat: Veniebas tu tali die
ad illum, eique hac de re loque-
baris,

baris, delitesceram tunc in angulo hypocaufti. Verum extra propofitos mihi limites haud evagandum est.

CAPUT IX.

De Delictis Carnalibus in itineribus locisque campestribus perpetratis.

Maxima saepe incendia ex levioriuntur scintilla, quae in flammam prorumpens totam saepe civitatem una nocte in cineres redigit. Amor carnalis qualitates ignis elementaris habet, crescit enim subinde atque augetur, quo majus ipsi alimentum suppedites. Pravae illius concupiscentiae scintilla in corde Petioli ita adoleverat, ut prodigiosum in illo exciteret incendium, stricturasque suas latissimè sparserit. Antequam enar-

narremus impuritates atque spurcitiem, quibus in itineribus deditus fuit, operae pretium erit arbitrari non nihil justius duas illas artes, quibus Jesuitae haecenus usi sunt ad lascivos suos amores eò melius dissimulandos pariter atque explendos. Quarum haud minima esse solet, ut in praedia suburbana locaque campestris evitari curent ab intimis suis exploratissimaeque fidei amasiis, ut sine arbitris, adeoque securius iis frui queant. Altera & aequè apta fraus, qua prudentioribus imponere solent, in circumvagationibus ac peregrinationibus eorum consistit, in quibus commodissimè aut in tabernâ aut in villâ aut fossa indomitam effrenatâque libidinem explere possunt. Exempla

empla innumerabilia ferè super-
sunt, adeò ut ex quatuor, qui ita
peregre exspatiantur, ad minimum
duos criminum reos salacitatum-
que revertentes videas. Liberta-
tes exspatiationum, deambulatio-
num commoditates, xysti, peri-
dromides, gratiosæ eorum opa-
citates, lustrorum spissa subsidia,
& omnia illa loca, quæ incolere
consueverunt, delicatissimorum
ferculorum generosique vini ille-
cebris adminiculantibus, facile
invitant eos ad recipiendos a-
mores, cupiditatesque cum summa
voluptate explendas. Absit ta-
men, ut omnes culpabiles, qui eos
ad se invitant, dixerim, eò quod
occasionem iis delinquendi præ-
bere velint. Scio enim, & hone-
stos adhuc reperiri, qui non aliam

ob

ob causam conviviis eos excipiunt,
quàm ut illos sibi devinciant, ho-
nestamque hoc pacto recreati-
onem iis subministrant; dubita-
rim tamen illos, quando à foemí-
nis invitantur, semper illam a-
nimorum puritatem, quam præ-
se ferunt, afferre. Gualsius, Peno-
tus Biroat Henricus Duchenius,
Alemayus, Delvotius Dufrene-
sius Regnierius & alii, quorum
nominibus parco, ancillas adorti
sunt, tentavere Dominas, puel-
lis cubiculariis insidiati sunt, imò
rosariis suis, ipsoque, quem porta-
re consueverunt, Agno Dei abu-
si, saltem ut teneras illas & infir-
mas deciperent. Novi quosdam,
qui in id laborarunt, ut in subur-
bana loca invitarentur, ubi Mo-
niales valetudinis ergò commo-
raban-

F

raban-

rabantur, quas sub prætextu devotionis commercique spiritualis lascivè contrectando, tandem deflorarunt. Nominarem eos, nisi honori parentum parcerendum esset. Cui si adjicerem, quam plurimos in his domibus sex sæpe septimanis imò totis mensibus subsistere, non agrè fortasse vobis persuaderem, eos tanto temporis spatio facilè amores illarum sollicitare, affectusque earum promereri posse, delicatulis iis civilibus ac urbanis existentibus. Cum peregrinationibus ad luxuriam eò melius dissimulandam abutantur, certè maxima pars Procuratorum, qui propter varia negotia equis vehuntur, ubique scorta sua in hospitiiis habent, per cuniâ Collegii inter manus eorum

rum decrefcente, qua luxuriam suam publico peculatûs crimine alunt, Rectores, qui ex honestate comitem semper adsciscere necesse haberent, si pedites incederent, equo hanc ipsam ob rationem vehuntur, utut non nisi decem à loco, quò eundum est, absint passibus, ut eò liberius ad amicas invisere queant. Ordo, quem Provinciales præscriperunt in visitationibus suis, quo cuivis socium comitemque adiungunt, sive invitati fuerint, sive peregrinentur, satis testatur de infirmitatibus temporum præteritorum, & necessitatibus præsentium. Pastores quidam de Bardenaco non neminem nuper ex Coadjutoribus in fossâ cum impudica fœmina invenerunt,

runt, fratremque Costodium in ipso concubitu cum Lanionis cuiusdam uxore in vinea deprehenderunt. Petiotus, quem nos reliquimus, finem imponet huic argumento, ut ex triginta, quos digitis recensere possem, unus nobis exempli loco sit. Manachus amore æstuans, cœnobio egressus, equo simillimus est, qui excussis habenis liber lascivire & calcitrare incipit. Hic noster iussus ire Pavium, ut prædicaret, iter suum famosum reddidit per nefandas ac libidinosas actiones, quas in via commisit. Malum obscœnius est, quando sub specie devotionis fallit, & fornicatio duplex, si sub larva pietatis imponit. Hic infamis cœco amore in Santoniensem puellam corre-

ptus

ptus, laqueos ejusdem tendens pudicitia, devotionem simulans, quasi non prius regionem egressurus esset, quàm Virginem nostram Verdensem salutasset, ad hanc puellam accedens veniam peccatorum eidem impertiturum se, missamque ei dicturum, si se sequi in itinere vellet, per officiosè ipsi obtulit. Nunquam innocentius puellæ se peregrinari existimant, quàm si cum Monacho, qui earum devotioni assistat, eundum est, hinc oblatum servitium ambabus manibus amplexa est. O si misera internos hujus scelerati motus scivisset, certè non tam facile illi credidisset. Subordinaverat hic Lenam quandam, ut se eidem adjungeret, dixisses Lupum cum ove venisse

F 3

nisse

nisse, quod quidem tantâ arte ac circumspeditione tractarunt, ut nihil innocenti scibolere de proposito eorû posset. Hinc postquam duo milliaria in Garumna emensi essent, ad littus appulere. Pudet me ferè aperire malitiam Ordinis, in quo eheu nimis diu vixi, verùm in divini nominis gloriam hæ turpitudines detegenda sunt. Hæc vasfra Lena, quæ in navi pluribus lascivis sermonibus callidè hujus tentare pudicitiam, eamque inflammare conata erat, effectui tandem dare intentionem suam paulo post in conclavi quodam hospitii sustinuit. Nam cum mille astutiis ac blandimentis teneritatem animi ejusdem sollicitare tentasset, solos reliquit sub specie cœnam curandi

di. Semen hoc Canaan non vero Judæ adoriebatur Susannam, quæ masculè pudorem castitatemque defensabat. Nam misera hæc, quæ quamplurima oscula ex metu passa erat, milleque toleraverat blanditias, Deum tandem metuens infamiamq; , frustrata est omni spe hunc admissarium, ut Lenâ eum suâ contentum esse coegerit, cum qua rem Veneream in præsentia hujus innocentis exercuit, intermiscens sermones lascivos, ut Pudicitiam ipsam rubore suffundere potuisse ambo credendi sint. Cum insanus ardor deserbuisset sibi que restitutus esset, juramento obstrinxit puellæ fidem, ne cui scilicet ea, quæ vidisset, revelaret; quod quidem duabus septimanis præstitit, verùm

rùm conscientiæ agitata stimulis, quod vel tantillam lasciviam pertulisset, superiori omne, quod viderat, aperuit. Ecce primum itineris diem, Abyssus generat abyssum. Qui vehementi huic passioni semel cervices submiserunt, perpetuis implicantur peccatis. Persequamur modò devotum hunc in suo itinere, Hic postquam apud Dominam Mombasianam, quæ præcipuæ nobilitatis femina in totâ illâ provincia Bearnensi est, advenerat cum Johanne Francisco Marino, cubiculariæ ejusdem ita ei oculos perstrinxerunt, ut omnes tentandæ earum pudicitæ aucupatus occasiones fuerit. Qui peccare molitur, omnes occasiones occupat, nec temerè quidquam negligit, quod inten-

intentioni suæ utcunque satisfacere posse confidit. Primus hujus nostri insultus erat, cum ex missa rediens manum puellæ cuidam scalas ascendenti altissimè sub vestimenta mitteret, dicens illi: pulchra nimis crura levas. Alter uti scandalosior, ita majori circumspectione adhibitâ suppressus. Nam cum ex alia quadam percepisset, quò brevi Dominæ suæ valedictura esset; Veni, inquit ille, & affer chartam & atramentum, procurabo tibi conditionem aliam apud Præsidis cujusdam uxorem, luculentiorē multò, atque hæc fuit Burdegaliæ, Innocens puella, nimis huic fallaci promissioni credens, chartam afferebat, & cum eo in conclave remotius secedens, in quo hic nequam

literas ei commendatitias exarabat, ut haud perfunctoriè lætaretur, & hæc commoda occasione utens illi dicebat: Annon ex hoc tenerrimum meum amorem deprehendis? quo pacto tantum amicū vicissim dignè demereri debes, qui epistolam non solum atramentō, sed proprio sanguine in tuum commodum scriptam haud denegaturus sit? Interim osculari illi frontem, oculos, eamque tam arctè amplexari impudicis accensus flammis, ut puella, suæ jam metuens pudicitia, quantum poterat, è manibus illius se extricare serpentis instar, qui premitur, laboraret, regerens: Non redimo hanc commendationem periculo animæ meæ. Indecentes hi & inordinati conatus primò

mò inter ancillas percrebescentes, tandem ad ipsius Dominae aures pervenerunt, quæ Francisco Morino hujus socio indignata, maximè in eum invehere non dubitavit, dicens: Quem, malū! scortatorem tecum inædes adduxisti meas, qui jam duas de cubiculariis meis de stupro compellavit. Quod si fortè quis hoc pro calumnia venditare voluerit, Domina de Mombas ipsiusque domestici satis testabuntur, eos minimè posse inficiari effrenatam suam libidinem. Illi, qui novissimè in illorum collegiis adveniunt, tribus diebus pro peregrinis habentur. Sèquens Historia coronabit famosum hoc iter. Ille impuritates atq; libidines communi omnium calculo pro maxi-

me execrabilibus reputantur, quæ
polluunt infantes, & videtur cœ-
lum ipsum in id armatum esse ful-
minibus, ut impuros hos contun-
dat; & terra abyssi, ut eos absor-
beat. Sardanapalus noster post tri-
diè postquam advenerat, exspa-
tiabatur in lucum, qui sylva Lu-
dovici vocatur, & ut delectatio-
nem suam omnibus modis cul-
pabilem redderet, allexit filiolarum
villici, quæ novem annorum erat,
per parvos agnos Dei sub specie
precum fundendarum, eamque
in densissimam sylvam abduxit.
Cor palpitat & manus tremit ad
hoc immanè piaculum. Improbis-
simus hic subigere hanc parvul-
lam conabatur, cum pater, ad cu-
jus aures ploratus filiolarum allapsus
erant, opportunè adveniens, e-

am

am ex unguibus hujus lupi eri-
piebat. Confusio hujus infamis,
& habitus mirè compositus fili-
olarum, quam resupinaverat, ita com-
moverat hunc afflictum patrem,
ut eo statim momento ad Colle-
gium se contulerit, eumque ac-
cusarit. Quid respondebunt nunc
hi Eunuchi cœli, qui puritatem
Angelorum præ se ferunt? num
negare audebunt? Veritas oculo-
sorum eruitura esset. Ast confiteri
hoc nimis durum fortè? Stellæ
ipsæ, quamvis purissimæ, de cœlo
decidunt aliquando, dicunt. Ve-
rum est; sed nunquam cœlesti-
suarum sphaerarum iterum inferuntur.
Hæc postquam lumen suum fœ-
dissimis impuritatibus inquinan-
do perdiderat, super alio nihilo-
minus illuxit horizonte. Annon

F 7

per-

perpetuum huic impositum esse debebat silentium, & omnibus suggestibus prohiberi par erat. Nihilominus sciendum est, eum in eodem uti antea, & fortè majori dignitatis culmine esse constitutum, nec quidquam ex priori immutasse sorte, præter provinciam, usque dum tempus memoriam hujus mali aboleverit. Spiritus S. castiget renes eorum, & extinguat ardorem concupiscentiarum ne diutius orbi imponant sub specie castitatis ac munditiei.

CAPUT X.

Impudica Jesuitarum Actiones in Cœnobiis Monialium.

Qui in Ecclesia pontificia honestè de monialibus sentiunt, non dubitant, illas in monasteriis suis arbori vitæ in paradiso comparare.

parare, quæ etiam intacta esse debebat. Verùm Amice Lector, non absolvam discursum salacitatum Jesuitarum, priusquam tibi monstravero, quomodo astuti hi serpentes testè in has proserpant arbores, fructusque decerpant, ut nullus Cherubim vel gladio ignem jaculante eosdem ab introitu arcere possit. Ignatius, Politico quàm Clerico similior, non voluit subjicere Monachos suos necessitati huic, ut unico solummodo fœminarum ordini præessent, sed ut generaliter omnibus eoque liberius imponere possent. Ex quo generalis querela Prælatorum & Regularium nascitur, quod hi garruli deceptores seducunt puellas moniales, per Maximas, repugnantes sinceritati devotionis. Non ignoro, quosdam

dam hujus societatis libertinos, hoc dogma sevisse in exedris mutui congressus atque collegii ut docuerint Deum per præceptum Decalogi insertum; **NON MOECHABERIS**, tantum obligare voluisse homines, ut callidi ac subacti in amoribus suis essent, nec alios scandalizarent, qui quippe mutuam inclinationem naturæ cordibus humanis implantasset, adeoque omnes actiones lascivas inter marem & foeminam modo curiosè, & uti par esset, occultarentur, pro peccatis à Deo minimè repurari; illas verò, quæ in notitiam hominum venirent, hoc solo nomine censerì, inprimis cum hæc lex generaliter promulgata sit, omnesque obstringat; **Monachos autem cum Moniali-**

nialibus privatim conversari posse, modo illorum consuetudo perpetuo involveretur silentio, cum illorum conditio cæterorum deterior esse non possit. Ex quo apparet, quales fructus ex tam perversa doctrina expectandi sint. Hinc non miror, hujus persuasos totas sæpe sex horas cum iisdem prope clathra conversari, & juraverim, ne unicum quidem verbum, quod ad earum conversionem facere possit, ibi audiri, pleraque autem esse spurca atque lasciva. Petrus Cluniacus ex Ordine eorum explicabat cuidam monialium S. Antonii Angolesmensis tractatum, qui continet causas, quæ matrimonia irrita reddunt, ubi non intermittebat de hominibus frigidis & impotentibus prolixè

lixè differere. Pater Johannes Adamus disertissimus earum Concionator, Ursulæ cuidam Monasterii S. Macarii tractatum generationis explicabat & tam clare de partibus generationi inservientibus loquebatur, ut Dns. Laurentius in Anatomia sua magis perspicuus esse nõ posset. Jacobus Boissius docebat puellam quandam physiognomiam, & quemadmodum ex partibus ac lineis faciei cognoscere secretas corporis humani partes posset. Reignierius non alios sermones in duobus inventibus habebat, quàm de affectibus matricis & de suppressionibus mensium. Vix credibile est, quousque hæc eorum licentia progrediatur, qua animum harum puellarum lentè occupant,

ut

postmodum de capacitate sua gloriantur, quam extollunt, eas in masias, corcula appellare non verentes. Contrectationes impudicæ, manibus per clathra altissime insertis, satis communes ac cognitæ sunt, nec infrequens est his impuris, prona nuditate se invicem inspicere. Jesuitæ in Collegio, quod Pavii est, cùm virginibus monialibus ita conversati sunt, ut gravidæ ex iisdem factæ sint; unde quamplurimæ aliorum mittendæ fuerunt, quarum maxima pars Burdegalam secessit. Episcopus Lemovicensis aliquot epistolas amatorias interceptit, quas Juniores Philosophi ad monasteria exaraverant, Retorice misit. Ex duobus Jesuitis, qui veniã impetratã cœnobium

runt, præcipuorum illius Ordini
virorum, tam hostili animo in
ter se concertantium, ut singulari
Dei providentiâ nefanda eorum
detecta fuerint piacula. Et Jaco-
bus Biroatius convictus fuit, quod
cum campanam pro more pulsa-
re debuisset, tabulatum lapillo
percussit, quo signo amasium
suum ad se vocare consueverat,
cum quo prope humilem mu-
rum horti, quem transilire facili-
limo negotio poterat, secretè ni-
misque familiariter conversaba-
tur, id quod Patrem Debatum
haud lateret. Præterea hîc studio
persecutiones, quas moliri sunt
contra Henricum Duchenum
multis in locis. Superfedeo tricus Pa-
tris Mariæ, supprimo zelotypiam
defuncti Patris Ressei; neque ar-
tel

tes Petri Andreæ Bajolæ hîc at-
tingo, reservandæ hæc materiæ
sunt explicationi eorum Institu-
torum. Non enim lubens ex-
promo Cramben bis coctam.
Promitto tibi novas historias; i-
gnosce modò meæ libertati, quod
disimulare ea, quæ aperienda vi-
delicet erant, non potui. Lascivia
eorum genuino & naturali colore
depingenda fuit. Quod nisi pu-
dori aliquid dandum fuisset ma-
gis infames fortè actiones tibi e-
narrassem, sed tentare innocen-
tiam illorum, qui hæc scripta e-
volvent, religio mihi fuit.

CAPUT XI.

*De Adulteratione Moneta
à Jesuitis frequentata.*

Avaritia non minori incommo-
do afficit Rempubl. quàm
Lasci-

Lascivia. Hæc corrumpit foeminas; illa Regibus alapas infligit. Perhibentur Jesuitæ avari, & hoc etiam vitio laborant. Pluribus autem artibus ad opes perveniendi sunt instructi, quod si nullâ aliâ ratione probare possem, fortè illud exemplum sufficeret, quo Burdegalæ aliquot annis modum excogitarunt divitias undique conquirendi, quod quidem nulli fortasse incolarum incognitum erit. Hi postquam Romæ reliquias quasdam sancti Francisci Xaverii accepissent, statim ab his ossibus insignem argenti copiam sibi polliciti sunt & Burdegalenses maximè liberales fuerunt & plus contribuerunt, quam opus fuerit ad scrinium immensæ magnitudinis, ex argento solido fabre-

fabrefactum, quo includi scilicet hæ reliquæ deberent. Verùm Ruslovius hujus astutiæ auctor, qui superior tunc erat, fefellit eorum devotionem, & loco argentæ thecam ligneam fieri curavit, cui laminam saltem tenuem superinduxit. De quo populus publicè conquestus est, & ingentem propterea tumultum excitavit, ad quem supprimendum, hujusque imposturæ infamiam amoliendam Generalis Romæ pœnitentiam iis imposuit. Vel mille exemplis edocti nec egenos nec simplices eos esse novimus. Verùm ex centum, qui eos avaritiæ postulant, non octo inveneris, qui adulterationis monetæ eos insimulent. Debeo publico hujus publicationem secreti,

G

ut

ut liqueat, hos ipsos, qui adulteratores monetæ ad supplicium ultimum comitantur, crucifixum Christum gestantes, miserisque in ultima mortis hora assistentes, domi reliquisse fratres eodem nomine infames. Anno 1641. in Collegio Angolemsensi Concionator erat nomine Cluniacus, & præceptor quidam classis secundæ Marfanus vocatus, qui cellam inuenientes proposito suo maximè aecommodam, circa noctis surgebant meridiem, cum collegæ sui altissimo somno oppressi jacebant, & per fenestram coenaculi se secretè proripientes, in aream domûs descendebant & postea quintæ classi se insinuant, ex aliâ rursus fenestra hortum versùs descendebant per portulam

tulam ruinofam, in hæc loca subterranea, ibique falsam monetam secretè cudebant. Quis Angolemsium credidisset, fore, ut dum Franciscani & Capucini ad antelucanas preces circa noctis meridiem in templum se conferunt, duo Jesuitæ interea in medio urbis in tali negotio occuparentur, quod publicam utilitatem pessundat & operarios igni adjudicat? Hoc crimen non novum aut insuetum iis est, nihilominus tan. è, quamvis haud pauci inter eos sint, qui ob multa & varia scelera laqueo pœnas dederint, nondum tamen Martyres ex monetæ adulteratione quosdam evasisse constat, quos si Justitia debito plectet supplicio, jam illorum, qui Martyrum libro inferri hoc
G 2 nomi-

nomine poterunt, haud exiguus erit numerus. Non dubito eundem, multos fore, qui scire appetant, quomodo hoc facinus tractarint, occasionemque, quâ illud in noticiam pervenerit hominum. Quidam Præceptorum, postquam intellexissent duos hos supra dictos Jesuitas adulteris cuiusdam discipuli operâ & ministerio uti, qui domi certa materialia præparabat eadem coquendo, usque dum ad dimidium decrevissent, suspicati primitus sunt Alchymia eos navare operam, & postquam in manibus Marsani parvam aurimassam conspexissent, particulasque quasdam rotundas nec adhuc signatas, convicti tandem sunt, formam regiam iis impresisse. Huic accenseri poterit, quod Jacobus

cobus Becherellus, unus ex ordine illorum expertus sit, Cluniacum totum diem in Abbatia, cui â corona nomen impositum, commoratum esse, ut signaturas diversorum numismatum in arena duceret, & unus & alter deprehensus fuit cum pluribus nummis recentercufis, similibus eorum, qui ex officina modò monetaria veniunt. Ex quo apparet, me hic non conjecturas simplices, quæ ad torturam videlicet vix sufficientes sint, afferre; sed probationes certissimas & luce meridiana clariores, ad ipsos in suprema dignitate constitutos Viros conviucendos. Scholaris, cujus opera ad præparandas materias, simplicitatis ejus satis securi, utebantur, vocabatur Villanovanus

natus Rupisfuloosii, ad secundam jam promotus classem Anno 1641. Primus, qui facinus detulerat & Provinciali detulerat, Michael Brunetus vocabatur, quintæ classi præpositus in Collegio Angolessmensi, jam Consiliarius Regis in sede Provinciali Rupellæ, qui aliàs vocatur Dominus de Ronfay, qui postquam crimen ab his, qui nihil, quàm virtutes ipsamque moralitatem ac innocentiam crepant, commissum indignatus esset, revelandum in conscientia omninò judicaverat. Hic ingenuus atque honestus, veritati vix testimonium denegabit, si juridicè interrogabitur, Dominus Wilhelmus, qui tertiæ classi præerat, monstravit mihi & quamplurimis aliis carbones &

& lintea, quæ hi adulteratores monetæ in secundâ classe sub tabulato occultabant. Stephanus Noverius pro tempore Rector & Bertrandus effoderunt instrumenta, malleos, folles & alia utensilia, quæ sub terra condiderant, ut unâ sepelirent crimen, quod Deus resuscitare voluit ad confusionem Ordinis, qui illos correctionibus subjicit, qui post celebratas litanias & perfecta sacra saltem invicem colloquuntur, interim nihilominus in sinu fovee monetæ adulteratores. Breviter: Omnes de his sceleratis jure conqueruntur, & crimina, quorum rei sunt, non parva existunt, nihilominus tamè in Gallia non solum tolerantur, sed & in pretio habentur, & præcipuè in his urbibus,

G 4 quas

quas tamen hostilibus attentatis & variis imposturis maxime premunt. Ex quo facile liquet, quod adhuc aliud Tribunal, aliud mundus, alia vita reperitur, ubi crimina impunita haud erunt, & virtutibus sua constabunt praemia: alioqui virtus & bene merita in compedibus, & vitia in throno conspicua futura essent. Deus Ter Opt. Max. qui corda Regum in manu habet, oculos aperiet Augustissimo nostro Monarchae, si adultior nonnihil erit, & stimulum subdet ad purgandum Regnum Liliorum de tot impuritatibus, nisi forte incomparabilis Regina Mater hunc ipsum laborem anticipaverit.

Capit

CAPUT XII.

Vindicta Cupiditas & Ingratitudo Jesuitarum.

Celebris ille, qui describens Ingratos & Vindictae Cupidos de illis dixit: Beneficia in illorum animis ipsis plumis leviora esse, offensas autem plumbi naturam inducere, duobus quasi verbis mores & naturam Jesuitarum expresit, vindictam adeo crudelem in societate sua alunt, ut propter levem offensam accensi ipsam devoraturi carnem, medullam ossium exsucturi, sanguinemque ipsum hostium suorum crudelissime hausturi sint, si in potestate sua illum haberent. Furor iracundiae illos ita saepe extra se rapit, ut, (nisi pudor eos reprimeret) in ipsa caemeteria festinaturi sint, ad effo-

G s dien-

dienda ossa illorum, qui ipsis in
 vita graves fuerunt, & miserè in
 corpora putrida ac jam rancida
 debacchari. Considerate, num
 cineres Servinorum & Pasquierium
 intactos reliquerint, & an non li-
 bros famosos contra jam defun-
 ctos conscripserint, postquam vi-
 ventium calamum reformidaf-
 sent. Evolvatur modò Disquisitiones
 Disquisitionū Garassi, ex quib⁹
 apparebit, quòd vesania eos eo-
 usq; propellat, ut ad mortuum exa-
 rare literas non dubitent, his su-
 peradditis verbis: Sit ille, ubi-
 cunque voluerit. Ex Calumniis
 eorum, quibus ad hunc magnum
 Virum diffamandum utuntur,
 facilè apparet, quousq; exces-
 sus furoris progrediatur, dum om-
 nia, quæ ad hunc doctissimum
 virum

virum spectant, diris impreca-
 tionibus devovent, & venenum
 suum promiscuè in liberos ac a-
 micos effundere satagunt. Quan-
 do illos ad pedes Episcoporum
 genua flectentes, nudo capite in-
 clinatos, ad manus illis osculan-
 das conspicias, confestim dices,
 cæteros devotione ac religiosâ
 veneratione Ecclesiasticos eò ma-
 gis anteire, quò majori cultu ac
 submissione profundiori, genu
 flectere, humiliorique corporis
 habitu se abjicere didicerunt. Ve-
 rùm penitiùs non nihil eos si in-
 spexeris, facilè deprehendes re-
 pugnantiam affectuum, quam
 non accuratè satis dissimulare
 possunt, quin curiosior spectator
 fucum deprehendat. Tunc enim
 secreta odia illorum persecutio-
 nesq;

nesque, quas mirá arte ac impostore supercilio accuratè dispensant, ingeniosos porrò dolos, fraudes subtiles, quò illos Regibus infestos reddant, faciliè animadvertetis, non alium in finem, quam ut contemptibiles eos reddant. Nonne hi persuadere Regularibus conati sunt, ut uno impetu Clerum impeterent, ad auctoritatem Pontificis stabiliendam, ac illustriorem in eorum præjudicium reddendam? Annon Pater Sabatherius procurator concilii erat, quod Burdigalæ celebrabatur contra Archi-Episcopum? Quamdiu unus ex Episcopis eligit eos, ut prædicent in Ecclesia cathedrali, eorumque Rectorem aut Professore in congregationem admittit, pingui quo-

quodam beneficio aut obventionone illis prospicit, tamdiu Episcopus hic meritis & doctrinâ insignis cluet, ejusque laudes in conversatione satis amplas canent: Verùm ex quo iisdem literatum quempiam cucullatum aut alium ordinis Virum prætulero, statim Præsul hic noster ignarus ac desipiens audit. Si fortè non consentire voluit unioni alicujus Prioratûs, hic homo, utcunque celebris aliàs ac præcipuus fuerit, non amplius æstimatus iis, ut antea, erit, ac in consuetis conversationibus pro phantasmate Ecclesiæ reputabitur. Non nominabo hîc Antistites, quorum mores ac vitam convitiis proscindunt. Vitia, utut ficticia & ementita, illis nocere possunt, quorum alioqui vita

omnibus exempli loco esse debet. Si curiosè inquisiturus essem, jam duos Cardinales, quinque Archi-Episcopos, & ipsos viginti numeraturus essem Episcopos, quorum existimatio nullam hactenus patitur Eclipsin. Hoc solum dixisse sufficiet. Ordini Ecclesiastico in Gallia incumbere, ut reparationem honoris perat, sibi que satisfieri curet propter indigna, quibus hi Hierarchiæ inimici Illustrissimum affecerunt Primatem Aquitanix Dominum Burdegalæ, & Ludolphum Maronem Episcopum Bazensem. Hic licèt implevisset partes docti ac zelosi Præsulis, vitam suam molestæ missionis laboribus occupare non dubitasset, inter suæ regionis pastores ad suæ Dixce-

seos

seos ingens commodum, nihilominus eum circa articulos fidei cespitantem ac dubium, & crudelissimum Pontificis venditare hostem, non erubuerint, nullam aliam ob rationem, quàm quòd ei demandatum fuerat, ut imprimi curaret Aurelium, qui contra eos scripserat. Dominus Rupellanus, paulò antè Episcopus Santoniensis, illis exosus est, quia nimis Episcopus & bonus Gallus est. Dominus Bethuniensis Archi-Episcopus Burdegalensis non ita in pretio apud hos Proteos est, uti sibi persuadet, non ignarus tamen illorum, qui malè de se loquuntur. Nihil dicam de Domino Pictaviæ, cujus vita ac mores uti innocentes sunt, ita ejus eruditio omnibus satis cognita. Prætereo Episcopum

pum de Sancto Paulo, qui iis suspectus est ideò, quòd nimis eruditus est, quo uti consueverunt ad maledicendum illis, à quibus impetuntur, nec aliam ob causam illi student, quàm quòd eos per eundem oppressuros esse sibi persuadeant. Academia, quantumvis celebres, ab illorum persecutionibus ac Impetu non sunt immunes. Sufficit Doctorem quem esse, e jusque gestare insigne, ut quis eorum injuriis opportunus existat, qui in maximum literarum præjudicium Imperium literarum affectant. Quis, quæto, in universa Francia existit, quem latet, quàm indignis Rectorem Magnif. Pictavi tractarint modis, cum Gilbertus Ruffovius munus illius gereret, qui sibilis ac sarcasmi suorum disci-

discipulorum insigni pravitate ac scandali exemplo exceptus est? O Opprobrium infame, quod his Musis summo semper propudio futurum est! Quibus conjunge jurgia Sorbonæ, libellos famosos, verba aculeata atq; calumnias, quibus prosequuntur excellentissimos libros Domini Arnoldi. Irritati, non Gubernatoribus parcent, non supremis Provinciarum Rectoribus. Nec ignoro illos ob repulsam à Domino Comite Oignoniensi Gubernatore Rupellarum debite acceptam, eum in aula supposititiis criminibus petiisse. Ingrati hi digni sunt, qui nò tantum omnibus illis priventur bonis, quæ liberales in eos erogarunt, sed ut ipsi brutis, quæ agnoscere adhuc beneficia possunt, inferiores, abjectioresque

resque habeantur. Dominus Vil-
lamontanus iis templum splendi-
dum exstrui curavit, opes iisdem
ad ædificia & habitationes summu-
osissimas largitus est, & reditus
præterea illorum bis milliū libra-
rum accessione auxit, ingentia do-
na in Collegium pictaviense contu-
lit, eosdem contra universitatem
defendit, auctoritate ac protec-
tione suâ fovit, calumniis tamen, qua-
rum Deum testem invoco, carere
non potuit. Cùm Provinciæ, quæ
hodiè sub ejus inspectione sunt, eum
à Rege postularent, ut eum priori-
bus officiis præficerent, vidi Jesui-
tas haud occultè murmurantes &
cum Magni huj⁹ viri inimicis haud
obscurè facientes, tantâque verbo-
rum insolentia utentes, ut mihi
temperare haud potuerim, quin ad
Pe-

Petrum Regnierium, Rectorum
Fontanensem me conferrem, il-
lique significarem, nisi eorum pe-
tulantiæ ac calumniandi libidini
se opposeret, cui duo Patres in
Collegio illo insolentissimè indul-
gebant, me omnia ad Governato-
rem perscripturum esse. Iniquissi-
mum quippe esse, Dominum hunc
tot ac tantis suffragiis commenda-
tissimum, solos felicitati suæ per re-
stitutionem in pristinum statum
promovendæ, obrectatores habe-
re eos, qui illius beneficiis ac me-
ritis se suaque omnia deberent. U-
niversa Gallia novit, quantum Je-
suitæ Duci Espernonio debeant,
qui eos quasi postliminio revoca-
vit, postquam Augustissima Parisi-
ensis Curia eos propter enormia
flagitia proscripsisset. Interea ta-
men

men universa Guienna, cui hic ne-
stri seculi Heros præerat, cum in-
dignatione vidit, ingratos hos alio-
rum Monachorum exemplum, cui
se conformare debuerant, non se-
cutos, non abstinuisse ab hac con-
tentione, quæ inter eum & Archi-
Episcopum intercedebat, sed ma-
nifesta secessione partes hujus secu-
tos, litem illius suam fecisse, testes
in ipso exstitisse processu, & quod
maximè execrabile est, Auctores
fuisse libelli diffamatorii, qui Du-
cem Espernonium Tyrannum &
persecutorem Ecclesiæ, non sine
nigerrimæ calumniæ argumento
indigitat, adeo ut Eminentissimus
Cardinalis Valesius hujus scripti
insolentiam hæud ferens, diligen-
tissimè in ejus auctorem, frustra ta-
men, inquisierit. Verùm Deus, qui

cer.

certum tempus criminibus deter-
minavit, non passus est diutius hoc
sepultum jacere. Debeo ego publi-
co & Domino Candalio, qui hæud
perfunctoriè lætabitur, si hostes A-
vi sui intelliget, hujus revelationem
criminis. Auctor igitur hujus libræ
est Leonardus Alemajus, Jesuita,
homo disertus, qui eodem tempo-
re Eloquentiam mecum docebat.
Superiores mandaverunt illi, ut il-
lum conseriberet, & inprimis Pe-
trus Gvalesius Rector & Superior
Professorum illi suppeditabat argu-
menta & memorialia. Nec illustri
familia Valesiana ignorat, Jesuitas
non privati odii instinctu Beatum
Dominum Espernonium adortos
esse, sed autoritate Superiorum,
qui universum sc. representabant
ordinem. Testes in hanc rem hæ-
beo

beo multos, & hos inter Laurentiū
Fontanū & Petrum Chabanellū
Jesuitas, qui audaciam hanc obli-
visci non poterant. Et utut hic Ab-
batiam Tenaliensem iis donaverit,
in agro Sanctoniensi, nihilominus
tamen eum lite pulsarunt hasten⁹,
ideò, quòd speciosam illam domū
Plasfacensem exstruxisset, & solve-
re coëgerunt septendecim millia
librarum. Ita Numen ordinat, ut
citò aut tardè puniantur illi, qui
Jesuitis universo orbi implacabili-
bus student atque adhærent.

CAPUT XIII.

*Judicium ac brevis recapitu-
lacio duodecim discursuum præ-
cedentium.*

I.

SI omnia pervagatus Collegia,
omnes domus, omnes Noviti-
atus

atus seu Tyrocinia, quæ Jesuitæ
in orbe incolunt, non plura inve-
nissem crimina, quàm quorum
eos postulo & convinco in meis
discursibus præcedaneis, malum
fortè non parvum nec ignominia
evis Ordini futura sit, qui cùm
extrinsecè sanctitatem præ se fe-
rat, esto ab omnibus peccatis
immunis esse non possit, ad mini-
mum tamen non pollutus tot ac-
tam horrendis debebat esse cri-
minibus. Sed si animadvertes, a-
mice Lector, me non de omnibus
provinciis mundi loqui (nimis
longè quippe tunc eundum foret.)
nec etiam de omnibus Galliarum, sed
solummodò de provincia Guien-
na, quæ minima & angustissima
earum videlicet est, nec etiam de
omnibus Collegiis, sed de quatu-

or aut quinque & præcipuè d
 illis, in quibus vixi, procul du
 bio judicabis, mores eorum tan
 tum non corruptissimos esse, cum
 saltem inquirendo in quatuor
 aut quinque habitationes, statim
 in iisdem falsarios homicidas, So
 domitas, monetz adulteratores,
 sacrilegos, offendam. Eosque non
 unius aut duorum, sed viginti,
 quinquaginta aut centum atten
 tatorum reos. Exempli loco hæc
 tibi esse velim, ex quo de aliis
 provinciis juxta proportionem, ju
 dicare poteris & concludere, quan
 ta hujus ordinis sit malitia, de qua
 universus orbis justè conqueritur.

II. Judicium.

Maxima quædam cœnobiiorum
 est, peccata, quæ à persona se
 culari commissa venialia sint fu
 tura

tura, sacrilegia evadere à Mona
 cho perpetrata. Ad Ordinem
 hunc deformem ac turpem in
 digitandum non opus est accu
 sare ejus homines homicidas, So
 domitas, proditores Regum; suf
 ficit monstrare, eos non amplius
 profiteri illam severitatem regu
 larem, quæ antecessores suos pro
 sanctis venditabat, tantamque
 lentè irrepsisse confusionem, ut ne
 unicam ferè regularum, quas ri
 gor commendabat, amplius ob
 servent. Vide ne Jesuitas reos hic
 postulem leviorum delictorum,
 quæ committunt in observatione
 Instituti. Videlicet, quòd mur
 murantes obediant, & non sine
 stomacho; quod incommoda
 paupertatis fugiendo splendidiùs
 a claudiùs ipsis civibus urbium ce
 leber-

leberrimarum vivant: quòd similitates inter se alant, & se mutuò injustè deferant: quòd campanas pulsent summo manè horà quarta, ut populo persuadeant, se genibus provolutos preces fundere, cum è contrario extensi in lectis altoque oppressi jaceant somnò. Verùm nota, me illos accusare, quòd dies corruerint documentis instrumentisque subiectas, infantes occiderint, Reges prodiderint, moniales vitiaverint, moneram adulteraverint. Quæ crimina non solùm pessimam disciplinam, sed corruptionem talem arguunt, quæ in maximis etiam Rebus publ. & solummodò apud Atheos & pestes Reipubl. deprehenditur, Judices igitur ex hoc, qualis hic ordo sit, qui nihilominus

minu-

minus gloriatur, reformationem Recollectarum ad se pertinere mediantibus Ignatii exercitiis.

III.

UT eò meliùs intelligas accensationes meas, quas produco in publicum, lubeat Lectori amico notare, quòd non investigaverim in maxima crimina, quæ Jesuitæ in Guienna intra septuaginta vel octoginta annos, postquam in his commorantur terris, perpetrare, sed quòd decem saltem aut duodecim annorum criminum notaverim, inter quæ Antedatum apprimè huic tempori respondet. Quod si intra tam exigui temporis spatium tantum deliquerunt; quid in posterum quæso de hoc ordine nobis polliceri poterimus? Et si intueri in illos,

H 2

qui

qui ante hos octo annos eidem ex fonticis rationibus valedixerunt, iudicium, plerumque subactissimi iudicii nec vulgaris eruditionis homines eos invenies.

IV.

Cum facilis & inconsulta quædam ancilla, pudicitia suæ prodiga, virginalem honorem prostituit, tota exinde non statim scandalizatur civitas, & in duos aut tres cognatorum porrigitur infamia, & quidam vicinorum tantum ideò succensent. Verum quando honestæ familiæ puella perdit illud, quod hic sexus in summo semper habuit pretio, tota statim regio inde personat, & singuli ac universi ex eo scandalizantur. Subsumè nunc, num hi, quos nomine & cognomine indigito, quosque horum supradictorum

etorum criminum reos postulo, non superiores in ordine existant, veluti Provinciales, Rectores, Procuratores Provinciæ, Prædicatores, summi Theologi, & in humanioribus egregiè versati literis, Malescotus, Russovius, Pitardus Sabatherius, Johannes Adamus Petiotus, Oliva Dufrenius Maniam & cæteri magno numero, quorum nomina & insignes ingeniorum dotes non sunt in obscuro. Cum minores stellæ Eclipsin patiuntur, nemo nisi curiosi Mathematici videlicet observant: Verum si Sol inordinato fortè passu offendit, populi ex quatuor mundi plagis oculos ad globum suum elevant. Non hîc crimina refero quorundam Coadjutorum aut obscuri commatis vîtorum (si

H 3 tamen

tamen quædam horum attuli, cum cæteris comparanda non sunt) sed exhibeo tibi primaria hujus ordinis capita, cervices hæc nus immanibus submittentia sceleribus. Quod si nomen, quod corpori alicui cæu genuinum atque conveniens competere debet, à nobiliori semper subjecti aut objecti parte mutuandum est, judica, an hic Ordo dulci nomine Jesu, an facinorosorum potius insigniri debeat.

V.

Postquam evolveris & diligenter examinaveris horum foliorum contenta, certus sum, te sine mea admonitione judicaturum esse, quòd Jesuitæ me ex necessitate prævenerint, existimatione eorum id exigente, ut me processu inten-

intentato, aut scriptis diffamare instituerent, tantum quia sibi persuaderent, me non semper suppressurum esse illorum scelera, quæ si prudenter reticerem sub egressum meum, ideò, ne me spontaneo exponerem periculo, nihilominus tamen ea tandem Dominorum videlicet jussu revelaturum esse. Sed juraverim tibi, falsos eos in opinione sua esse, modò eam fovent, & potius illos mihi gladium in manus tradidisse, ut me contra illos defenderem, corda autem & prunellas oculorum in existimatione eorum vulnerarem. Finio nunc, & Te duorum persuasum volo: Primò me nihil, quàm veritatem scripsisse; secundo, tacere mihi propositum fuisse penitus, nisi me graviter ad-

H + or-

dorti essent, quod procul dubio ideo fecissem, quod cernerem æquè mihi pudori futurum coram fratribus, quòd tamdiu in hoc scelerato vixerim ordine.

F I N I S.

Generale Judicium de Jesuitis.

IMpiis his Jesuitarum actionibus ponderatis, quæ scandalosæ admodum sunt ac detestandæ, mirus fortasse iis irascendum adhuc esset, si privatis tantummodò incumbentes delictis, perverso suo indulgerent genio, saltem ut propriis cupiditatibus satisfacerent, nefariasque explerent libidines. Sibi enim potius peccant, ac conscientia lethalia inferunt vulnera, quamvis alii illorum exemplo per
latus

latùs quasi quoque peti videantur. Verùm si publica eorum crimina, quæ Imperiorum fundamenta sollicitant, ac Regna ipsa prono suo exponunt lapsui, intueamur, acerbiora fortasse ea atque ipsorum Regum mactationes deprehendemus. Hastenus quidem Crimina læsæ Majestatis in iis vexata sunt, nondum tamen ipsorum conversiones Regnorum mutationesque illis deberi conquesti sumus. Violenter orbi subduxerint Reges Gallos, at non moriuntur hi, & Gallia suo Rectore propterea non excidit. In sanguinem peccarint regium, præcipitarint eundem, artus ac membra Regni propterea non conciderunt, ne intremuerunt quidem. Vindicavit hoc Regnum Numen potentissimè à lapsu, &

H s

Hi-

Hispani arma tanto tempore frustra vibrata, intentaque obtusa tantum non reddita sunt. Quibus enim non artibus publicam interpellare quietem, simultatem inter confederatos alere conati sunt? Quis ignorat S. C. Eustochii Bellaji Episcopi Parisiensis sententiam, quam scriptis mandavit, qua societatem hanc, ut novos omnes ordines, summè periculosam & ad motus potius concitandos, quàm Ecclesie concordiam asserendam institutam asserit. Nec incognita illa admonitio Alphonsi Corsi, prefecti Burdegalensis est, qui in ultimo mortis constitutus articulo Regi plurima mysteria revelans, hoc oraculi loco reliquit: *Jesuitas, ô Rex, felicitatem tuorum subditorum oppugnant, reditus tuos occidunt, ad*

sepe

sepe tuo periculosè imminent, ut in is Religioni Catholicæ addictissimus esset. Quorsum scripta Jesuitarum & monstri ingeniorum partus, quàm ad elidendam Regum autoritatem? Marianæ certè scriptum publicè crematum quid non impietatis continet, cum non dubitet injustissimus ille, justificare execerandum illud Regicidium Henrici III. cui Ravailactus procul dubio impium suum facinus ac præmium funestum debet. Ad id, Regum & quorumcunque Magistratuum Politicorum mors & vitæ ab arbitrio Jesuitici horoscopo hodie suspenduntur, ut si illis studeant, vivant & valeant, sin minus, pereant. Quàm propè civitas Aquisgranum à suo aberat interitu, nisi libertatis pristinae admonita,

H 6

ad

ad virtutem suam respiciens arma
 corripuisset, noxiumque illud ho-
 minum genus è Collegio urbe que
 ipsa expulisset? Quid Ordines
 Hollandiæ publico Edicto Anno
 1612. caverunt, ne Romanæ Ca-
 tholicæ Religioni addicti sub juris-
 dictione suâ degentes, liberos su-
 os Jesuitis informandos darent, aut
 illorum informationi jam traditos
 eximerent? Quo fato porro liber
 ille, quem Jesuita Hispanus Gra-
 natensis, nomine Suarez confici-
 pserat, in quo de potestate Regum
 juxta ac Pontificis, in maximum
 potestatis Regiæ præjudicium ma-
 ta disputat, prodit? Quæ non in-
 fanda contra absolutam Regum
 ac Principum potestatem edisse-
 rit? Quid non Pontifici in illos li-
 cere vult? Uno enim certo & uni-
 for

formi aëre perpetuo vegetatur hu-
 jus Sectæ membra, Romani nempe
 Consistorii afflatu. Et quam-
 vis Jesuitæ sæpius admoniti fue-
 rint, ut periculosissimum hoc scrip-
 tum, Regnis Imperii ac sibimet-
 ipsis noxium atque fatale refuta-
 rent, nihil tamen ab iis impetrari
 hactenus potuit. Hinc supremæ
 Curiæ Parisiis legendus ac judican-
 dus relictus est. In quo cum plu-
 rimi Reges inveniantur, quibus
 Imperium abrogatum fuit, ne u-
 nicus tamen è domo Hispanicâ re-
 pertus in eo fuit, ex quo facilis con-
 jectura est, Regem Catholicum ab
 hac Papæ jurisdictione subjectione
 neque excipi. Super quo scripto
 à Parlamento præcipui Claromon-
 tani Collegii Antisites citati sunt,
 ut sententiam hac in parte Parla-

menti exequerentur, nec adstipularentur Gretseri, Azorii, Bonaricij scriptis, imprimis autem libro, qui insignitus est Tyrannicidium seu Scitum Catholicorum de Tyranni excidio (cujus Autor Jacobus Kellerus societatis membrum existit) nec publicè docerent eos, nisi in se ceu criminis laesæ Majestatis Reos inquiri vellent. Quid non Jesuitarum Dillingensium venenatus liber, qui PACIS COMPOSITIO indigitatur, incommodi Germaniæ dedit? quale non classicum cruentissimis Germaniæ bellis cecinit? qui demum oculos Saxoni aperuit, ut haud obscure præsentissimum periculum, quod sibi & Protestantib⁹ imminabat, cernere potuerit. Soli huic debetur, quòd Elector partes

Ca:

Cæsaris relinquens, fœdus cum Sueco non sine fructu pepigerit.

Non absimilis huic fuit alter ille à Paulo Laimanno conscriptus, Justæque DEFENSIONIS titulò insignitus, qui de ingratitude Jesuitarum erga Imperatorem suum, qui beneficiis ac indulgentiâ verè paternâ illos semper foverat, exactè testatur. Dum nulli dubitant, Aulam Imperatoriam convitiis proscindere, literas Imperiales, mandata atque decreta alto supercilio spernere ac nescio quas frivolas & inanes exceptiones iisdem objicere. Quibus quidem venenatis scriptis quid in Regna ac Imperia possint, judicare facilè poterit, qui non peponem pro capite habuerit. Jam, ubi chartis non satis proficere putant,

tant, lacertis rem aggredi haud verentur. Quousque enim vesania eorum Anno 1606. in Hungaria progressa fuerit, videamus. Cum Posonii Augustanæ Confessionis affeclis tempium ad conservandam pacem publicam indultum fuisset, quò liberius suæ Religionis haberent exercitium, id tam agrè tulerunt Pontificiæ Religionis addicti, ut ignem eidem se illaturos esse minitari non dubitaverint. Protestantibus verò interea sedulò pro illo excubantibus, minas tam facile effectui tradere non potuerunt. Tandem trecenti Jesuitarum scholares 23. Martii conjunctis viribus, aliis se iis adjungentibus, ad templum advolantes, custodes vigilisque in fugam dederunt, portas januasq; effregerunt, subsellia protr-

turbarunt, ignemq; subdidere, quo factum, ut templum brevi temporis spatio in cineres redactum fuerit. Quæ res cum in Collegio Electorali admodum exaggerata esset, Jesuitæ coram Rege se excusarunt, Zelum Religionis in pectoribus discipulorum sufflaminare se non potuisse, precibus junctis, ne iterum exstrueretur, majori calamitati ansam præbiturum. Tumultus, qui hoc ipso anno Venetiis ab iis excitatus est, orbi satis innouit, qui ansam dedit Edicti Anno 1337. conditi renovationi. Anno 1603. prohibitum fuit, ne templa, cœnobia, Hospitalia sine expressâ Magistratûs permissio-
ne à quoquam struerentur. Anno subsequente 1605 aliud Edictum Magistratûs prodit, quo similiter pro-

prohibitum est, ne quis Clero fundos donaret, venderet, locaret, nec sub quocunque pretextu juris feuda hereditaria ac possessiones, quas Beni stabili appellant, sine suffragio Magistratûs, in eos transferret. Deprehenderunt enim, (quis non astutiam hujus societatis miretur?) dignitatem pariter ac bona secularia, lentè de-
 crescere, Clerum autem ut opibus, ita existimatione indies au-
 geri, inprimis cum Clerus ab omnibus civilibus oneribus liber, Magistratus autem politicus ex illis, quæ alioqui fisco vindicabantur, bonis, nihil amplius percipiat, jure suo per possessionem Cleri expirante, necessariò populi pariter ac nobilium ruinam inde consecuturam esse, Clericis solummodo

modo Rusticisque defensionis Regni parùm idoneis emergentibus. Anno 1608 variaz machinationes & occulta consilia, postquam Conventus Ratisbonæ ex dissidio Principum ac Electorum nullum effectum sortita essent, sine decreto & placito statibus discedentibus, detecta fuerunt. Status enim Ordinesque in superiori & inferiori Austria, in Moravia clandestina cum Hungaris pepigere foedera, postquam illos magis in bellum, quàm pacem inclinare vidissent, utut provinciæ hæctenus à Turcâ maximè afflictæ, & Incolæ variis inquisitionibus pressi ac fatigati fuissent. Arcanus verò præcipuè dolus eripit cum Mathiam Archiducem huic rei destinassent Ordines, Imperatore verò

vero in Archiducem Ferdinandum Græzensem (quæ à Jesuitarum Hispanorumque nutu unice dependebat) inclinante, quem gravioribus Imperii negotiis Imperator admoverat, eumque ad comitia Ratisponensia ablegans, eum ceu Commissarium in suum locum substituerat. Quarum simultatum factionumque auctores soli Jesuitæ exstiterant, à Protestantibus expressè pro his turbatoribus factionisque autoribus proclamati, inprimis cum illorum studia in id unice vergerent, ut Regina Hispaniarum & Regina Poloniæ fratrem, Archiducem Ferdinandum Austriacæ Monarchiæ gubernaculis præficerent, quò commodius postea signa in Turcam attollere, Protestantium-

que

que Religionem opprimere, antiquam Imperator huic rei exequenda impar, morte decederet, videlicet possent. Variè hoc à Protestantibus vulgo Huguenotis in Galliâ sparsum & Jesuitæ ceu pacis publicæ turbatores accusati sunt, admonitione, quâ Regem securitatis publicæ vindicem & conservatorem Gallicæ Libertatis sedulò exhortabantur, typis impressâ, quæ 14 articulos continebat. Quòd si oculos reflectamus ad proscriptionem Jesuitarum ex Regno Bohemiæ Anno 1618. à Statibus factam, nonne divinitus quasi admonitos Ordines esse, ut totius Bohemiæ excidium relegatione illorum, qui illud moliebantur, redimerent, credendum est? Viderunt enim, quantis periculis

culis hoc Regnum obnoxium
 antea fuerat, propterea quòd ex
 hypocrisis ac superstitione com-
 posita secta Jesuitica in his terris
 tolerata tandiù esset, & quot mu-
 tationibus juxta ac tumultibus id
 expositum fuisset, dum in id u-
 nicè laborarunt, ut auctoritatem
 Sedis Romanæ stabilendo Re-
 gna omnia, Regiones atque Pro-
 vincias hujus mundi eidem sub-
 jicerent; divino & humano re-
 spectu insuper habito, talibus sem-
 per intenti mediis, quibus dissidia
 inter Principes excitarent, eas
 provincias, in quibus religionum
 diversitas esset, motibus ac facti-
 onibus implerent: Magistratus
 in subditos, & hos in Magistratus
 accenderent: in Reges, pravis il-
 lorum aduersantes consiliis, per-
 cuss-

cussores mitterent, quibus ob id
 salutem æternam pollicebantur:
 beneficio confessionum auricu-
 larium secreta & abdita cordium
 elicerent: hominum conscientias
 in rebus indifferentib⁹ auctoritate
 constringerent (tales Sidonius A-
 poll. lib: 3. Epist: 13. appellat Con-
 cionatores criminum, sinisterarum
 opinionum duplicatores) & ad
 exemplum Templariorū immen-
 sas opes avidissimè corraderent:
 regimini politico se immiscerent,
 docerentque publicè, ab Eccle-
 sia Romana secedentibus nullam
 fidem servandam esse, eosdem
 hæreticos declararent. Quibus
 artibus quid in Gallias, Angliam,
 Hungariam, Transsylvaniam, Ve-
 netias, Hollandiam & cæteras Im-
 perii provincias potuerint, orbi
 satis

fatis innōuit. Quantâ porrò ferocità auctoritatem Imperatoris Rudolphi in Bohæmia imminuere conati sunt, dum literas regias Ordinibus in securitatem Religionis concessas eò, quòd consensus Pontificis super iisdem non requisivisset, imperfectas ac nullius momenti proclamarent? Quo ipso tantum profecerunt, ut Cæsareæ Majestatis subditos sub utraque, ad religionem sub una carceribus & omnis generis instrumentis ac dolis publicè sub titulo politici statûs coëgerint, templis clausierint, solo æquaverint, cultum divinum abolerent, primariis officiis homines sub una præfecerint, cæteros sub utraque ab iisdem removerint, & brevi, paucis quibusdam hominibus sceleratis

ratis ac decoctoribus desperabundis habenas totamque administrationem Regni commiserint. Quorum sub regimine quid venenata Secta aliud quæso machinata est, quam ut totam Regionem gravissimo exponeret lapsui, incolas in præsentissimum adduceret interitum, nisi Divina providentia illos ab hoc potentissimè vindicasset. Quos Anno 1619 Moravii secuti sunt, dum in Decreto, quo eos proscribunt, Sectam Jesuiticam multarum technarum ac fraudium ream arguunt, mediantibus quibus in vitam Principum nefariè inquiserit, cruentissimorum bellorum fax ac tuba extiterit, præcipuè illis motibus causam præbuerit, quibus Moravia immensis debitis

I

tis

tis implicita admodum periclitari incepit. Hinc pacis publicæ turbatores declarantur; ideoque ex Moravia proscribuntur; claves templorum Collegiorumque reddere & spem omnem in hanc remigrandi provinciam abjicere jubentur, capitis poenâ in contravenientes constitutâ. Multa adhuc alia exempla suppeterent, quæ factiones Jesuiticas prolixè loquuntur, sed brevitatis studiosi, his paucis erimus contenti. Quibus omnibus si destitueremur, & si fraudulenta eorum consilia non ita Orbi manifesta facta fuissent, insignis saltem eorum exitum vili ac tenui initio progressus, amplissimi illorum reditus, ac latissimæ possessiones innocentiam eorum suspectam reddere

re possent. Cum enim Clero ac sacri Ordinis viris paupertas quam commendatissima esse debeat, eorum voto ita exigente, quid privilegii hos pro sanctis fallentes præ cæteris habere par est, inprimis cùm, utut divitiæ optimum pessimumque vitæ instrumentum sint, nihilominus tamen possessores plerumque à severâ illâ animarum curâ ad corporis sollicitudinem, à precibus ac vigiliis ad voluptates carnis lentè abducant. In quæ pericula efficaci aliâ remedio pretiosissimam hanc paupertatem & solitariæ severitatis religionem Ignatius invenit, quò scilicet cupiditates immodicæ, quibus sibi ipsis infesti, voluntariâ paupertate, fracto impetu exarmarentur, non aliter, ac si fo-

ris mansuescere edoctis, dentes quoque ac unguium aciem subtrahimus, ut neque deinde, si in naturam redierint, facile possint habere quo faviant. Hic non possum, quin mentionem injiciam libri cujusdam a Jesuita quodam in Polonia conscripti, in quo doctrina de perfectione, quæ à Societate nunc in pretio habetur, continetur, & a Jesuitis Dillingensibus in placidâ Disceptatione & Justâ Defensione strenuè assertitur, perfectionem sc. religiosam non in paupertate ac rigido, sed potius in divitiis & lautiori vitæ genere consistere, adeò ut quemlibet, qui divitias suas rectè collocare animæque consulere laboret, ordini Carthusianorum, Capucinatorum & cæterorum monachorum

rum valedicere, solis autem Jesuitis studere debeat, quorum dotes atque virtutes Apostolorum & Prophetarum virtutibus respondeant. Qui tractatus à Nicolao à Jesu Maria refutatus & Romana ecclesia in præmio libri in solatium monachorū contra Jesuitas excitata his verbis est: *Exsurge sancta Mater, & judica causam tuam! Tu approbâsti religiones austeras Psalmodia vacantes, paupertatem in communi profitentes. Tuum est, qua homines alieno Spiritu (id est, quæ Jesuitæ diabolo) pleni contrivæ effuriant, reprobare; ne si dissimules, approbare videaris.* Insignistamen, inquires, illorum autoritas, quâ multo tempore apud Reges valuerunt, de abstinentia ac sanctitate morum contestatur, &

I 3 vix

vix verisimile est, ab opibus in
luxum & vitia delapsos, tanto
tempore iis probatos esse potu-
isse. Ast, quid non in orbe semper
potuit Religio: quo non ingenio
quâ pietatis opinione occuparunt
hi hypocritæ animos potentum?
Quâm arduum ab initio magnor-
um sibi conciliare favorem, tam
difficile rursus gratiâ horum exci-
dere, quos nescio quæ fatalis con-
stantia, ne in electione videlicet
suâ errasse videantur, exercet; Ut
taceam Jesuitas tam absolutum in
voluntatem Regum adeptos esse
imperium, ut quidvis persuade-
rent sine disquisitione, adeò ut i-
psas coronas ab eorum mitris lugu-
bri ac satis tristi successu sapius
pependisse credendum sit. Adde
quòd meliora admoniti Principes,
il-

illudque ex obrectatione profici-
sci putantes, sana consilia calcant,
quæ arrogantia omnium periculo-
sissima est, imprimis ubi suo sensu
abundant & agere volunt, cum sic
ad præcipitia deferantur, exiguæ
præterea sapientiæ argumentum
sit, suæ potiùs quàm aliorum sen-
tentia credere, cum nemo non in
propriis negotiis cæcutiat. Quid,
quòd eos tantò magis errare di-
cam, quanto majore autoritate
pollent, nihil enim certius, quàm
animum ex summa potentia facil-
limè ad licentiam prolabi. Ex-
cusandi tamen hi sunt, nec quod
affectibus abripiantur, sed, quòd
sub religionis larva, cui pietatis
species intexta est, fortissimè iis
imponatur, credendum est. Ve-
teratores enim hi solertissimè Re-

gibus blandi, eorum affectibus ingeniosissimè velificantes, cæterum nemini mortalium crudelitate, perfidiâ & quoties tutò licet, superbiâ concedunt, adeoq; haud agrè apud candidissimæ quamvis virtutis principes pro amicis hactenus fefellere. Quorsum enim illæ Reservations Mentales, quibus mendacium apertè proferentes iis verbis, quæ sensum verum habere non possunt apud audientes, exceptione quadam & reservatione in corde suo volunt mendacii & perjurii rationem esse sublatam, quàm ut ineluctabili errori implicent eos, qui fidem juramentorum sanctam ac intemeratam omnibus credunt? Quod Jus aliud eos agere, aliud sentire quæso docuit? Quod privilegium eos

à

à communi gentium rectitudine distinguit? Num conscientia suæ, bonoque publico hac simulandi arte consuluisse existimant? Minimè sanè. Eo ipso enim, quo sinceri ac fideles videri volunt, perfidiam suam haud obscurè produnt. Quomodo enim cum iis converseris, qui aliud loquuntur ac sentiunt, qui aliud jurant verbis, aliud corde foveant; cum verbis animo nunquam respondentibus nihil aliud agant, quàm fallant, eoque impunitus, quò dissimulare callidè & prorenatâ supercilium dispensare didicerunt. Non enim eos juvat, quòd subintelligant, se non fecisse, aut non scire sic, ut teneantur dicere, quia illa restrictio non significatur ullo modo verbis pronuntiatis, nec occurrunt ullæ circum-

I s

stan-

stantiæ, ut meritò tale quid subintelligi exterius etiam significatum judicari possit. Sanè hoc ipso non Theologi, non patres, nec Politici, quorum non est fidem datam fallere; sed Protei, sed Impostores, sed falsarii audiunt. Verba enim eorum menti non conformia, sed contra eandem proferuntur, ideoque neque mendacii, neque perjurii labem ullo modo effugere possunt, illorum conscientiam hoc iis dictante, se contrarium enunciare ejus, quod fecerunt. Hinc Scriptor Pontificius Johannes Barnesius Benedictinus illorum doctrinam non solum mendacii & perjurii, sed & rebellionis, proditionis, abnegatæ religionis ac atheismi postulare non dubitat, cum in Epistola dedicatoria ad insum

psum Pontificem cum Scholæ Parisiensis approbatione profiteretur, se probaturum æquivocationem, hanc esse principium Confusionis Babylonicæ, maledictionem populi Christiani, pertinere ad doctrinam Dæmoniorum, justitiæ repugnare, mendacium & sycophantiam fovere, virtutem omnem enervare, pacem Reipublicæ pessundare, dogmaque ipsum Machiavellianum esse, atheismo viam sternere, perjuria fovere, Reges ad Tyrannidem & crudelitatem, contra subditos necessariò impellere, Principibus maximè hæreticis omnem adimere securitatem de fidelitate suorum subditorum. His fraudibus ac imposturis nixi, publice impune decipiunt. Quam opulentissimæ enim venationis genus

I 6 nus

nus illud est, quo explorant inti-
 mos Regum motus, quo eos na-
 tura, quo cupiditas vocat. Hinc
 illorum sectari studia, illorumque
 confisi indulgentiæ, insigni pro-
 tervix argumento per eos re-
 gnare & publicas juxta atque pri-
 vatas regiminis cum iis partiri cu-
 ras, secretè odia iis contra diver-
 sam religionem profitentes inspi-
 rare, omni adeò potestate eos ex-
 armare & in miseros armare sub-
 ditos. Hinc inquisitionem sua-
 dere, non alium in finem, quam ut
 devotos & quibus religio cordi est,
 possessionibus exuant, in exilium
 mittant, exulumque bona preci-
 bus supplicibus intercipient. Huc
 spectat monstrosa illa sanctio Pon-
 tificia à Jesuitis procul dubio ex-
 clusa, ut, si quæ potestates seculares

di.

ditiones suas ab hæretica (quas in-
 ter Reformatorum religionem nu-
 merare haud dubitant) pravitate
 purgare neglexerint, illæ Catho-
 licis exponantur occupandæ. c. ex-
 communicamus. §. moneantur c.
 ad abolendum. §. statuimus X. de
 hæret: Cui conforme illud privi-
 legium est, aliàs der Geistliche Vor-
 behalt appellatum, ut bona immo-
 bilia ab Ecclesia Romana seceden-
 tium in commissum cadant. Ini-
 quissimus sanè hic acquirendi mo-
 dus est in æquo & bono, omnium
 Jurium fundamentis, malè funda-
 tus. Cur enim ex fide & religio-
 ne mea pendeat proprietas bono-
 rum, aut superiori competat ali-
 quod Jus in illud, quod in patri-
 monio nulli, ac planè in commer-
 cio haud est? Nihil magis libe-

I 7 rum

rum quam fides est, quæ ceu quidam divinum in Spiritu imperari cogique non potest; Magistratui autem in caduca saltem, non in divina licet, quorum nulla unquam possessio, sed usurpatio est. Unde non sine ratione Concilium Tolletanum VI. Canon. 56. nemini ad credendum vim inferendam statuit. Hinc Carolus V. cum à Clemente VII. Bononiæ urgeretur, ut Lutheranam Religionem bello impugnaret, suggestionibus illius graviter se primò opposuit, tali responsò ad postulos Clementis articulos tradito: Ut parentum deliria ferenda sunt, ita in Civitatibus ac Religionibus vitia quædam dissimulanda, fundamentum in Ecclesia retineri oportere, referente Goldastò tom. 3. Const. Imper.

per. fol. 506. Omnis enim violentia in talibus diffidentiam in animis subditorum gignit, simultatem creat, ex qua discordiæ Civiles ac repentini motus, qui in maximas clades ac totorum sæpe populorum interitum erumpunt. Quid enim aliud novæ hæc superstitiones invehunt, quàm ut fascinatis aut concitatis plebis animis Edicta pacificatoria eludant, tranquillitatem publicam violent, majore quondam mole eadem conturbaturæ? Nunc ad ambitionem & fucatam illorum religionem, ex quibus omnia hæc mala ceu ex inexhausta scaturigine pullulant, descendamus, Quæ enim in auricularibus confessionibus à summis non expiscantur? quæ minutissima hi curiosi Regum æmuli non rimantur?

iis

iis persuadentes, quòd pacis & belli consilia secum communicanda sint: quòd ad se pertineat, justitiam causæ priùs trutinare, antequam in effectum erumpat conatus; Ex quo fit, ut ex utilitate propria dispensent consilia, immensis sæpe largitionibus corrupti, votisque suis hosti studeant, funestaque Principibus persuadeant. Quod quidem artificium Confessionarium Venationis Jesuiticæ præcipuū Instrumentū est & rete aptissimum. Quod hætenus non adeò dextrè extendere & complicare potuerunt, quin sollicita hæc arcanorum indagatio, peccatorumq; impudicissimum examen illos non plurimis suspectos reddiderit, quia imò penitus à Catholica communione repulerit plurimos. Quod

Quod quidem in Moravia hætenus subolsfecit præsul Olumucensis, cujus nomine abutentes Jesuitæ illum opinione cujusdam libri, quod ipsi imprimi curaverant, onerare non dubitarunt, in quo pro confitentium instructione Catalogus peccatorum cum discretionè venialium & mortalium recensetur, pro cujuslibet conditione ac dignitate. Quem quidem ille hortatu amicorum, ejusdem spurcitie perpensâ ceu Christiano castitatisque morum indignum pretio plusquam decuplo passim redimere & ac suppressere penitus conatus hætenus est. Lustremus hîc nonnihil historiam; videbimus, Belgicas provincias jugum Hispanum fortissimo conatu excussisse, ideo, quòd in-

qui-

quisitionem ac vim conscientiarum, quam Jesuitæ suaserant, metuerent. Felicissimus Philippus II. Hispaniarum Rex extitisset, si pactum Patris Caroli V. de non inducenda inquisitione haud violasset: si consiliò & suasu Margarete Ducissæ Parmensis & gubernatricis Belgicæ inquisitionem abrogasset, nec Ferdinandum à Toledo Ducem Albanum cum plenissima potestate puniendi rebelles & cogendi subditos ad religionem catholicam in Belgium misisset, & hæc omnia Jesuitarum impulsu. Ex quibus *πολύπραγμοσύνη* eorum elucet, quæ ceu pestis ab omnibus sedulò fugienda est. Quo enim successu rem sacram cures, diversis erroribus in Ecclesia remedia pares, conscientis

entis exercitatis auxilia suppedites, si Regum arcana te sollicitent, si novis motibus subinde intentus bella suadeas, pacem detesteris, publica privataque misceas, saltem ut mutuis præliis tandem attriti Principes, bellorumque pertæsi, pacem quovis pretiò & quibusvis conditionibus emtam, precibus & consiliis Jesuitarum debere videantur, dum interim Reges in suis provinciis nunquam bonâ fide pacatis solliciti expectent, ex quo cinere se flamma refundat, cui placeat gloria novæ litis, & quæ fœderum tabulæ jam plenissimis libris addendæ sint, interim his prodest peccavisse. Provoco hîc ad Societatis hujus Regulas, constitutiones, Instructiones: Nonne jure meritò con-

questi

questi sunt Superiores; Secularitas & Aulicismus insinuans in familiaritatibus & gratiam Externorum, Morbus est in societate & intra & extra periculosus, & istis (Jesuitis) qui eum patiuntur, & Nobis (Superioribus) ferè nescientibus paulatim subintrat, specie quidem, seu prætextu lucrificandi Principes, Prælatos, Magnates, conciliandi ad divinum obsequium, jusmodi homines Societati, juvandi proximos &c. sed reverà querimus interdum (imò ut plurimum) Nos ipsos, & paulatim ad secularia deflectimus, id est, Avaritiæ & Ambitioni non minùs, quàm Seculares indulgemus. Alibi, secularia negotia & quæ sunt à nostro instituto alienissima, & vehementer a Spiritualibus avocant, multò magis

magis evitari convenit; præcipuè publicis ac secularibus Principum negotiis, quæ ad Rationem statûs pertinent, nullà ratione indulgendum est Ordini, nec per quoscunque Requisito aut Rogato ejusmodi Rebus Politicis se immiscendum. Idcirco mandatur superioribus, ne permittant nostros iis Rebus ullò modò implicari, & si quos ad eas propensos animadvertant, eos loco mutandos quam primùm procurent. Ex quo enim ab his Regulis discessum est, quid non indigni sceptris & Principatibus perpessi sunt: quibus non fatalibus implicati fuere discordiis Imperia? Quid enim, quæso, aliud Imperium Romano-Germanicum in tot partes ac factiones hætenus egit, quàm rabi-

es

es Jesuitica & quid concordiam
mutuamque animorum consen-
sionem afflixit, quàm discors ac
nunquam sibi simile eorum inge-
nium? Vertiginosus illorum spiri-
tus malignum illud videtur esse
cæmentum, quo pedes ferrei ac
fictiles ægrè sibi cohærent. Cæ-
cus enim ille ac sui impotens Re-
ligionis fervor quidni dissolvat
potiùs hoc sacrum vinculū, quàm
constringat? Cūr non æquè iras-
ceris conditioni nascendi, quæ te
infimæ sortis hominem, quam in
hac vel illa religione nasci volu-
erit. Cui si indignaris, vide ne te
vanitatis postulet necessitas. Cūr
sævire in eos sustines, qui tuomet
judicio ex infelicitate religionis
miseri sunt? cur ferro, flammâ &
diris quibusvis modis in perden-
dos

dos debaccharis? Ignobilia in mor-
tis candidatos sunt odia, supplici-
umque, quod eos manet, commi-
serationem potiùs, quàm odium
promereri videtur. Innatâ quasi
generositate subjectis parèndum
est, nec adflictis ac dura conditi-
one infelicibus addenda afflictio.
Præterea tui voti damnandus, sci-
licet ut cogas id, quod suaderi si-
bi non volunt, vide ne ridiculus,
iniquus certè existas. Profitean-
tur enim vita moribus verbis tua
sacra, si tibi illa conscientiam relu-
ctante profitentur, quid quæso ad-
eptus es, nisi ut magno conatu
magnas nugas agas, aut ut illi sub
personis ex necessitate sumtis,
invitam agant histrioniam aliis,
atque supremo parùm eò proba-
ti chorago. Ut Intellectus noster
ne-

necessariò intelligit, ita voluntas verè cogi nequit, simulari potest. Nimis scio literis puer tinctus es **JESUITA**, quam ut ignorare possis actionum humanarum principia, quæ in philosophia Morali traduntur, quid scilicet spontaneam, quid invitam reddat actionem, Nunc te ipsum excute & examina, quid puer edoctus, vir suppressas ac spontè delires. Quam insipidum illum Oratorem diceres, qui in sententiam suam concionem aliquam pertracturus, à minis ac increpationibus ordiretur, voluntaremque violenter occupare intenderet. Decipi lubentius quam cogi mortales volumus, & quæ aliàs suâ sponte nobis persuaderet, si cogitur, eo ipso displicet sententia. Omnis enim coactio menti huma-

humane gravis & molesta est, dum illa animum liberaliter institutum enormiter lædit & sauciat, quâ ei Religionis nomine vis infertur. Ast si ad illud, quod tantò conatù crepas; **COMPALLE**, provocas: hòc ipso insulsior eris. Agens enim & patiens proportionem inter se requirunt; respondentia debent esse media suo fini, qui spiritualis ejusdem quoque naturæ media desiderat. Nam quemadmodum ægri tudines corporis, ab humoribus ac sanguine peccante proficiscentes, convenientibus ac ordinatis suis remediis sanandæ sunt; ita animæ morbi non vi externâ ac corporali, non carceribus, non ferrò, flammâ, compedibus, bonorum confiscatione, exilio & his, quæ ingenium

K Ty-

Tyrannorum ad excrucianos invenit homines, pelluntur, sed spiritualibus potius pharmacis, oraculorum divinorum explicatione, applicatione, comparatione, voluntatisque divinæ dilucidatione curantur. Hinc uti artus ac membra corporis desperatæ valetudinis, quæ fortè gangrana corripuit, ense rescindenda sunt, ne sincera trahatur pars; ita in animæ vulneribus ad preces, admonitiones, argumentaque convincentia confugiendum est, nō confundenda remedia sunt & promiscuè applicanda, nisi acuere morbos & profligatissimam reddere valetudinem volueris. Quid non persecutionum tempore in miseros Christianos ab Ethnicis Imperatorib⁹ sævitum est: Quibus

non

non tormentis corpora eorum miserè lancinata fuerunt: non lio successu, quàm ut immanibus his cruciatibus animi Christianorum infractiores resurgerent, & passim in mortes insigni constantiæ argumento certaretur, adeò ut inconcussâ ac masculâ virtute in admirationem gentiles raperentur, & simul suspicari inciperent de veritate, quàm ita strenuè confitebantur, videntes eos catervatim in supplicia ruere. Ex quo Jesuitæ exemplum capere, & quantum dirâ illâ inquisitione Hispanicâ omnibus suspecti futuri essent, judicare debuissent, hinc item præfervidum bilis æstum temperare. Cum enim viderent, Reformatos indies majori alacritate, cum majori subinde persequentium re-

K 2

atu,

atque, proscriptiones confiscationesque bonorum pati, argumento esse ipsis hoc poterat, ex solo veroque cultus divini amore abjicere eos bona & pro derelicto habere, saltem ut thesauros conscientiarum ab Improborum malitia intactos conservarent. Caterum æque ego, atque illi, modò credunt, licet in conscientias inquiri, deliro, si ex zelo religionis id fieri potius, quàm ex internecino, quo Reformatos prosequuntur, odio & ex alienis bonis inhiandi cupiditate proficisci aut mem. Non enim adeò stupidi sunt ut conscientiarum & salutis publicæ eo consultum esse credant. Neque ignari possunt esse consilii, quod à suprema curia Parisiensi Regi Galliarum

Galliarum suppeditatum fuit, qui Edictum de expellendis Huguenotis promulgatum cupiebat. Suserunt hi, ut ab instituto desisteret, his ferè verbis: æquitati & rationi consentaneum esse, ut exterarum Ecclesiarum vestigiis insisteret, quæ non ferrò ac violentiâ in asserenda Religione propagandaq; sed sinceriore doctrinâ & honestis vitæ Antistitum exemplis rem conficeret. Thuan. lib. 79. pag. 178. Quod uti salutare monitum erat, ita nunquam periculosius peccatur, quàm si sub specie religionis viris principibus imponitur. Consiliariis secularibus de rationibus consiliorum, imò sæpe de eventu illorum reddenda ratio est, quando Principi lubuerit; horum verò conscientiarum innocentissimæ opinio reddendis

iis jamdudum eos exemit, & nescio quæ arctioris supercilii species, quam Personati hi fingunt atque refingunt, ipsos summos viros in devotione continet. Et cum nulli rei magis quam eloquentiæ studeant, non potest fieri, quin maximè in hac scientia polleant. Unde verborum suavissimè fluentium lenociniis demerant suorum Auditorum aures, & concionibus suis, quas artificium magis oratorium, quam rerum divinarum suavi ac nervo satis aliàs pollentium pondus commendat, summorum Principum animos occupant, linguarumque velut gubernaculo, arbitrato suo eos potenter impellunt; Quemadmodum enim aliàs Sacerdotii sacræque professionis opinio animis audito-

ditorum vehementer imperat, ut pieratis, superstitionis sæpe intuitu amplexeris consilium, quod probatissimæ fidei consiliarii alioquin nunquam tibi persuasissent: ita gesticatoriæ Jesuitarum artes, vocis, supercilii intensio atque remissio, & totius corporis in quosvis affectus mirificè formatus habitus, quò extorquere calculum auditorum suorum tantum non didicerunt, veluti fascino quòdam summas quoque mentes constringit, in quâ deinceps captivitate ardentissimæ ambitioni quàm maximè indulgent, & quævis à taliter occupatis mentibus facilimè impetrantes, pro sanctissimis & ab errandi poenitudine exemptis Patribus fallunt. Disputent nunc Academici ad sudorem usque pro

Monarchia Imperii Romano-Germanici, cui si publicè fortè, faltem privatim non licet de hac felicitate sibi gratulari. Jam si felicior indoles justius se intueri, imò prævidere magnæ spei incipit, si Sectæ hujus immoderata ambitionis impatiens, eandem funditus extirpaturam minatur, postquam in id, quo minas effectui tradere poterat, evecta fastigii est, jam antecessoris piis insistere vestigiis & societatem religiosâ prosequi veneratione in auspiciis felicitis ac tranquillitatis regiminis jubetur. Sic ardui rudimentum Imperii exaromat justum zelum, & in propinquis ac secretioribus Imperii negotiis adultis patribus vix amplius licet justè irasci, qui animum tene-

tenerum aprant negotiis & individuò nexu lateri ejusdem adhærentes animum olim à se alienatum recuperare laborant, hòc successu, ut illis postea omnia debeant. Adeo vires horum hominum in aulis adultæ sunt ipsòque tempore ac indulgentia legitimæ, quas accidendo injuriam facere Reges creduntur, cum natam hanc ante se potentiam percellere instituunt. Cæterùm habeat quidem summus Princeps Ministrum, habeat Consiliarios, quos præ cæteris æstimet, quos in oculis ferat, & conscientiosè ab illorum placitis, imprimis si è re sua & subditorum, ipsique sacra conformi videat esse justitiæ, dependeat: talibus tamen carere eum velim, qui ex πολυπραγμοσύνη suspecti noctu & in-

interdium eum obsident, eundem sibi proprium reddunt, solumque sibi habent bonum, quod toti orbi commune esse debebat. Hi æquè injusti sunt, ac si Solem ipsum abscondere orbi & templa humano cœtui claudere vellent. Ut autem majorum exemplò illectus quibusdam ex opinione pietatis studeat, radios tamen suæ gratiæ in eos ita spargat, ut communicatâ luce luceant quidem; sed ut appareat, illi omnem suum debere splendorem. Fiscum verò inutili liberalitate non exhauriat magnificus in eos, qui parvò debebant esse contenti, quique gazis Principum abusi easdem in luxuriosa ædificia, imponente devotionis ac pietatis nomine, profundunt. Hæc facilitas ac indulgentia, illa in cau-
ta

ta in eos profusio præcipuas prodidit Imperii vires, aperuitque injuriis despectam dignitatem. Hæc enim lenitate ut immane quantum Austriacorum dignitati decesit, cujus fastigium declinat, cum eripi domui suæ Majestatem Imperatoriam hoc modo patiuntur. Quid enim sic restabit tandem illorum aviditati, quam propria Principis persona, quam tam liberè tandem & se omni potestate abdicantem possidebunt, nisi maturè ad suas virtutes respexerit, ut vix in ipsis Monasteriis & voluntatis submissioris ac omni in se juri ac libertati renunciantis exemplum existiturum sit. Hinc familiaritati, quæ aliàs nescio quid occulti in se habet, dum affectûs nostros tacitè sollicitans poten-
K 6 tisti-

tiffimè fascinat, non nimium fidat,
 præcipue cum inter officiosæ de-
 missionis verba nihil artis omit-
 tant, quo aliorum spirituum reti-
 nentes, nec viles sint Regibus, nec
 suspecti, imprimis cum, quæ est
 pervicacissima horû ars, amorem
 fingant. Norunt enim hi boni Pa-
 tres omnia momenta, omnes artes
 tenent, quibus occupare Princi-
 pum mentes queant, nihil omit-
 tentes eorum, quæ curam ac solli-
 citudinem in Imperium spondere
 possint. Quapropter sollicitè in
 quævis Imperii negotia inquirunt,
 Principum ac Regum passim stu-
 dia, vota, cõsilia, fœdera penetrant,
 speculatores suos aliis in locis pro-
 priis sumtibus alunt, qui splendi-
 do cultu ac insigni famulitiõ exte-
 rorum incognitorum Principum
 per-

personas mentiuntur, ut eò facili-
 us ad aulas & conversationem ma-
 gnorum admittantur, qui summo
 studio quævis rimantur, eadem fi-
 delissimè rescribunt, quibus po-
 stea, si eventus responderit, mirum
 quid placeant, quid non arcanis
 suis mentibus, quibus utiles Impe-
 rio videri possunt, deberi velint.
 Interim favoris exinde proveni-
 entis securi, privatis utilitatibus
 student, amplissimos redditus sibi
 vindicant, & feuda Imperio sæpe
 aperta, ad sublevandam Societatis
 egestatem, quam simulant, suppli-
 cibus libellis interpositis, protervè
 ad se trahunt. His & similibus arti-
 bus maximè Imperium exercent,
 fisci opibus, publicò peculatûs cri-
 mine, ditescunt, ipsasque crumenas
 subditorum, quos vanâ religionis

ac precū opinione pro defunctis decipiunt, emungunt. Ex quibus nunc iudices, amice Lector, num hi Regum ac Principum amore digni sint, an non odium potius ac vindictam eorum promereantur. Inter regias laudes non minima clementiæ esse consuevit, quā hi in terris Dii immenso Numini quodammodo respondent. Verū temperata ea esse debet, ne nimia facilitas contemptui exponatur, & plus justō mitiores lenitate corrumpant Imperium. Crudelis in se est, qui aliis propriō dispendio studet. Liberalitas enim ac magnificentia in noxios & indignos, tantum abest, ut inter virtutes regias numeretur, ut inutilis potius profusio sit iudicanda. Temperamentum heroicarum virtutum est

est fovere bonos, ut non juxtā malis indulgeas. Armetur innata facilitas regiō zelo, & pestes Reip. longissimè arceantur, sufflamine tur eorum licentia, illudque comprimatur supercilium, quo inflati ac tumidi, cæteros præ se despiciunt, imperiumque in quosvis sibi arrogant, cæteris omnibus obsequii gloriam relinquentes. Taceo, quòd Genio Jesuitico quædam a natura occulta vis insit, quā Ingeniis Aulicis suā sponte imperat ac dominatur. Cū enim Aulicorum ingenia hætenus tractandō apprimè eadem didicerint: eūm condescendendō quandoque ad illorum nutum, dispensaverint supercilium, dum inferendis aulæ ineptiis, certè non improbandis, per quoddam complac-

cendi studium faciles extitere, eò sanè ipsò Aulicos obstrinxerunt, ut illorum vicissim desiderijs nunquam deesse, sed potiùs quibusvis officiorum generibus eos demereri æquum juxtà atque decorum judicent. Quod studium postea Aulicorum ita moderantur, ut consuetudine & assiduitate lentè in habitum traductà non amplius pro officiosa humanitate civilitateque, sed reverentiâ Ordini ejusque severitati debitâ accipiant, ac pro officio ordinario interpretentur. Ita sensim exarmannt potestate Seculares, & pietatis ac reverentiæ opinione sibi subjiciunt eos, quibus tamen spartam atque Provinciam, imò suam omnino felicitatem debebant. Hoc sanè artificiò

Pro-

Protei hi maximè profecerunt, & in immane quantum sacra eorum excrevit potentia. Verùm enim verò divinis pariter atque humanis imbutos scientijs, quibus hactenus insigni eruditionis prærogativâ inclaruerunt, adeò ut multum iis litteræ debeant, privilegium aliquod in cæteros habere videlicet par est, inquires, nec ullam malitiam ab his fortè, qui tantâ scientia & eruditione pollent, extimescendam esse judicabis? Verùm, apud depravatos animos, qui inimico fidere in interitum Regnorum nati esse videntur, litteræ atque scientiæ potiùs in venenum degenerant, non aliter ac dulcia febricitantibus amara, valetudineque febri correptæ maximè nociva depre-

her-

hendimus. Quo enim diutius li-
 teris incubuerunt, quò perfectiùs
 regnandi artes à summis ad secre-
 tiora admissi consilia callent, eò
 potentiùs liberiusque publicas res
 versant, Principibus ab errandi
 pœnitudine exclusos eos judican-
 tibus. Quod si ipsas scientias intuea-
 mur, tametsi innocentes ac laudabi-
 les ea fuerint, ex abusu nihilomin⁹
 parvam laudem, imò vituperiū in-
 veniunt. Musica, quæ est harmo-
 nia ex sonis differentibus compo-
 sita, effectus sibi similes producens,
 animam ipsam cum suo corpore
 reconciliat, furorem passionum &
 affectuum exarmat, ferocibus be-
 stiis mansuetudinem induit, ipsi
 denique rationi inservit, nihilo-
 minus sæpissimè animum per sen-
 sus corrumpit, & nescio ad quas sti-
 mula-

mulavit impūritates Poësis, quam
 meritò filiam Musicæ appelles,
 olim matrem imitans, elegantia sua
 homines ad honestas actiones im-
 pellebat, victorias Heroum ca-
 nens, militumque animos inci-
 tans. nunquam illustrior quàm in
 Thearris, cum, novò furore quasi
 percita, supplicia maleficorum tra-
 gicosque Tyrannorum exitus re-
 præsentabat, ipsos Principes ad
 se revocabat, subditos in officio
 continebat; his devotionem atque
 obedientiam, illis Clementiam,
 utrisque Justitiam & religionem
 inspirabat. Nihilominus mortales
 optimas res corrumpentes, divinâ
 hae arte abusi, injustè eam affecti-
 bus inordinatis subjecerunt, quæ
 tamen saluberrimis monitis illos
 corrigere debebat, adeoque inno-
 centis-

centissima ars, quæ antea soli virtuti ministrabat, in vitii degeneravit mancipium. Rhetorica paulò felicior in objectis suis ac innocentior; nam iram sedat, animum percussum erigit, amorem odio & commiserationem vindictæ inducit, animique perturbationibus imperans tranquillitatem ex tempestate molitur. Hujus cultores duas plerumque partes, quæ hominem constituunt, adoriuntur, & imbecilliori ad devincendam fortiolem utuntur. Et quemadmodum Diabolus hominem per foeminam seduxit; ita illi rationi beneficio affectuum imponunt, certè imperant. Quæ utut sancta appareat, nihilominus tamen Monarchias ac Respubl. subjugavit, dum illius artifices incli-

clinationes utrorumque scrutantes, tantâ dexteritate easdem tractarunt, ut eadem in manu Oratorum sæpe constituerentur, adeoque Monarchia ipsa mancipium Eloquentiæ facta fuerit. Ex quo profectum est, ut Principum vanitati adulantes insolentes, & ad vindictam illos impulsuri, crudelibus illos & immanes reddiderint. Usque adeò medium tenere non potuerunt & Respub. evertendo libertatem oppressere populorum. POLITICA vero feliciori fato fungi videtur: nam cum illa metum aut spem mediantibus promissis aut minis alat, particularium tamen æquè atque publicam salutem quarit. Sic si fontes suppliciis subjicit, nunquam priùs decernit, quàm si malum est

ex-

extremum & morbus supra medicinam esse videtur. Nihilominus melius adhuc affectus illam ordinare posse, & ut non violet devotionem, quam supremo in Rep. debet, commodius subditos sub spe futuri in officio continere, amore deinceps ac metu illorum animos implendo, facilius eisdem occupare posse existimaverim. Ex quo intelligitur, omnes scientias mancas & imperfectas esse in regimine affectuum; solam autem moralem philosophiam implorandam esse ad insolentes juxta ac pertinaces inimicos debellandos. Hoc cum eveniat scientiis, quid cultoribus accidat, facile ex hoc colligi potest, qui in perpetua cum affectibus lucta eos eatenus admittant, quatenus utili-

ta-

tatem ipsis aut ad minimum voluptatem pollicentur. Ex quo apparet, illorum causam nec hoc quidem orare posse, quod puerorum institutioni inservire eos tanto cum applausu audimus. Qui tantum abest, ut juventutem adjuvent, ut mores illorum potius corrumpant, depravatis ad modum memoratum ipsis scientiis, quibus abutuntur ad corrumpendos juvenum animos, ut cum lacte quasi perniciosos errores sub specie pietatis, quasi mista melle venena, imbibant, discantque his Magistris violentas Principi intentare manus, Magistratum autoritatem spernere, factiones in Rep: excitare. Altius enim præcepta descendunt, quæ teneris & ceræ instar ductilibus animis imprimuntur, pueri-

erique, qui eorum informatio
traditi sunt, aliquando adultiore
odium idem atque amorem, que
in illorum schola hauserunt,
Remp. Ecclesiamq; allaturi sunt
Et certè ex quo novatores hi
pueritiam involarunt, majoru
mores non paulatim ut antea, se
torrentis instar, præcipitari su
Non familiæ ab his tutæ fueru
pueri a patrum conspectu, à m
trum gremio ab iis quotidie rap
bonaque avita cum illis ad nov
dominos transferri vidimus,
stante Petrò Ærodi, litteratis
mo & de Rep. meritissimo vir
apud Thuanum. Provoco ad ill
familias, quarum sanguinem p
levi docendi opella & exiguo m
nervali istæ hirudines exforbu
runt; O præclaram liberalitatem

rep

epudiare drachmã, ut Talentum
extorqueas, mirumque genus be
gnitatis, pro stipe menstruã im
sensæ pecuniæ legata, opimas
que captare ac rapere hæredita
es. Quid quod depravent recta
ingenia, dum curva corrigere vi
entur, suosque edocent artem
nentiendi & dolos industrios, at
stante Passeratiõ, quem Thuan.
b. 110. allegat. Ita juventutem,
pem posteritatis, ad suum cere
rum disponunt, & recoctis ani
his regunt, sicque inter nos
ovi & Jesuitici mundi sementem
aciunt. Quin ipsi quàm horrendã
questo metamorphosi salutaria cor
umpunt studia! quàm non imi
antur apes, quæ mel ex floribus
ugentes venena devitant, quæ il
ex saluberrimis scientiis hauri
entes

L

entes

entes in publicum effundunt! qui variâ lectione periti, ad excogitandû acutissimi, ad audendû impudentissimi, ad efficiendum acerrimi, in scelere vigilantes, in perditis rebus diligentes, Regum dignitati (solum Hispanum si excipias) insensissimi, ad nulum Pontificis vitam, mores, studia dispensant ac moderantur. Unde non in scitè dixerimus, Jesuitismi ventrem quidem cæterorum ferè Regum esse, quem videlicet suis opibus explere & suffarcire coguntur; Caput verò Hispanico & Italice cerebro repletum esse, ad cuius quippe sensum reliquum corpus movetur. Cujus rei documentum ultimi motus Gallix illustre nobis præbent, quæ cum maximis difficultatibus implicata esset,

esset, ne unicum quidem Jesuitam vidisses, qui Regis Reique publ. partes sequeretur, cùm è contratio cæteri Clericorû Ordines Regiam Reipublicæq; auctoritatem, quantum quidem in iis erat, masculè tuerentur. Hispano verò hi ipsi Jesuitæ adeò adhærebant, ejusque castra sequebantur, ut factioni ejus pro anima, imò pro corde fuerint, quod in corporis humani structura primum vivens & ultimum moriens jure merito audit. Nec à scopo multum aberrarunt, qui factionem Jesuiticam in cæteris Regnis non alio censu habendam judicarunt, quàm agilem quendam & occultum gladium, cujus lamina quidem in illorû vagina recondita sit. Ita tamen, ut capulum Romana Aula & Hispania manibus teneant, & sic eum ad nutum

vibrent. Summo enim studio annuntur Ecclesiastici Imperii autoritate variè impetrā, imò multis hacten⁹ periculis expositā suo pristino vigori restituere, eandemq; à variis insultibus potentissimè vindicare. Hinc libertati subditorum, quā Aula Romana adeo improbavit, maximè infidiantur, & laxam disciplinam perhibent eorum, qui Inquisitionis Hispanicæ intentatum jugum constanter hactenus repulerunt. Hunc in finem tot privilegiis gaudent, tot Bullis, tot Indultis muniti sunt, ut non solum agendi facultate reliquo Clero præpolleant, sed & Episcopis Prelatisque graves formidabilesque existant. Hinc in consultationibus, in votis nuncupandis eorum sagacitas semper Hispano placuit, cum

cum fidem eorum illibatam hactenus perspexerit. Quod si legationes Gallicas in Hispaniam limis saltem oculis intueri lubuerit, deprehendes, nihil à Regis Galliarum Oratoribus in Italia aut Hispania tentari, in quo non aliquem ex illa societate voluntati Regis ac Regni dignitati adversantem pro antagonista habuerint. Consilia porro eorum cruenta ex hoc unico deprehendes, cum scilicet Philippus Hispaniarum Regno jam pridem inhabitaret, administri hi excussis sedulo omnibus, quæ ad promovendū hoc propositum inservire possent, mediis, deprehenderunt tandem, eum Rege incolumi & nobilitate salvā voti sui compotem fieri non posse, ideoque remotis intimis ac fidis Sebastiano perstraserunt

runt, ut in Africam trajiceret & te-
 merarium cum Cherifio viribus su-
 periore præliū, in quo tot⁹ ferè Lu-
 sitaniæ Nobilitatis flos periit, com-
 mitteret. Hoc vastrum consilium
 cave, ab hominibus solitudini ac
 agro natis tibi pollicearis. Verūm
 quam tu illis propterea glori-
 am tribuere, quam laudem inde
 assignare velles? Catilina, Fliscus,
 Tiepoli, trium nobilium factio-
 num capita, uti non ex numero
 plebis, ita nec stupidi & agrestes fu-
 erunt; Simplicitas rarissimè in flo-
 rentem Reipubl. statum armatur;
 Dolis callidis, iisdemq; haud vul-
 garibus opus est, quando benè or-
 dinati ac pacati status turbandi
 sunt, non aliter quàm annosæ &
 altissimè radicata arbores non ni-
 si validis iisq; sæpe repetitis ictibus
 pro-

prosternuntur. Detegunt quidem
 hi maligni Politici scopulos, non
 ut Reip. navis illos prætervehat,
 sed ut citatō cursu in illos illidat,
 naufragiumque patiat. Num
 tumihi in Machiavello illo Flo-
 rentino eruditionem potius lau-
 des, quàm impietatem reprehен-
 das, qui ut Imperia ac Regna ter-
 restria stabiliret, non dubitavit
 ipsius Dei laceffere Regnum. Re-
 ligionem enim vanā populi occu-
 pationem venditat, & regulas statūs
 principia salutis nostræ dicit. A-
 deoque hi omnes eō periculosio-
 res Regnis ac statibus extitere, quo
 majoribus ingenii pariter ac do-
 ctrinæ dotibus præcelluerunt, Gi-
 gantibus haud absimiles, ex quo-
 rum lapsu ipsa Regna & Respubl.
 intremuerunt. Pari modo insigni

Jesuitarum capacitati juxtâ atq; actualitati debetur, quòd amissa à Polonis Suecia sit, vastata Polonia, afflicta Gallia, tentata Scotia, Anglia variis conjurationibus exposita, tot Nobilium ruina ac internecio festinata, Venetiâ variè exercitâ, Moscovia in præsentissimum discrimen adacta, Ungaria in præcipitio constituta, Styria oppressa, Carinthia ac Carniola miserè vexata fuerint. Huc accedit, quòd maxima crimina à maximis etiam ingenio ac sagacitate pollentibus viris patrata esse, experientia abundè testetur, quorum dotes, quemadmodum excellentes ac summx sunt; ita maximis etiam imperfectionibus eadem obnoxia. Nam illorum voluntas, eò magis depravata cernitur, quò intellecte-

tus eorum purior officii sui conscius est. Inde fit, ut peccata levia in cæteris, ab his perpetrata, ingentia appareant, quia hi studio, cæteri verò ex imbecillitate delinquere videntur. Præterea factos, qui plerumque comitatur magnam capacitatem vel genium litteratorum, ad infernum illos eò, quò ad cælum elevare videtur, præcipitat. Eò enim gravius cadunt, quò minus debiles se existimant. Evolvamus modò Paulum, & inspiciamus vanitates illorum Gentiliù, quos paganismus philosophos judicaverat. Angelos se credunt, cum tamen servi suæ carnis existant. Pro maximis se venditant Geniis, cum abjectissimis naturæ imperfectionibus succumbant. Quid dicam Naturæ, quæ

erubuit ad illorum immunditiam, illis nihilominus in cœno hęc gloriantibus. Non contenti fuere criminibus; monstra ipsa exclusere. Nec tam perversi extitissent, nisi ingeniõ subactissimõ præditi, quos Deus extraordinario punivit modo, quia extraordinariè etiam deliquerant. Christiani à Gentilibus pro rudibus ac stupidis semper judicati fuerunt, quia in exercenda virtute, quàm intelligenda assequendaque moralis virtutis cognitione occupatiores existerent, potiùs timere Deum, quàm ejusdem perscrutari naturam laborabant. Instruebant mundum magis moribus, quàm verbis. Et breviter, maximas ideas de supernaturalibus habebant; scientiæ verõ naturales atque humanæ illis plañe

nè incognitæ videbantur. S. Hieronymus observavit, omnes hæreticos ferè maximi fuisse acuminis atque ingenii, utut malitiosissimi juxtà essent. Ministri quidem illi Principis tenebrarum erant, utut multò lumine pollerent, nec dotes suas aliò destinabant, quàm ut Ecclesiam in partes scinderent, & novas passim superstitiones introducerent. Omnes textus Scripturæ accuratè noverant, tantùm ut verum eorum sensum corrumperent. Nomen Apostolorum assumebant, cum falsi potiùs Prophetæ existerent, religionè ideò reformaturi, ut corrumperent. Tandem soles erant, qui in infernum ducebant. His autoritatibus humanis ipsius veritatis autoritas adjungi potest. Annon Salvator etiam expressè dicit, filios seculi in hac excœca-

tionem mundi plus prudentiæ habere, quàm filios luminis? Quo ipso nil aliud indigitare voluit, quàm intellectum illorum plus subtilitatis habere, quàm probitatis ac innocentiae, & ad malum proniores esse, quò cultioribus videlicet mentibus præditi essent. Ita non semper optimi in Rep. qui ingenio singulari ac doctrinâ abstrusiori pollent; imò sæpe magna eruditio multis difficultatibus ac inextricabilibus controversiis occasionem præbuit. Inquiramus saltem in ipsam Scientiã & ignorantiam; examinemus, utra virtuti propior sit, inveniemus scientiam magis in vitium, quàm virtutem inclinare. Plus enim illa vanitatis, quàm soliditatis habet, plus de se promittit, quàm in effectu præstet.

Quod

Quod si enim omnia, quæ inventa sunt, ipsasque vitæ humanæ commoditates intueamur, paucas aut nullas scientiæ, plurimas autem casui ac fortunæ originem debentes inveniemus. Quenam enim quæso abstrusa illa scientia, quæ virtutes Magnetis se versus polum suum vertentis, aut pulveris tormentarii vires ac impetuositatem divinare potuisset? Quæ postquam sponte ac fortuito se obtulerunt, scientia postea in causas ejus inquisivit. Illius præterea incertitudo magis elucescit ex contrarietate opinionum, & contradicendi studio, quod inter literatos regnat in omnibus ferè materiis, argumento infallibili, quod hi vel illi, aut, quod verisimilius, utrique decipiantur. De cætero e-

L 7

rudi-

ruditi rerumque periti cæteris ignaris ac hebetibus ad malè agendum aptiores ac magis idonei ordinariè deprehenduntur; quæ capacitas primus ad pravas inclinationes gradus est, uti incapacitas ab iis excusat. Unde enim proveniunt doli, artes captiosæ litium, naturales circumventiones, quas etiam ipsum jus civile approbat, & plurima mala, quàm ab illis, qui plus sapiunt? Unde hæreses, unde impietas & atheismus, quàm à secretioribus, & quæ se vulgo subdlexerunt mentibus? quæ curiosâ indagatiõne accensæ tales concipiunt fœtûs, quos in totius fidei orthodoxæ detrimentum ac publicum postea excludunt scandalum, imò ipsorum Principum internecionem; cum è contrario vulgus

rude

rude ac simplex illi, quàm sacer Codex monstrat, & solâ fide trita est, viâ insistat, & devitatis rationis erroribus securior sit: eâdem ferè ratione, quâ Jus Gentium, quod rudiores sequuntur, non adeò erroribus obnoxium est, quàm Jus Civile, cui doctiores inhaerent. Breviter, ex inductione plurium vitiorum apparet, litteratos ac multarum rerum gnaros ad superbiam, ambitionem magis inclinare, quàm cultiores, quos eruditione suâ regere, iisque imperare volunt. Vel sola tandem eorum dissimulatio omnium periculossissima, cujus plebejus ac simplex animus planè incapax est, hoc maximè evincit. Turci ex tam tenui initio ad tantum Imperii evecti fastigium, quod quadringentos ferè

rè

rè annos potentissimè tūentur, literas ac studia ipsa è finibus suis expulerunt, judicantes, eadem Imperiis plus nocuisse, quàm profuisse. Cujus rei rationem si accuratius non nihil investigare volumus, tantum ad ambitionem, obtrectionem & emulationemque literatorum in Republ. virorum respiciendum est, Iuverit enim hic salutari quodam consilio Remp. alter ipsius existimationi detractus, statim in eo, quod carpat, inveniet, sive quod sibi potius sana deberi cupiat consilia, seu quod naturalis hominum ad dissentendum facilitas eum ad id impellat. Quam facilitatem cum multi ad diversam temperamentorum rationem referant, quando dicunt: Melancholicum semper meti-

meticulosum, animum nunquam ad negotiationem maritimam appliciturum, & semper terrestrem prælaturum esse, nunquamque aucturum; Biliosum ab igne suo incitatum operam suam tali negotio accommodaturum esse, in quo celerimè scopum suum obtinere posse spes affulserit, ut ut eum ipsius vitæ periculo conjunctum esse, moræ nimis impatiens, viderit; Sanguineum cum hoc facturum, modò labore ac difficultate cariturum, aut si aliquo voluptatis genere conditum illud videlicet fuerit; Phlegmaticum autem neutrum valde appetiturum esse. Sed ego crediderim, hanc discrepantiam voluntatum juxta ac inclinationum à vanitate & ambitione potius ingenii humani proficisci, dum

dum quilibet se æquè capacem ac ingeniosum altero existimat, libertatis præterea amantissimus, cui consensum repugnare constat, dum alterius sententiæ accedit. Hæc opinio, quæ homini ordinaria est, in omnibus rebus, quæ nullam demonstrationem admittunt, impellunt eum ad novum aliquod lumen indagandum, quod, utut exiguum sit, nihilominus tamen ab illo magis, quàm alterius amator, uti ordinariè proprios infantes impensius amamus, quàm alienos. Ex quo illæ diversæ opiniones veterum in omnibus Philosophiæ partibus proventunt, & cæteris quoq; scientiis, ut ipsam Theologiam etiam non excludamus. In qua videmus, Scotum contradicere S. Thomæ; in Medicinâ Paracel-

racellum contrariari Galeno; in Mathematicis Copernicum adversari Ptolemæo; in Philosophiâ Scholastica Raimundum Lullum & Ramum Aristoteli; in Jure Cassium Labeoni, Sabinianos Procullianis &c. Adeoq; cum illæ res, quæ nobis propinquæ sunt, grandiores nobis appareant, nullam autem rem propiorem nobis habeamus, quàm nos ipsos, intuitu illorum, quæ in aliis consideramus, non mirandum fortè magnopere est, si in proprium favorem judicium nostrum potiùs inclinet, quàm in alienum: eoque periculosius, quò ipsum est liberius, cum correctionem vix admittere videatur ad exemplum Judicii sensuum per judicium intellectûs. Dissensu igitur ac *Φιλαντία* nos exercente, quis non

non videt, si præsumtio eruditio-
nis ac diuturni studii merita, quæ
indefinenter nobismetipsis blan-
diuntur, accesserint, salutem pu-
blicam sapissime in præsentissi-
mum adduci discrimen, effluente
inter moras superciliosorum inge-
niorum rei bene gerendæ occasio-
ne. Inspice Helvetios, qui perpe-
tuâ fruuntur quiete, & quorum ra-
rissimè regiones factionibus ac in-
testinis motibus ardent, simplici
eorum regimine pacem ac tran-
quillitatem provinciarum stabili-
ente. Unde liquet, illas non sem-
per pacatissimas esse Provincias,
quibus magna præsident ingenia,
eâdem ratione, ut res controversæ
litesq; forenses ab insignibus Ad-
vocatis non semper feliciter termi-
nantur, cum experientiâ compro-
ba-

batum sit, intricatissimam sæpe li-
tem interventu boni viri aut duorū
Commissariorum feliciter sopitam
atq; compositam esse, quàm si am-
plissimo processu per apices Juris
trutinata fuerit. Nec infrequens
est, in foro exercitos parturire
potius lites, quàm placare. Sæ-
pe Coquorum curiositas, dum
quæsitè nimis cibos condire sata-
gunt, naturalem illorum gratiam
ac saporem corrumpit. Pyramis quò
altiùs ascenderit, eò magis decre-
scit, ac subtilis redditur, & levi po-
stea agitata ventò frangitur. Ita
consilia nimis subtiliter excogi-
tata pro temporum & casuum ra-
tione, quæ simpliciter & levi bra-
chiò tractari debebant, vim ac ef-
fectum perdentes, in nihilum re-
cidunt. Ex quibus omnibus cum
facil-

facilimè liqueat, planè nihil ab hac Societate, quæ in Hispania nata, Lutetiæ adulta, Venetiis exercitata, Romæ initiò exagitata, postremò recepta, in Regna atque Resp. redundare; è contrario verò illius astu, dolis, superstitione & aliis malis artibus publicam tranquillitatem, imò universum orbem Christianum periclitari, quid cessant Principes unâ mole obruere incendium, gravanturve justò ferrò hanc tabem pestilentissimâ contagione serpentem excindere, cum ex tot exemplis supra allegatis appareat, Sectam hanc publicis invalescere malis, interque clades ac motus saginari, & ex culmine, quod Reges iis condiderunt, in eosdem certare. Seditiosis enim consiliis insurgentes

tes in Reges ac Principes, quis ferendos diutius arbitretur, nec vi premendam vesaniam superbè furentium existimet? Pia ac omni laude digna in illos Severitas, Totis viribus nitendum, ne publica patrimonia Regum tam indignè tractent, eoque celerius eorum vindicanda facinora sunt, quò ferociùs in cunctantes grassari, patientiamque pro imbecillitate contemtim accipere consueverunt. Et cum factiosorum horum vitia, quæ suppressere hæcenus laborarunt, personâ detractâ satis conspicua sint, sisto calamum & Judicii rationem habens in iudicio, quod ceu quinta essentia ab omni materia purgatissimum esse debet, hoc voto, modo ullius voti capaces adhuc videri possunt, finio: Ut per-

versarum harum mentium mala,
 Ira, Invidia, pravæ concupiscentiæ,
 Ambitûs, perfidia & omnes proditoria
 artes, quibus Publico periculossimè
 hæctenus incubuerunt in rigido & sancto,
 quod præ se ferunt, vitæ genere,
 tanquam destituta alimentis incendia
 expirent, & animus vitiorum jugo
 excusso sibi restituatur, pravæ cupiditates
 ac nil quam Imperium spirantes,
 priusquã aliquid decernant, consulant
 rationem ac conscientiam, & hoc pacto,
 qui infensissimi sibi ipsis sunt hostes,
 recisõ correctoque effrenis cupiditatis
 ac ambitionis impetu, ad sanam & sibi
 constantem virtutem adigantur!

FINIS,

372966

1948

У імені І. І. МЕЧНИКОВА

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА ОНУ імені І. І. МЕЧНИКОВА

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА ОНУ ІМЕНІ І. І. МЕННИКОВА

